

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.sunlight.de/nk/konfigurator eller på carado.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelser

1	Garanti	5	6	Oppstilling av bobilen	39
2	Innledning.....	7	6.1	Håndbremse	39
2.1	Generelt	8	6.2	Stigtrinn	39
2.2	Tekniske data	8	6.3	Oppkjøringsklosser.....	39
2.3	Miljøvernansvisninger.....	9	6.4	230 V-tilkobling	39
			6.5	Kjøleskap.....	39
3	Sikkerhet.....	11	7	Å bo i bobil	41
3.1	Brannvern	11	7.1	Dører	41
3.1.1	Hvordan unngå brannfare.....	11	7.1.1	Myggnetting til skyvedøren, uttrekkbart.....	41
3.1.2	Brannslukking	11	7.1.2	Bakdører.....	42
3.1.3	Ved brann	11	7.2	Utvendige luker.....	42
3.2	Generelt	12	7.3	Lufting.....	43
3.3	Trafikksikkerhet	12	7.4	Vinduer	43
3.4	Kobling av tilhenger	14	7.4.1	Vindu med åpning utover	44
3.5	Gassanlegg	14	7.4.2	Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi	45
3.5.1	Generelle råd	14	7.4.3	Blendingsgardin i førerhuset (Basiskjøretøy Fiat/Citroën).....	46
3.5.2	Gassflaske	15	7.4.4	Blendingsgardin i førerhuset med stoffgardin (Basiskjøretøy Ford, serie)	47
3.6	Elektrisk anlegg	16	7.4.5	Blendingsgardin i førerhuset med skyvbar plisségardin (Basiskjøretøy Ford, opsjon)	47
3.7	Vannanlegg	16	7.5	Takluker	48
4	Før kjøring	17	7.5.1	Takluke med smekklås.....	49
4.1	Første igangsetting	17	7.5.2	Heki-takluke	50
4.2	Tilleggslast.....	17	7.6	Bord	51
4.2.1	Begrep	18	7.6.1	Anhengsbord med delbar støtteben	51
4.2.2	Beregning av tilleggslast.....	21	7.7	PVC-gulvbelegg.....	52
4.2.3	Lastsikring og lastfordeling	22	7.8	Lamper	52
4.3	Kobling av tilhenger	26	7.8.1	Lysanlegg med USB-stikkontakt	52
4.4	Stigtrinn.....	27	7.8.2	Lampe i det bakre området	54
4.5	Flyttbar skillevegg	28	7.9	TV-anlegg	54
4.6	Flatskjerm	28	7.10	Senger	55
4.7	Gassregulator	29	7.10.1	Tverseng bak.....	55
4.8	Kjettinger.....	30	7.10.2	Bakre langsgående seng.....	55
4.9	Trafikksikkerhet	31	7.10.3	Køyeseng bak.....	58
5	Under kjøring.....	33	7.11	Ominnrede sittegruppe til seng	59
5.1	Kjøre med bobilen	33	7.12	Tverrgående hattehylle.....	59
5.2	Kjørehastighet	33	7.13	Telttak.....	60
5.3	Bremser	34			
5.4	Sikkerhetsbelter	34			
5.4.1	Generelt	34			
5.4.2	Riktig feste av sikkerhetsbeltet.....	35			
5.5	Barnesikringssystemer	35			
5.6	Isofix-barnesikring	36			
5.7	Førersete og passasjersele.....	38			
5.8	Nakkestøtter	38			
5.9	Sitteplassforordning.....	38			
5.10	Fylle diesel.....	38			

8	Gassanlegg 65	11	Sanitæranlegg 103
8.1	Generelle råd 65	11.1	Vannforsyning, generelt 103
8.2	Gasflasker 66	11.2	Vanntank 104
8.3	Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS 67	11.2.1	Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel 104
8.4	Å bytte gassflaske 71	11.2.2	Påfylling av vannanlegget 105
8.5	Gassavstengeventiler 72	11.2.3	Etterfyll med vann 106
9	Elektrisk anlegg 73	11.2.4	Redusere vannmengden for kjøring... 106
9.1	Generelle sikkerhetsanvisninger 73	11.2.5	Tappe av vann 107
9.2	Begrep 73	11.2.6	Tømme vannanlegg 107
9.3	12 V-spenning 74	11.3	Spillvannstank 108
9.3.1	Boenhets-batteri Type AGM 75	11.4	Isolert og oppvarmet spillvannstank... 109
9.3.2	Batterilading over 230 V-forsyning 76	11.5	Toalettrom 109
9.3.3	Batterilading via kjøretøymotor (dynamo) 76	11.6	Toalett 110
9.3.4	Lade startbatteriet 76	11.6.1	Svingbart toalett 111
9.3.5	Lade-Booster for boenhets-batteri 78	11.6.2	Tømme kloakktanken 111
9.4	Strømsentral (EBL 31) 78	11.6.3	Vinterdrift 112
9.4.1	Batteri-skillebryter 80	11.6.4	Midlertidig lagring 112
9.4.2	Batteri-valgbryter 80	12	Stell 113
9.4.3	Batteriovervåking 81	12.1	Utvendig stell 113
9.4.4	Batterilading 81	12.1.1	Generelt 113
9.4.5	Kabeltilordningen "SAT-klargjøring" 81	12.1.2	Vaske med høytrykksspyler 113
9.5	Panel (LT 100) 82	12.1.3	Vaske kjøretøyet 113
9.5.1	Hovedbryter 12 V 82	12.1.4	Vindusruter av akrylglass 114
9.5.2	LED-skala for batterispenning 83	12.1.5	Undergulv 114
9.5.3	LED-skala for tanknivå 84	12.1.6	Rengjøre stigtrinn 115
9.6	230 V-spenning 85	12.1.7	Rengjøre telttaket 115
9.6.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt) 85	12.2	Innvendig stell 116
9.6.2	Kople til 230 V-forsyning 85	12.2.1	Kjøleskap 117
9.7	Sikringer 86	12.3	Overflater i rustfritt stål 117
9.7.1	Sikringer 12 V 87	12.4	Vannanlegg 118
9.7.2	Sikring 230 V 90	12.4.1	Rengjør vanntanken 118
10	Innebygde apparater 91	12.4.2	Rengjøre vannledninger 118
10.1	Generelt 91	12.4.3	Desinfisere vannanlegget 119
10.2	Varmeanlegg/Varmtvannsberedning 91	12.4.4	Rengjør spillvannstanken 119
10.2.1	Riktig oppvarming 92	12.5	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren 120
10.2.2	Varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi) 93	12.5.1	Forberedelser 120
10.2.3	Dieseldrevet varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi D) (Spesialmodeller) 95	12.5.2	Vinterdrift 120
10.2.4	Kupévarmer (Webasto) 96	12.5.3	Etter vintersesongen 120
10.2.5	Veggpipe 96	12.6	Lagring 121
10.3	Gasskomfyr 97	12.6.1	Midlertidig lagring 121
10.4	Kjøleskap 100	12.6.2	Lagring om vinteren 122
10.4.1	Kompressor-kjøleskap - Diverse 100	12.6.3	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring 123
10.4.2	Kompressor-kjøleskap Thetford - Betjening 101	13	Vedlikehold 125
10.4.3	Kompressor-kjøleskap Dometic - Betjening 101	13.1	Lovlige kontroller 125
10.4.4	Kjøleskapdør-lås 102	13.2	Inspeksjonsarbeider 126
		13.3	Vedlikeholdsarbeid 126
		13.4	Telttak 126
		13.5	Utskiftning av lyspærer, utvendig 126
		13.6	Utskiftning av lyspærer, utvendig 128

13.7	Reservedeler	128	16	Dimensjoner og tillatt antall personer	147
13.8	Typeskilt.....	129	17	Verdifulle tips	149
13.9	Varsel- og henvisningsklistremerker	129	17.1	Trafikkbestemmelser i utlandet	149
13.10	Forhandler	129	17.2	Hjelp på Europas veier	149
14	Hjul og dekk.....	131	17.3	Gassforsyning i de europeiske landene.....	150
14.1	Generelt	131	17.4	Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	150
14.2	Dekkutvalg	133	17.5	Tips for sikker overnatting når man er underveis.....	151
14.3	Betegnelser på dekket.....	133	17.6	Tips for vintercampere.....	151
14.4	Håndtering av dekkene.....	134	17.7	Reisesjekklister.....	152
14.5	Tiltrekningsmoment	134	18	Juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger ...	155
14.6	Dekktrykk	134			
15	Feillokalisering.....	137			
15.1	Bremseanlegg	137			
15.2	Elektrisk anlegg	137			
15.3	Gassanlegg	140			
15.4	Kokeplass	140			
15.5	Varmeanlegg/varmtvannsbereder	141			
15.5.1	Kupévarmer (Webasto)	142			
15.6	Kjøleskap	142			
15.6.1	Generelt	142			
15.6.2	Thetford	143			
15.6.3	Dometic.....	144			
15.7	Vannforsyning.....	145			
15.8	Karosseri.....	146			

Garantibevis

Kjøretøyinformasjon
Modell:
Bilprodusent/motortype:
Serienummer:
Overtakelsesdato:
Registreringsdato:
Kjøpt av firma:
Garantiens utløp:
Nøkkelnnummer:
Chassisnummer:
Kundeadresse:
Etternavn, fornavn:
Gate, husnummer:
Postnummer, sted:
Forhandlers underskrift og stempel

Med forbehold om endringer av konstruksjon, utstyr og innholdet av leveringen. Det er også angitt tilleggsutstyr som ikke er en del av standard levering. Beskrivelsene og illustrasjonene i denne brosjyren kan ikke tilordnes en bestemt versjon. Kun den til enhver tid gyldige utstyrslisten gjelder for alle detaljer.

Ansvarsfraskrivelse

All teknisk informasjon, data og merknader for bruk, drift og vedlikehold i denne bruksanvisningen, tilsvarer den nyeste informasjonen ved tidspunktet for trykking.

Ingen juridiske krav kan avledes fra informasjonen, bildene og beskrivelsene som brukes i denne bruksanvisningen.

Vi kan ikke holdes ansvarlige for skader som skyldes:

- Manglende overholdelse av denne bruksanvisningen
- Ikke-forskriftmessig bruk
- Ikke-forskriftsmessige reparasjoner
- Tekniske endringer på det eksisterende anlegget
- Montering av ikke-tillatte reservedeler

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

- Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

- Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

- Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

- Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

En mappe med følgende bildokumenter følger med bobilen din:

- Bruks- og monteringsanvisninger for forskjellige innbyggingsapparater
- Komplette dokumentasjon fra chassis-produsenten
- Kontrollbekreftelse for gassanlegg etter tyske bestemmelser

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.
- Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

2.1 Generelt

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksvest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevne kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

2.2 Tekniske data

- ▷ Opplysningene i kjøretøyspapirene vedr. tekniske data er bindende.
- ▷ Ved montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan kjøretøyets mål og egenvekt forandres. Dette vil kunne føre til at antall personer som er tillatt blir redusert. Avvik innenfor rammen av fabrikkstoleransene (+/- 5 %) er mulig og tillatt.

Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen fra produsenten av basis-kjøretøyet. De tekniske data er ikke tatt med i bruksanvisningen.

Teknisk informasjon finner du i dokumentasjonen fra produsenten, men autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

2.3 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne-
steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg-
nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Spillvannstank og toalett-kassett eller kloakktank må kun tømmes på de-
ponier, campingplasser eller oppstillingsplasser. Følg lokale og kommu-
nale anvisninger eller informer deg om videre deponeringsstasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke
er helt full (hygiene).
- ▷ Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evtl. avløpsled-
ningen med rent vann ved hver tømming.
- ▷ Pass på at toalett-kassett eller kloakktanken aldri blir for full. Tøm toa-
lett-kassett eller kloakktanken senest når fyllnivåmåleren lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp-
pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm
ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskade-
lige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås
raskest under kjøring.
- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til
toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle
parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om
parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

3.1 Brannvern

3.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

3.1.2 Brannslukking

- ▶ Ha alltid med et tørrpulver-brannslukkingsapparat i kjøretøyet. Brannslukkingsapparatet må være godkjent, kontrollert og lett tilgjengelig.
- ▶ Brannslukkingsapparatet er ikke inkludert i leveringen av kjøretøyet.
- ▶ Sørg for at autoriserte fagfolk kontrollerer brannslukkingsapparatet regelmessig. Sjekk kontrolldato.
- ▶ Ha et brannteppe i nærheten av kokeplassen.

3.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Steng gassflaskens hovedventil.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.

Alle dører og vinduer som oppfyller følgende kriterer, kan brukes som nødutganger:

- Åpning ut eller forskyvning i horisontal retning
- Åpningsvinkel på minst 70°
- Diameter på åpning minst 450 mm
- Avstand fra kjøretøyets gulv maks. 950 mm

3.2 Generelt

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan forandre kjøretøyets dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksvest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

3.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må alle bevegelige deler og alle løse gjenstander lagres trygt.
- ▶ Før avreise skal flatskjermen lagres trygt.
- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 5). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Barn skal være sikret med sikkerhetsinnretningene for barn som er foreskrevet for den respektive kroppsstørrelsen og vekten.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeretet foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeretet foran.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende vær oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 4).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Før du starter, må du forsikre deg om at ingen gjenstander (f.eks. hjelm, sveiv) kan risikere å falle av fra hattehyllen bak i bilen.
- ▷ Steng skap- og toalettromsdørene samt alle skuffer og klaffer før hver avreise. Fest kjøleskapsdør-sikringen.
- ▷ Før du begynner å kjøre, må du hekte av anhengsbordet og feste det til sengebenken med en stropp (sammen med madrassene).
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Om de er tilstede, fjern eksterne støtter før avreise.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 14.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 14).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

3.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

3.5 Gassanlegg

3.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gasddrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gasskomfyren må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennesikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.

- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

3.5.2 Gassflaske

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjengen. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

3.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

3.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 12.4).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskaider på innbyggingsapparatene, frostskaider på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekkliste hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

4.1 Første igangsetting

- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 14.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

4.2 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyet eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsestrekningen øker. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, hhv. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk kjøretøyvekt), men ikke kjøretøyet med last (se avsnittet 4.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsestrekningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt (tillatt totalvekt) som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ikke belast sengene punktvis. Den maksimalt tillatte belastning for sengene viser til overflatebelastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøygulvet. Ellers kan kjøretøyet kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

Maksimal tillatt belastning

Betegnelse	Belastning (kg)
Sykelstativ For 2 sykler	samlet 35 (18 per skinne)
Enkelt seng	100
Dobbelt seng (tverrseng bak)	200
Køyeseng (per seng)	100
Ved ombygging av en seng som dannes av en sittegruppe	70

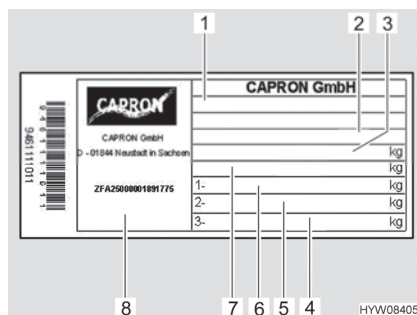
4.2.1 Begrep

- Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenningsskiltene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 1 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den **faktiske kjøretøyvekten og tilleggslasten**.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt

Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjøreklar tilstand

Vekten i kjøreklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjøreklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker
- Opptil 100 % fylt ferskvannstank
- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Et fylt toalettspyleanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen

Spillvannstank og kloakktank er tom.

Vekten i kjøreklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjøreklar tilstand pluss vekten på alt ekstraustyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikk.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt - faktisk vektverdi - passasjervekten = gjenværende lastemulighet

$$3500 \text{ kg} - 3000 \text{ kg} - 225 \text{ kg} (3 \times 75 \text{ kg}) = 275 \text{ kg}$$

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktiske gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikk og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikken og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet kjøretøyets faktiske vekt reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjøreklar tilstand og skal **ikke** regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling
- Takreling
- Markise
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr fås hos produsenten.

Personlig utstyr

Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker
- Små elektriske apparater (f.eks. kaffetrakter)

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelsepunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel Minstevekt M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
L = Kjørtøyets totale lengde i meter

4.2.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 4.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 4.2.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

Eksempel på beregning av tilleggslast

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	-70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttelast	= 95	

Nyttelasten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir de momentane aksellastene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 4.2.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige lasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

4.2.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 14).
- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{1}{2} \frac{l}{L}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir. For å få til dette, kan du for eksempel plassere gjenstandene ved siden av hverandre slik at det ikke oppstår noe tomrom mellom dem, og at de ikke kan skli. Bruk gjerne antisklimatter.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretøretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takskapene.

- ▷ Takskap (skap med klaff) skal lastes med maksimalt 10 kg per løpeme-ter eller hhv. med 5 kg per avdeling.
- ▷ Øvre hyller ("svalereder" uten klaff) skal lades med maksimalt 5 kg per avdeling.
- ▷ Skap og større oppbevaringsrom på høyde med gulvet (med eller uten dør) skal lastes med maksimalt 5 kg per avdeling.
- ▷ Skuffene må ikke lastes med mer enn 10 kg hver.
- ▷ Bestikkskuffene må ikke lastes med mer enn 5 kg.

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot for-skyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevarings-rommene.
- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrom-mene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lastning påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsip-pet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reak-sjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides. Særlig hvis lasten anbringes i hekk eller du laster tungt ut-styr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykkelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Tek-nisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt to-talvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i avsnittene "Teknisk tillatt to-talvekt" (side 18) og "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 24).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler $A \times G : R = \text{Vekt på bakakslingen}$
 Vekt på bakakslingen – $G = \text{Vekt på framakslingen}$

Forklaring

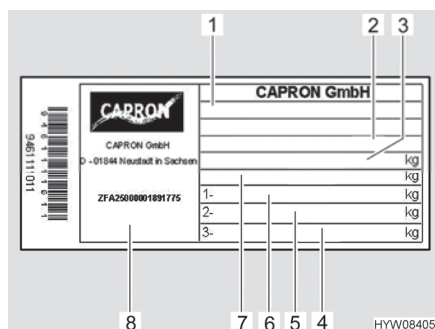
A	= Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm
G	= Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg
R	= Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsskiltene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 2 Typegodkjenningsskilt

- Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på aksel kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i aksel eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsskjemaene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ I avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 22) finner du mer informasjon om riktig lasting.

Beregne aksellast:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.
- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse.
Hvordan bakaksellast og framaksellast beregnes, er beskrevet i avsnittet 4.2.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festeevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Mer informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 19).

4.3 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom trekkvognen og tilhengeren.
- ▶ Legg merke til tillatt støttelast og bakaksellast. Referer til bakaksellasten på vognkortet.

- ▷ Tilhenger med kollisjonsbremse: Tilhengeren må ikke kobles til eller fra når bremsen er aktivert.
- ▷ Tilhengerkobling med avtagbar kulehals: Ved feilmontering av kulehalsen kan tilhengeren rykkes løs. Følg bruksanvisningen til tilhengerkoblingen.

4.4 Stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.

- ▷ Vippebryteren for betjening av stigtrinnet er montert til høyre, nede ved skyvedøren, eller på skaprekken i kjøkkenet, til venstre for skyvedøren.
- ▷ En varselsignal utløses hvis stigtrinnet ikke er korrekt kjørt inn og låst når tenningen slås på.

Kjøretøyene har et ett-trinns stigtrinn, som kan kjøres ut elektrisk.

Bilde 3 Vippebryter stigtrinn

Kjør stigtrinnet helt ut før du trår på det.

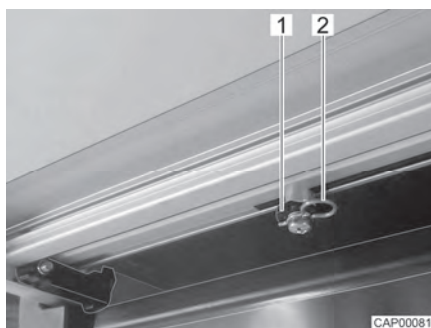
- Skyve ut:** ■ Trykk nederst på vippebryteren (Bilde 3) til stigtrinnet er skjøvet helt ut.
- Trekke in:** ■ Trykk øverst på vippebryteren (Bilde 3) til stigtrinnet er trukket helt inn.

Nøddrift

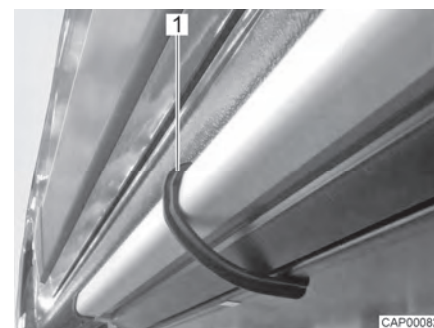
Hvis stigtrinnet ikke kjøres inn automatisk pga. en defekt, må den skyves inn manuelt og sikres mot å kunne gli ut igjen.

- ▷ Stigtrinnet skal kun beveges for hånd når drivstengene er løsnet.

Bilde 4 Drivstang (stigtrinn)

Bilde 5 Holdeklemme (stigtrinn)

- Trekk av begge sikringsklippene (Bilde 4,2) på drivstengene (Bilde 4,1) på undersiden av stigtrinnet.
- Løsne begge drivstengene fra festebolten.

- Forbinde drivstengene med hverandre (f.eks. med en snor eller gumming). Dette hindrer at drivstengene sklir inn i huset.
- Skyv stigtrinet inn til det stopper.
- Sikre stigtrinet mot å skli ut med de medfølgende holdeklemmene (Bilde 5,1).
- Henvend deg til en forhandler eller en servicestasjon.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

4.5 Flyttbar skillevegg

- Sett inn den avtakbare skilleveggen før kjøring. Skilleveggen hindrer gjenstander fra å bli kastet ut av det bakre området av kjøretøyet.

Skilleveggen som kan tas ut kan også benyttes som klatrehjelpemiddel i den bakre sengen.

Bilde 6 Skillevegg

4.6 Flatskjerm

- Før avreise skal flatskjermen lagres trygt.

4.7 Gassregulator

- Drift av gassdrevne apparater under kjøring er bare tillatt hvis gassanlegget er utstyrt for dette. Slangebruddsikring og kollisjonssensor forhindrer gasslekkasje i tilfelle en ulykke.

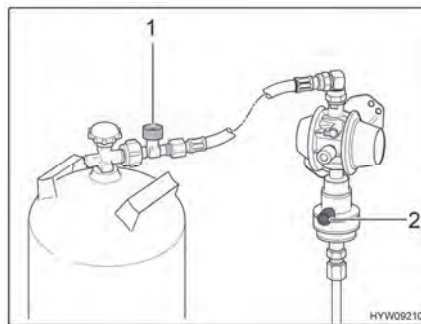

- ▷ Les produsentens bruksanvisning for gasstrykkkontrollsystemet, og hold deg til instruksene.

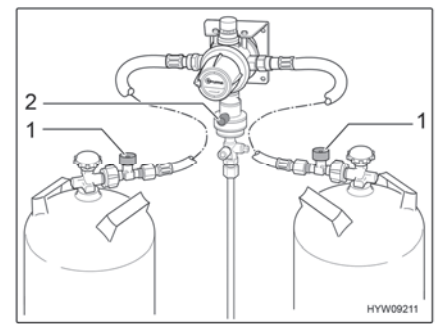
Avhengig av utstyr, kan det være forskjellige gassregulatorer montert i kjøretøyet.

Hvis en annen gassregulator enn de som er oppført under er montert i kjøretøyet, må hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen stenges under kjøring.

Gassregulator med kollisjonssensor og slangebruddsikring (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Bilde 7 Gassregulator (MonoControl)

Bilde 8 Gassregulator (DuoControl)

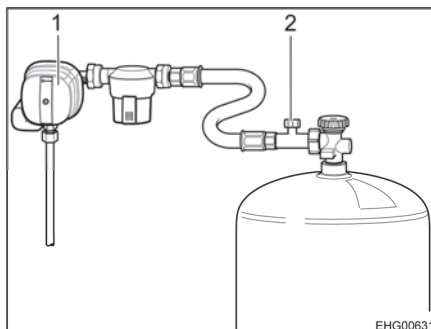
Når det er en gassregulator med kollisjonssensor (Bilde 7,2 og Bilde 8,2) og slangebruddsikring (Bilde 7,1 og Bilde 8,1) fastmontert i kjøretøyet:

Hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg" kan forbli åpen under kjøring. Gassdrevne apparater kan være påslått under kjøring.

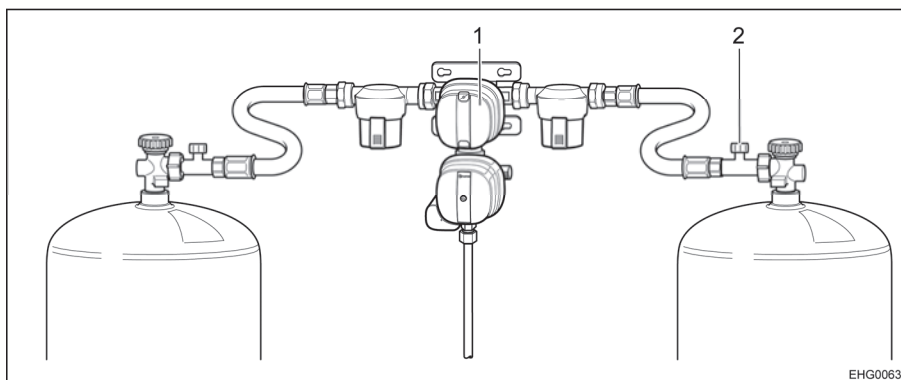
Gassregulatoren MonoControl (Bilde 7) og DuoControl (Bilde 8) kan variere i utføring (rett eller vinklet) og kan være forskjellig i detaljene.

Gassregulator med kollisjonssensor og slangebruddsikring (Basiskjøretøy Ford)

Bilde 9 Gassregulator (MonoControl)

Bilde 10 Gassregulator (DuoControl)

Når det er en gassregulator med kollisjonssensor (Bilde 9,1 og Bilde 10,1) og slangebruddsikring (Bilde 9,2 og Bilde 10,2) fastmontert i kjøretøyet:

Hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg" kan forbli åpen under kjøring. Gassdrevne apparater kan være påslått under kjøring.

Gassregulatorene MonoControl CS (Bilde 9) og DuoControl CS (Bilde 10) kan variere i utføring (rett eller vinklet) og kan være forskjellig i detaljene.

- ▷ Hvis du har spørsmål, kan du ta kontakt med forhandleren eller med service-avdelingen.

4.8 Kjettinger

- ▷ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyet karosseri er minimum 50 mm.
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▷ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▷ Legg ikke kjettinger på lettmetallfelger.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

4.9 Trafikksikkerhet

- Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).
- Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Basiskjøretøy

Nr.	Kontroll	Kontrollert
1	Alle bilpapirer om bord	
2	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
3	Sjekk at kjøretøysbelysning, bremse- og baklys virker	
4	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
5	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
6	Bremsene fungerer	
7	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
8	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	

Boenhet utvendig

9	Markise kjørt helt inn	
10	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
11	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
12	Eksterne støtter fjernet	
13	Støtteklossene fjernet og stuert bort	
14	Trekk inn stigtrinn (varselsignal)	
15	Utvendige luker lukket og låst	
16	Lukket skyvedør og bakdør	
17	Slå av fortellampen	
18	Kjøretøyet totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
19	Vinduer og takluker lukket og låst	
20	Fjernsynsapparatet lagret på et sikkert sted	
21	Løse deler er ryddet bort eller sikret (også på hattehyllen bak)	
22	Tøm åpne hyller etc.	
23	Lukket vaskbeskyttelse	
24	Anhengsbordet er heftet av og festet til sengebenken med en stropp (sammen med madrassene)	
25	Sikre kjøleskapdøren	
26	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
27	Alle skuffer og klaffer lukket	
28	Sikre stuedører og skyvedører	
29	Skillevegg plassert mellom sengebenkene	
30	Barneseter montert på seter med trepunkts sikkerhetsbelte ► Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.	
31	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
32	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	

Gassanlegg

33	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
34	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
35	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventil ► Når et MonoControl- eller DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert, kan gassavstengeventilen og hovedventilen åpnes under kjøring.	

Elektrisk anlegg

36	Sjekk spenningen i startbatteriet og i boenhets-batteriet (se kapittel 9). Viser panelet for lav batterispenning, må de respektive batteriene lades. Se anvisningene i kapittel 9 ► Start reisen med fullt ladet start- og boenhetsbatteri.	
----	--	--

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

5.1 Kjøre med bobilen

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Når du starter motoren på kjøretøyet, kan varselsignaler høres, f.eks. varselsignalet "Stigtrinn kjørt ut". Under visse forhold (kaldstart om vinteren) kan det etter at kjøretøymotoren er startet vare inntil 15 sekunder til varselsignalet høres.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøys godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Før avreise må man ta av anhengbordet og lagre det trygt.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 3 må overholdes.

5.2 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikksituasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy sluthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

- ▷ Enkelte deler kan bli skadd ved høyere hastigheter:
 - Når kjøretøyet er utstyrt med et satellittanlegg Teleco: Kjør aldri fortere enn 160 km/t.
 - Når kjøretøyet er utstyrt med en Heki-takluke (mini eller midi): Kjør aldri fortere enn 160 km/t.

5.3 Bremses

- ▷ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

5.4 Sikkerhetsbelter

5.4.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▷ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▷ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▷ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▷ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av **en** person.
- ▷ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▷ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer på under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeanordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▷ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▷ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▷ Under kjøring må ryggstøtet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

5.4.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vrís. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftebeltet under magen går over hoftebenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

5.5 Barnesikringssystemer

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspent under turen.
- ▶ Når det er montert passasjer-kollisjonspute i kjøretøyet, må man ikke bruke barnesikringssystemer som vender bakover på passasjeret ("Reboard-systemer"). Følg advarslene som finnes i kjøretøyet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjeret foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjeret foran.
- ▶ Barnesikringssystemer som er bakovervendt må **aldri** brukes på et sete med **aktivert fremre kollisjonspute**. Dette kan føre til **død** eller **alvorlige personskader** hos barn.

Bilde 11 Advarsel barnesikringssystem (solskjerm for passasjer)

Ikke bruk bakovervendte barnesikringssystemer på passasjeret

Passasjeret er utstyrt med en kollisjonspute. Når denne kollisjonsputen er aktivert, skal ingen bakovervendte barnesikringssystemer brukes på passasjeret. I en ulykke vil kollisjonsputen som utløses resultere i alvorlig skade eller død for barnet. På solskjerm er det plassert en advarsel (Bilde 11) som informerer om denne faren.

Kollisjonsputen på passasjeret kan deaktiveres, informasjon om dette finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

5.6 Isofix-barnesikring

- ▶ Bruk bare barnesikringssystemer i kategorien "Universal" eller (på seter merket med i-Size-symbolet) barnesikringssystemer i kategorien "i-Size". Andre barnesikringssystemer er ikke tillatt.
- ▶ Følg produsentens bruksanvisning når du installerer og fjerner et barnesikringssystem med Isofix-festesystem.
- ▶ Forsikre deg om at barnesikringssystemet og Isofix-festesystemet er godkjent for akkurat det kjøretøyet som er beskrevet i denne bruksanvisningen, i samsvar med produsentens anvisninger (ikke nødvendig med i-Size-symbol).
- ▶ Bruk kun barnesikringssystemer med støtteben eller med Top-Tether.
- ▶ Fest Top-Tether sikkert på ankerpunktet.
- ▶ Det må ikke festes noen andre barnesikringssystemer eller belter og ingen gjenstander på Isofix-holdebøyler.
- ▶ Når avstanden mellom barnesikringssystemer og bordet er for stor, er det en fare for at barnas ben kommer i klem. Ved bruk av et barnesikringssystem må derfor: Bordet senkes til sengeposisjon (hevebord) eller bordet fjernes (anhangsbord).

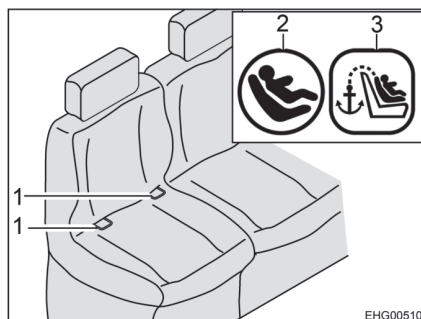
i-Size-merkingen betyr følgende:

- Barneseteklasse iht. i-Size-standard R 129 skilles etter høyde.
- For barn opptil en alder på 15 måneder må man bruke bakovervendte barnesikringssystemer.
- De har høyere sikkerhetsstandarder for sidebeskyttelsen til barnesetet.
- Barnesikringssystemene festes alltid med Isofix.
- Ubegrenset godkjenning for alle seter med i-Size-merking. Det er ikke nødvendig å slå opp kjøretøytypelisten.

Barnesikringssystemer (både kategorien "Universal" med belte og kategorien i-Size) skal kun festes på følgende seter:

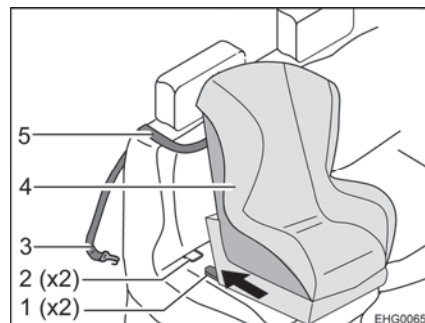
- På (sett i kjøreretningen) venstre sitteplassen på belterammen (sittebenken)
- På den sentrale sitteplassen på belterammen (sittebenk)

(Basiskjøretøy
Fiat/Citroën)

Bilde 12 Sete med Isofix

- 1 Holdebøyle
- 2 Symbol Isofix
- 3 Symbol Top-Tether

Bilde 13 Feste med Top-Tether

- 1 Sperrearm
- 2 Holdebøyle
- 3 Festekrok
- 4 Barnesete
- 5 Top-Tether-belte

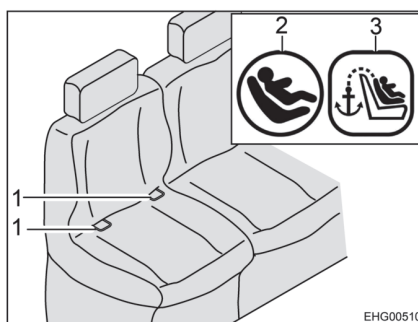
Barnesikringssystemer med Top-Tether:

- Trekk nakkestøtten helt opp.
- Trekk fram underkanten av ryggputen.
- Trekk Top-Tether-beltet (Bilde 13,5) over ryggputen (mellom nakkestøtten og bøylen til sikkerhetsbeltet).
- Hekt på festekroken (Bilde 13,3) på ankerpunktet på baksiden av kjøretøyet.
- Skyv ryggputen i sin opprinnelige posisjon.
- La sperrearmene (Bilde 13,1) smekke på plass i holdebøylene (Bilde 12,1 og Bilde 13,2). En markant klikkelyd må være hørbar i den forbindelse.
- Stram Top-Tether-beltet godt.
- Foreta et kraftig rykk for å kontrollere at barnesetet (Bilde 13,4) sitter godt fast.

Barnesikringssystemer med støtteben:

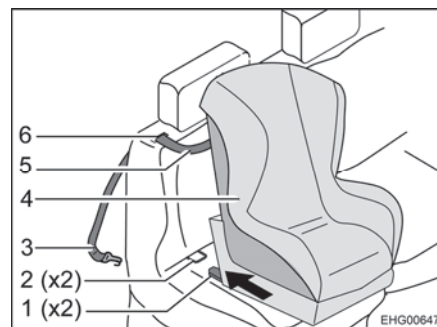
- Fest støttebenet i henhold til bruksanvisningen fra produsenten av barnesikringssystemet.

Demontering foretas i omvendt rekkefølge.

(Basiskjøretøy Ford)

Bilde 14 Sete med Isofix

- 1 Holdebøyle
- 2 Symbol Isofix
- 3 Symbol Top-Tether

Bilde 15 Feste med Top-Tether

- 1 Sperrearm
- 2 Holdebøyle
- 3 Festekrok
- 4 Barnesete
- 5 Top-Tether-belte
- 6 Spor

Barnesikringssystemer med Top-Tether:

- Trekk nakkestøtten helt opp.
- Trekk ryggstøet fram.
- Før Top-Tether-beltet (Bilde 15,5) gjennom sporet (Bilde 15,6) inn i ryggstøets polstring (ved siden av nakkestøtten).
- Hekt på festekroken (Bilde 15,3) på ankerpunktet på baksiden av kjøretøyet.
- La sperrearmene (Bilde 15,1) smekke på plass i holdebøylene (Bilde 14,1 og Bilde 15,2). En markant klikkelyd må være hørbar i den forbindelse.
- Foreta et kraftig rykk for å kontrollere at barnesetet (Bilde 15,4) sitter godt fast.
- Sett ryggstøet i utgangsposisjon.

Barnesikringssystemer med støtteben:

- Fest støttebenet i henhold til bruksanvisningen fra produsenten av barnesikringssystemet.

Demontering foretas i omvendt rekkefølge.

5.7 Førersete og passasjersele

- Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.

Førersetet og passasjerselele er en del av basiskjøretøyet. Justering av setene er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

5.8 Nakkestøtter

Før avreise må nakkestøttene innstilles slik at bakhodet støttes omtrent på høyde med ørene.

5.9 Sitteplassforordning

- Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er utstyrt med sikkerhetsbelte.

5.10 Fylle diesel

- Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass). Eksplosjonsfare!

Tankens drivstoffpåfyllingsstuss befinner seg på utsiden, foran på venstre side.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Bruk oppkjøringsklosser ved behov. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Sikre kjøretøyet slik at det ikke begynner å trille.
- ▷ Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. For å unngå dette må kjøretøyet regelmessig kontrolleres for skader eller spor etter dyr.

6.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

6.2 Stigtrinn

Stigtrinnet må være skjøvet helt ut før man går ut av kjøretøyet.

6.3 Oppkjøringsklosser

- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

6.4 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en 230 V-forsyning (se kapittel 9).

6.5 Kjøleskap

- ▷ Kontinuerlig drift av kjøleskapet uten ekstern 230 V-forsyning kan føre til at boenhets-batteriet utlades.

Ladetilstanden til boenhets-batteriet på panelet kontrolleres. Koble til en ekstern 230 V-forsyning såfremt mulig.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

7.1 Dører

- Dørene skal være lukket under kjøring.

- ▷ Markisen på kjøretøysiden kan monteres i ulike vinkler (ettersom hvor mange skiver som brukes; se separat monteringsanvisning fra produsenten). Noen ganger kan markisen kollidere med inngangsdøren når den kjøres ut og inn. Derfor må inngangsdøren lukkes før du betjener markisen.

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemannskaper å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Låsene til kjøretøyets dører er en del av basiskjøretøyet. Åpning og lukking av kjøretøyets dører er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

7.1.1 Myggnetting til skyvedøren, uttrekkbart

- ▷ Åpne myggnettingen helt, før skyvedøren lukkes.

Bilde 16 Myggnetting

- For å stenge:*
- Trekk myggnettingen helt ut på listen (Bilde 16,1).
- For å åpne:*
- Skyv myggnettingen tilbake til utgangsstilling på listen (Bilde 16,1).

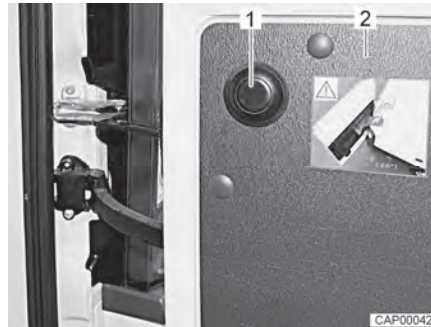

7.1.2 Bakdører

- ▷ Dersom bakdørene åpnes for vidt, kan monteringsdeler på kjøretøyet bli skadet. Vinkelen på åpningen hos bakdørene er derfor begrenset fra fabrikken. Når denne begrensningen fjernes: Bakdøren skal bare åpnes forsiktig, og det sikkerstilles at bakdøren ikke støter mot noen monteringsdeler.

Vinkelen på åpningen hos begge bakdørene er fra fabrikken begrenset til ca. 90°. Ved behov kan denne begrensningen fjernes.

Bilde 17 Trykknapp for å fjerne begrensningen

Fjern begrensningen for vinkelen på åpningen:

- Åpne bakdøren (Bilde 17,2) til stoppen.
- Trykk på trykknappen (Bilde 17,1) mens bakdøra holdes fast og åpnes forsiktig videre.

7.2 Utvendige luker

- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige lukken åpnes eller stenges.

- ▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindre. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.

7.3 Lufting

- Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens

Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Slik unngår man at det dannes seg kondens i kaldt vær. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering. Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft.

7.4 Vinduer

- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Nå blendingsgardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen og vindusruten. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen bare 2/3 ved sterkt sollys.
- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ For å åpne eller lukke vinduet med åpning utover, må alle vinduets låsehåndtak åpnes eller stenges.

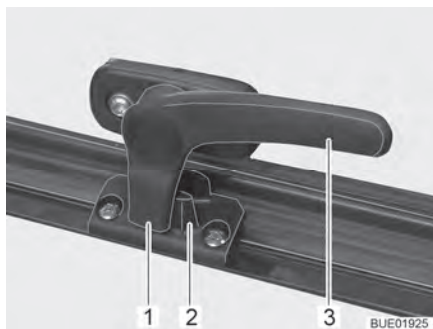
- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglass-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglass-dobbeltvinduet på grunn av kondens.

7.4.1 Vindu med åpning utover

- ▷ Når det er montert vindu med åpning utover, må man åpne vinduet så mye at låsing frigjøres. Frigjøres den ikke, og vinduet lukkes likevel, er det fare for at vinduet kan sprekke på grunn av sterkt mottrykk.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.

Bilde 18 Låsehåndtak i stilling "lukket"

Bilde 19 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing, åpent

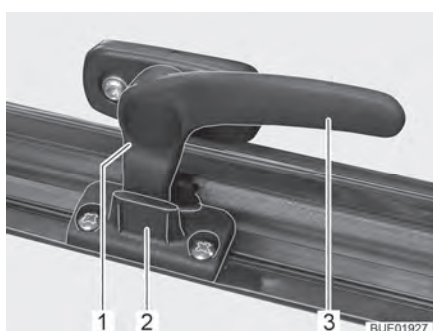
For å åpne:

- Drei låsehåndtaket (Bilde 18,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Sett vinduet med åpning utover til ønsket stilling. La vinduet med åpning utover og automatiske armer (Bilde 19,1) gå i lås av seg selv.

Vinduet blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 18,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 18,1) ligger på innsiden av vinduslåsen (Bilde 18,2).

Bilde 20 Låsehåndtak i stilling "langvarig lufting"

Langvarig lufting

Med låsehåndtaket kan vinduet stilles i to ulike posisjoner:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 20)
- I stilling "lukket" (Bilde 18).

For å stille vindu med åpning utover i posisjon for "langvarig lufting":

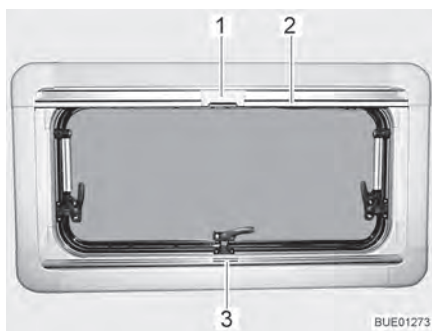
- Drei låsehåndtaket (Bilde 20,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv vinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket i loddrett posisjon eller drei det en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 20,1) må gripe inn i utsparingen i vinduslåsen (Bilde 20,2).

Vinduet med åpning utover skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

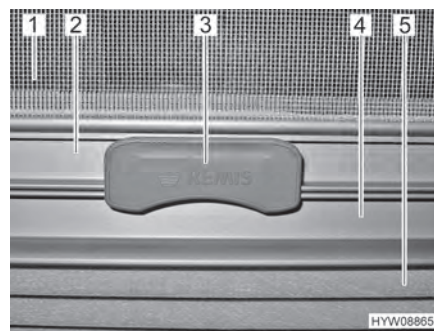
Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis vinduet med åpning utover står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

7.4.2 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Insektnettsjalusi og blendingsfoldegardin vil enten være separert fra hverandre eller ha felles betjening.

Bilde 21 Vindu med åpning utover

Bilde 22 Haspe

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen (Bilde 22,5) er i nedre rullegardinskap.

For å stenge:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på listen (Bilde 21,3 og Bilde 22,4), dra nedenfra og oppover og slipp i ønsket høyde. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på listen og skyv den nedover.

Insektnettsjalusi

Insektnettsjalusi (Bilde 22,1) er i øvre rullegardinskap.

For å stenge:

- Trekk insektnettsjalusien i listenen (Bilde 21,2 og Bilde 22,2) nedover til den støter mot listenen til blendingsfoldegardinen (Bilde 22,4).
- Lås haspen (Bilde 21,1 og Bilde 22,3) på insektnettsjalusien med listenen på blendingsfoldegardinen. Når haspen er låst, kan blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi betjenes samtidig.

For å åpne:

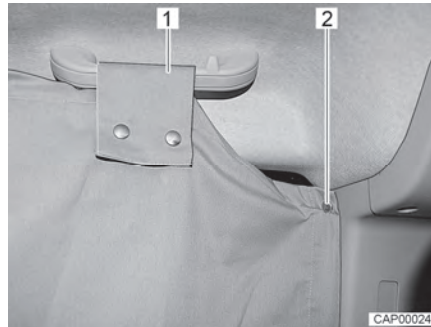
- Trykk haspen (Bilde 22,3) på insektnettsjalusien oppover.
- Før insektnettsjalusien langsomt tilbake på listen (Bilde 21,2).

7.4.3 Blendingsgardin i førerhuset (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

▷ Åpne blendingsgardinen i førerhuset før turen.

Bilde 23 Blendingsgardin i førerhuset på sideruten

Bilde 24 Blendingsgardin i førerhuset på frontruten

For å stenge:

- Blendingsgardinen i førerhuset hentes ut av oppbevaringsrommet over førerhuset.
- Fest blendingsgardinen i førerhuset på sen side av førerhuset. For dette formålet festes to trykknapper (Bilde 23,2) bak sideruten på B-søylen.
- Stroppen (Bilde 23,1) føres over håndtaket ovenfor sideruten og festes med trykknapper.
- Skyv lommene (Bilde 24,1) hos blendingsgardinen i førerhuset over begge solskjermene.
- På den andre siden av førerhuset: Blendingsgardinen i førerhuset festes tilsvarende med en stropp på håndtaket og med trykknapper på B-søylen.

For å åpne:

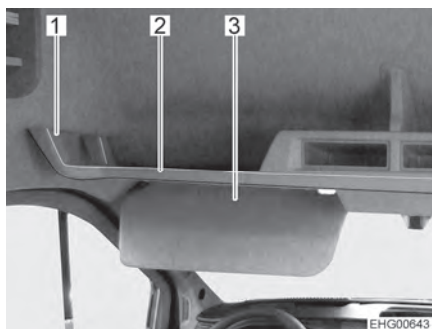
- Blendingsgardinen i førerhuset løsnes på alle festepunktene.
- Blendingsgardinen i førerhuset lagres i oppbevaringsrommet over førerhuset.

7.4.4 Blendingsgardin i førerhuset med stoffgardin (Basiskjøretøy Ford, serie)

- Før du skal kjøre, må blendingsgardinen i førerhuset tas av og lagres trygt.

- 1 Stag
- 2 Hattehyll
- 3 Solskjerm

Bilde 25 Hattehyll

For å stenge:

- Hent blendingsgardinen ut av overskapet i førerhuset.
- Fest blendingsgardinen til en av de to B-søylene ved hjelp av trykknapp.
- Fest blendingsgardinen til hattehyllen på **samme** side av kjøretøyet. Trekk blendingsgardinens bånd rundt staget (Bilde 25,1) og hattehyllen (Bilde 25,2) og fest det hele ved hjelp av trykknappene.
- Trekk blendingsgardinens lommer over de to solskjermene (Bilde 25,3).
- Fest også blendingsgardinen til hattehyllen, på **motsatt** side av kjøretøyet. Trekk blendingsgardinens bånd rundt staget og hattehyllen og fest det hele ved hjelp av trykknappene.
- Fest blendingsgardinen til den andre B-søylen ved hjelp av trykknapp.

For å åpne:

- Løsne blendingsgardinen fra alle festepunkter, og ta den ned.
- Rydd bort blendingsgardinen i overskapet i førerhuset.

7.4.5 Blendingsgardin i førerhuset med skyvbar plisségardin (Basiskjøretøy Ford, opsjon)

- Før du begynner å kjøre, må du forsikre deg om at blendingsgardinene i førerhuset er trukket helt til side. Greplisten på plisségardinene må gå i lås.

- ▷ Det er bare håndtaket på greplisten som skal brukes for å bevege plisségardinene i ønsket retning.

Førerhuset mørklegges ved hjelp av følgende plisségardiner:

- to plisségardiner for frontruten
- en plisségardin for sidevinduet på førerdøren
- en plisségardin for sidevinduet på passasjerdøren

Plisségardinene er montert på innsiden av vinduet.

1 Håndtak

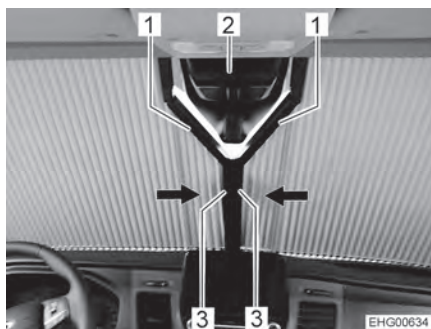
Bilde 26 Sidevindu med plisségardin

*Stenge igjen
plisségardinene på førerdør
og passasjerdør:*

- Ta tak i plisségardinens håndtak (Bilde 26,1) og dra i pilens retning (til låsepunktet). En magnetisk lås vil holde plisségardinene lukket.

*Åpne plisségardinene på
førerdør og passasjerdør:*

- Ta tak i plisségardinens håndtak (Bilde 26,1) og trekk gardinen tilbake, til greplisten er kommet tilbake i sitt leie.

1 Greplist
2 Regnsensor (opsjon)
3 Håndtak

Bilde 27 Frontrute med plisségardiner

*Stenge igjen
blendingsgardinen på
frontruten:*

- Ta tak i håndtakene (Bilde 27,3) på begge frontrutens plisségardiner, og trekk dem mot midten (til de går i lås). Magnetiske låsemekanismer vil holde plisségardinene lukket.

*Åpne blendingsgardinen på
frontruten:*

- Ta tak i håndtakene (Bilde 27,3) på begge frontrutens plisségardiner, og skyv dem mot kantene til greplistene (Bilde 27,1) kommer tilbake i sitt leie.

Plisségardinene for frontruten har et Y-formet utsnitt der hvor kjøretøyets regnsensor (Bilde 27,2) sitter.

7.5 Takluker

I kjøretøyet er det montert takluker med og uten automatisk luftesystem. De mindre taklukene i boenheten og på badet er utstyrt med et automatisk luftesystem.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

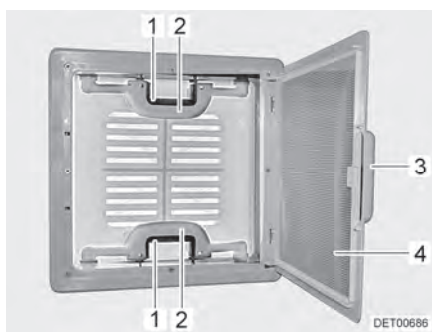

- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Når blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.

- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på taklukene 2/3 ved sterkt sollys når kjøretøyet står i ro.

7.5.1 Takluke med smekklås

Bilde 28 Takluke med smekklås

Takluken kan åpnes på en eller begge sider.

For å åpne:

- Dra i håndtaket (Bilde 28,3).
- Slå myggnettingen (Bilde 28,4) ned.
- Trykk smekklåsen (Bilde 28,1) innover mot takluken. Press samtidig takluken oppover med håndtaket (Bilde 28,2).
- Sving myggnettingen (Bilde 28,4) opp til den knepper inn i låsen.

For å stenge:

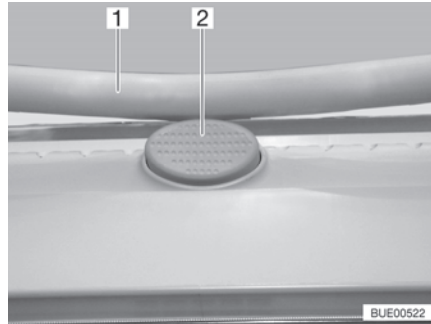
- Dra i håndtaket (Bilde 28,3).
- Slå myggnettingen (Bilde 28,4) ned.
- Ta takluke i håndtakene (Bilde 28,2) og trekk kraftig nedover til begge smekklåsene (Bilde 28,1) hakes i.
- Sving myggnettingen (Bilde 28,4) opp til den knepper inn i låsen.

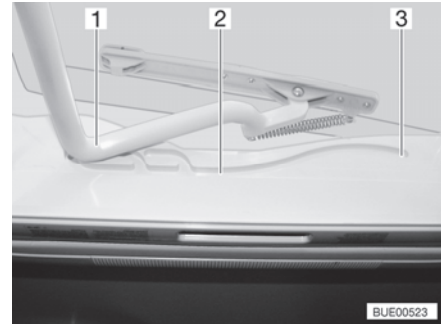
7.5.2 Heki-takluke

- ▷ Ved høy hastighet kan Heki-takluken bli skadet. Derfor skal kjøretøyet aldri kjøres raskere enn 160 km/t.
- ▷ Hvis kjøretøyet skal transporteres: Ikke rygg kjøretøyet opp på lasteplaten. Du kan risikere å skade Heki-takluken.

Bilde 29 Sikringsknapp (Heki-takluke)

Bilde 30 Førings (Heki-takluke)

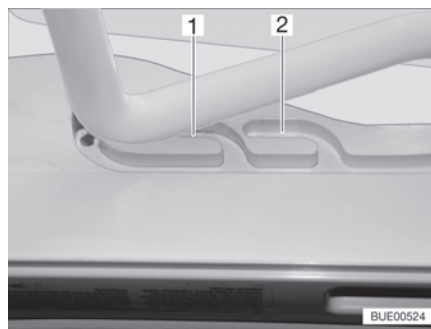
Heki-takluken åpnes en vei.

For å åpne:

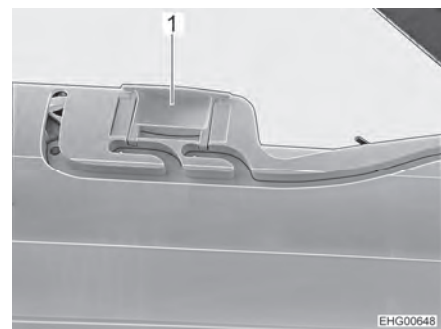
- Trykk sikringsknapp (Bilde 29,2) og trekk bøylen (Bilde 29,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylen (Bilde 30,1) i føringene (Bilde 30,2) til bakerste posisjon (Bilde 30,3).

For å stenge:

- Trykk bøylen (Bilde 30,1) lett oppover med begge hender.
- Skyv bøylen tilbake i føringene.
- Trykk bøylen oppover med begge hender, til bøylen ligger over sikringsknappen (Bilde 29,2).

Bilde 31 Førings (luftestilling)

Bilde 32 Lås (luftestilling)

Luftestilling

Heki-takluken kan stilles i to luftestillinger: "Dårlig vær"-stilling (Bilde 31,1) og midtstilling (Bilde 31,2). Avhengig av modell kan taklukent låses i midtstilling med de to boltene (Bilde 32,1) på venstre og høyre side av rammen på panseret.

- Trykk sikringsknapp (Bilde 29,2) og trekk bøylen (Bilde 29,1) nedover med begge hender.
- Trekk bøylen i føringene (Bilde 30,2) til ønsket stilling.
- Trykk bøylen lett oppover og skyv den i valgt føring (Bilde 31,1 eller 2), og lås den eventuelt.

Blendingsfoldegardin

For å lukke og åpne blendingsfoldegardinen:

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen ut ved grepet og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Myggnetting

For å lukke og åpne myggnettingen:

For å stenge:

- Trekk myggnettingen i håndtaket til det ligger mot grepet på blendingsfoldegardinen.

For å åpne:

- Trykk håndtaket til myggnettingen bakover. Hakene slipper taket.
- Ta tak i håndtaket og før myggnettingen forsiktig tilbake.

7.6 Bord

7.6.1 Anhengsbord med delbar støtteben

- Før du begynner å kjøre, må du hekte av anhengsbordet og feste det til sengebenken med en stropp (sammen med madrassene).

- Maksimalt godkjent belastning av den ekstra bordplaten som er svingt ut er 3 kg.

Bilde 33 Anhengsbord med delbar støtteben

Bordflaten kan utvides ved å svinge ut en ekstra bordplate.

Utvide:

- Trekk knappen (Bilde 33,2) på låsen nedover og sving ut den ekstra bordplaten (Bilde 33,1).

Forminske:

- Sving den ekstra bordplaten (Bilde 33,1) under bordplaten (Bilde 33,6) til du hører at låsen går i lås.

Anhengsbord kan takket være det delbare støttebenet brukes som sengebase.

Ominnredning til
sengebase:

- Løft bordplaten (Bilde 33,6) ca. 45° foran.
- Trekk den nedre delen av støttebenet (Bilde 33,4) ned og legg til side.
- Ta bordplaten ut av den øvre holdelisten.
- Heng inn bordplaten i 45°-vinkel med holderne inn i den nedre holdelisten (Bilde 33,3) og sett den på gulvet med den øvre delen av støttebenet (Bilde 33,5).

7.7 PVC-gulvbelegg

- ▶ Det er lagt gassledninger og elektriske kabler i gulvet. Bor ikke hull eller skru inn skruer i gulvet. Fare for gassseksplasjon, støt eller kortslutning ved skader på varmekabel.

- ▷ Sko med tynne hæler kan lage merker som ikke går bort på gulvbelegget av PVC. Bruk ikke sko med spisse hæler inne i kjøretøyet.
- ▷ Pålagte gumnimatter eller lengre tids påvirkning av f.eks. ketchup, gulrotsaft, kulepennblekk, blod eller lepestift kan føre til misfarging av PVC-gulvbelegget. Flekker på gulvet skal helst fjernes straks.

7.8 Lamper

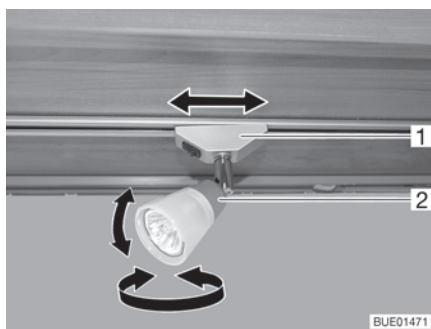
- ▷ Lysbryteren er plassert forskjellig avhengig av modell. Lysbryterne befinner seg enten i stigtrinnsområdet direkte på lampen eller i lysområdet til denne, f.eks. i nærheten av sittegruppen.

I det bakre området og i inngangsområdet (ved skyvedøren) er det bygd inn lysbrytere for lampene i taket hos boenheten.

7.8.1 Lysanlegg med USB-stikkontakt

- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme.
- ▶ La lyspærer og lampeholdere kjøle seg ned før berøring.
- ▶ Hvis lampen er slått på eller fremdeles er varm, må sikkerhetsavstanden til brennbare gjenstander som stores eller forheng være på minst 30 cm. Brannfare!

Bilde 34 Spotlight

Dreining av spotlight:

- Drei huset (Bilde 34,2) til spotlighten i ønsket retning.

Huset kan dreies i følgende retninger:

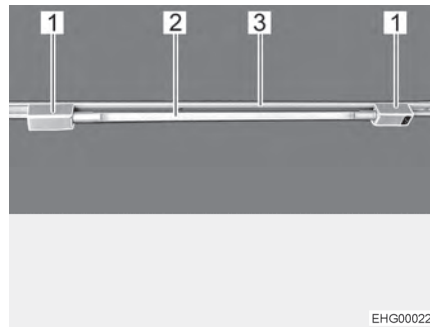
- Mot venstre eller høyre
- Opp eller ned

Forskyvning av spotlight:

- Drei festeanordningen (Bilde 34,1) ca. 45°.
- Forskyv spotlighten i ønsket posisjon langs skinnesystemet.

Demontering av spotlight:

- Drei festeanordningen (Bilde 34,1) 90°.
- Ta spotlighten ut av skinnen.

Bilde 35 Rørlampe

Montere rørlampen:

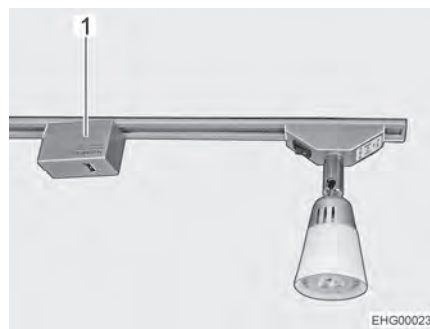
- Sett begge festeanordningene (Bilde 35,1) inn på skinnen (Bilde 35,3). Drei festeanordningen 90°.
- Stikk armaturen (Bilde 35,2) inn i festeanordningen.
- Skyv den andre festeanordningen mot til lampen, til den er festet.

Drei rørlampen:

- Drei lampen (Bilde 35,2) til den ønskede lysvirkningen er nådd.

Fjerne rørlampen:

- Løsne en av festeanordningene og skyv vekk.
- Fjern lampen.
- Vri begge festeanordningene 90° og ta dem bort fra skinnen.

Bilde 36 USB-stikkontakt-element

USB-stikkontakt-elementet (Bilde 36,1) kan monteres, dreies og forskyves som spotlighten.

7.8.2 Lampe i det bakre området

I det bakre området er det en lampe langs siden.

Denne lampen er utstyrt med 3 bryterposisjoner:

- Av (lampen lyser ikke)
- På (lampen lyser kontinuerlig)
- Dørkontakt (lampen lyser, når bakdøren er åpen)

Bilde 37 Lampe i det bakre området

Innkobling/utkobling:

- Trykk langs siden på lampens gjennomsiktige deksel.

7.9 TV-anlegg

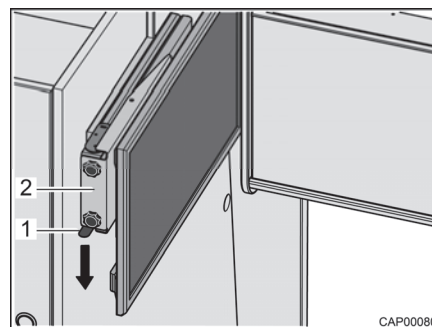

- Før avreise skal flatskjermen lagres trygt.

- Informasjon om betjening av TV-anlegget finner man i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

Flatskjermen er festet i et uttrekk over nakkestøttene til sittebenken.

Bilde 38 Uttrekk med flatskjerm

Sette flatskjermen i TV-posisjon:

- Låsefjæren (Bilde 38,1) trykkes nedover og uttrekket (Bilde 38,2) med flatskjerm trekkes vannrett ut mot midten av kjøretøyet.
- Drei flatskjermen i ønsket posisjon.
Flatskjermen kan dreies helt til man kan se på den fra det bakre området.

Sette flatskjermen i kjøreposisjon:

- Vri flatskjermen i utgangsposisjon.
- Uttrekket (Bilde 38,2) med flatskjerm skyves horisontalt til det stopper. Låsefjæren (Bilde 38,1) går hørbart i lås.

7.10 Senger

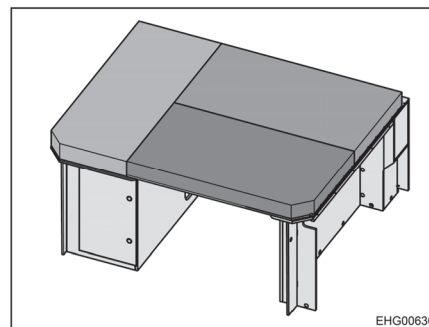
7.10.1 Tverrseng bak

- Belast den bakre sengen med maksimalt 200 kg.
- Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den sengen.

Bilde 39 Bakre seng (transportstilling)

Bilde 40 Bakre seng (ombygd for å sove)

Ominnredning til senger:

- Løsne sikkerhetsselen (Bilde 39,2).
- Legg sengebunnene (Bilde 39,1) side om side over midtgangen (på listene på underskapet).
- Fordel putene på liggeflaten slik det vises på Bilde 40.

Ominnredning etter soving:

- Stable putene og sengebunnene på det venstre underskapet, som vist i Bilde 39.
- Putene og sengebunnene skal festes med sikkerhetsseler (Bilde 39,2). Før sikkerhetsselen gjennom maljene som er tenkt for dette formålet, og legg den over putene og sengebunnene i en sløyfe.

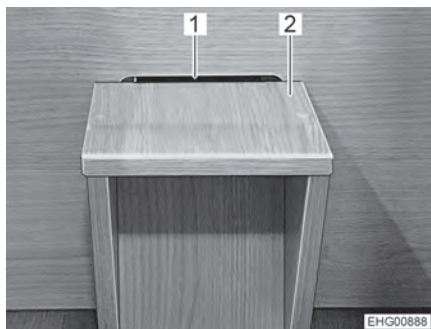
7.10.2 Bakre langsgående seng

Avhengig av kravene kan de bakre langsgående sengene ominnredes til ulike varianter:

- Soveflate
- Enkeltsoveplass
- Oppbevaringsrom for transport av større gjenstander (f.eks. sykler)

- Ved ombygging til soveflate monteres et trinn-element som oppstigningshjelp.

Bilde 41 Trinn-element

Bilde 42 Mellomvegg med trinn-element

Ominnredning til senger:

- Heng trinn-element (Bilde 41,2) i nedre utsnitt (Bilde 41,1) på mellomvegg (Bilde 42,1).
- Sett inn mellomvegg (Bilde 42,1) mellom bakre langsgående senger. For å gjøre det henges mellomveggen i andre posisjon (sett fra kjøkkenet).

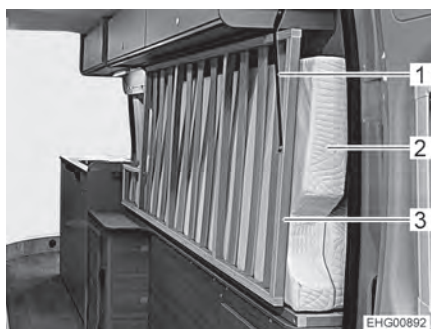

Bilde 43 Sengebunner

Bilde 44 Madrasser

- Senk sengebunnen (Bilde 43,1) på begge sider.
- Legg madrassene (Bilde 44) på sengebunnene.

Bilde 45 Høyre seng er i transportposisjon

Ombygging til enkeltsoveplass:

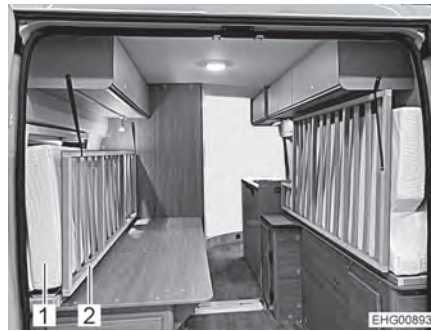
- Madrass (Bilde 45,2) til høyre seng (sett i kjøreretningen) foldes sammen langsetter og skyv helt ut mens madrassen står på kant (se Bilde 45).
- Fold sengebunnen (Bilde 45,3) til høyre seng i retning oppover.

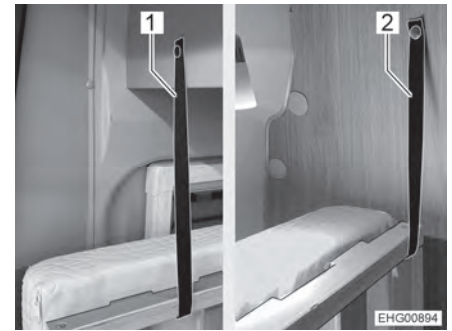
- Pass på at klipsen på den framre enden av sengebunnen klikker på plass på kjøkkenstativet.
- Lås den bakre enden av sengebunnen ved hjelp av holdestropp (Bilde 45,1).

- ▷ Hvis bare høyre seng foldes oppover, kan venstre seng fortsatt brukes som enkeltseng. Samtidig kan oppbevaringsrommet som oppnås på denne måten brukes til for eksempel sykler.

Bilde 46 Madrasser og sengebunner i transportposisjon

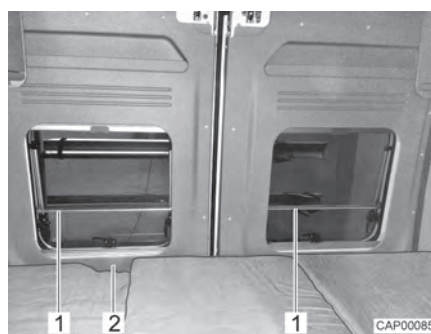
Bilde 47 Festeordninger venstre seng

Ombygging til oppbevaringsrom:

- Bygg om og lås høyre seng som beskrevet ovenfor.
- Også madrassen (Bilde 46,1) til venstre seng foldes sammen langsetter og skyv helt ut mens madrassen står på kant (se Bilde 46).
- Fold sengebunnen (Bilde 46,2) til venstre seng i retning oppover.
- Lås også sengebunnen i framre og bakre ende ved hjelp av en holdestropp (Bilde 47,1 og 2).

- ▷ Når begge sengene er foldet i retning oppover, er også oppbevaringsrommene i venstre sengebenk tilgjengelig.

Bilde 48 Sengehest (bakre langsgående seng)

- ▷ Vinduene i bakdøren er utstyrt med en sengehest (Bilde 48,1). Bakdøren kan åpnes fra innsiden ved å stikke hånden inn gjennom åpningen (Bilde 48,2).

7.10.3 Køyeseng bak

▷ Køyesengen bak får kun benyttes med sengehest.

Køyesengen består av 2 avtagbare sengebunner, 4 puter, en sengehest og en stige.

Hver sengebunn i køyesengen kan belastes med 100 kg.

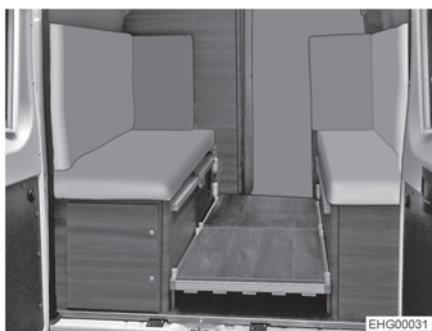

Bilde 49 Køyeseng

Bilde 50 Køyeseng med stige

På køyesengen kan det henges inn en stige (Bilde 50), slik at det er lettere å komme opp i køyesengen.

Bilde 51 Køyeseng, ombygget til sittegruppe

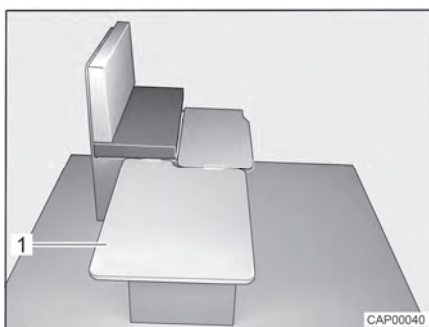
Køyesengen kan bygges om til sittegruppe (Bilde 51). Legg de to sengebunnene omvendt på festeskinnene og bruk polstrene til den bakre sengen som ryggstø.

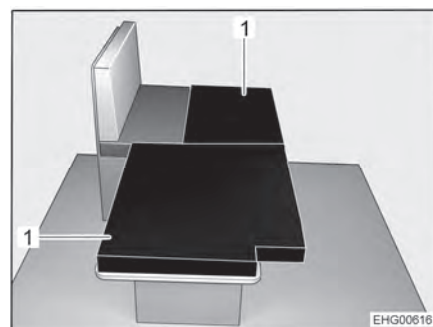
7.11 Ominnrede sittegruppe til seng

- ▷ For å gjøre om sittegruppen, trenger du et ekstra innleggsbrett. Dette innleggsbrettet følger med kjøretøyet.
 - ▷ Hvis du ikke trenger innleggsbrettet og de to ekstraputene: Før avreise, husk å sikre innleggsbrettet og ekstraputene over sengen med stropper.
- Begge setene i førerhuset skyves helt frem.
 - Ominnrede bordet til sengebase (se avsnittet 7.6.1).
 - Fotstøtten klappes ut på innleggsbrettet.

Bilde 52 Under ominnredning

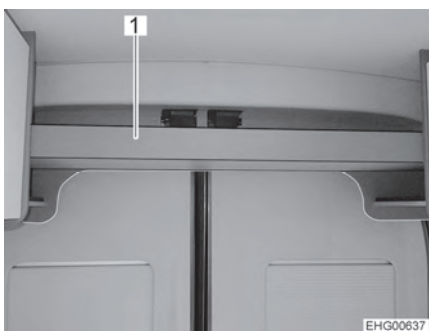
Bilde 53 Etter ominnredning

- Innleggsbrettet (Bilde 52,1) henges på sittebenk på siden og legges på bordet.
- Legg de to ekstraputene (Bilde 53,1) på det senkede bordet, som vist på bildet.

7.12 Tverrgående hattehylle

- Før du starter, må du rydde bort løse gjenstander (f.eks. hjelm, sveiv), og se til at de ligger trygt.

Bilde 54 Tverrgående hattehylle

1 Tverrgående hattehylle

7.13 Telttak

- ▶ Ingen må oppholde seg under telttaket i tordenvær. Telttaket gir ingen beskyttelse mot lynnedslag når det er storm. Livsfare!
- ▶ La aldri barn under 6 år ligge i sengen i telttaket uten oppsyn.
- ▶ Telttaket kan belastes med maksimalt 200 kg.

- ▷ Før hver tur må du kontrollere at telttaket er ordentlig lukket og låst og sikret mot utilsiktet åpning.
Et oppslått eller usikret telttak kan f.eks. bli hengende i trær, skilt, stolper eller parkeringshusinnkjørsler blir revet av under kjøring og forårsake alvorlige skader på kjøretøyet og tredjeparters eiendom.
- ▷ Sikre at begge de elektriske låsene er lukket. Vær oppmerksom på varsignalet ved ikke-fullstendig lukket elektrisk lås for telttaket.
- ▷ Når telttaket er lukket, må du sikre at de to beltelåsene er lukket, i tillegg til den elektriske låsen. Dette gjør at man forhindrer at telttaket åpnes under kjøring hvis den elektriske låsen svikter.
- ▷ Bruk de to bøylehåndtakene kun til åpning og lukking av telttaket.
- ▷ Før man lukker telttaket må man åpne minst ett vindu eller inngangsdøren. Dermed unngår man at det oppstår en luftstrømning. Hvis det dannes luftstopp, kan teltduken blir skadd eller telttaket kan ikke åpnes/lukkes ordentlig.
- ▷ Når man åpner og lukker telttaket må man passe på at venstre og høyre side av telttaket føres parallelt oppover hhv. nedover. Betjening på én side kan i ekstreme tilfeller føre til at de sidemonterte gassdemperne løsner!
- ▷ Hvis telttaket har vært åpnet over lengre tid, kan de føre til økt motstand for gassdemperne når man lukker telttaket. Lukk telttaket minst én gang om dagen.
- ▷ Telttaket må bare lukkes når teltduken er tørr. Hvis man likevel lukker telttaket når teltduken er fuktig, må man: Åpne telttaket igjen så snart som mulig og la teltduken tørke fullstendig.
- ▷ Hvis luftfuktigheten i boenheten er økt over lengre tid, kan mugg og jordslag dannes. Sørg alltid for tilstrekkelig lufting.
I teltduken finnes det også små hull for ekstra lufting eller mer dagslys. I disse områdene er teltduken enten utstyrt med nett eller gjennomsliktig folie. Åpne borrelåsene eller glidelåsene for å lufte ytterligere.
- ▷ Hvis det dannes fuktighet eller kondens f.eks. på teltduken eller under madrassen: Luft telttaket grundig. Fjern kondens og fuktighet med en tørr klut allerede i løpet av bruk (men senest før telttaket lukkes).
- ▷ Hvis kjøretøyet ikke brukes over lengre tid:
 - Boenheten må luftes godt hver 3. uke, med telttaket åpnet.
 - Sett opp avfukter (granulater). Følg produsentens angivelser.

Varselsignal

Hvis ikke de to elektriske låsene til telttaket er helt låst, lyder et varsel signal når tenningen slås på.

Dette varsel signalet lyder annethvert sekund.

Etter 30 sekunder økes varsel signalet, og det lyder hvert halve sekund.

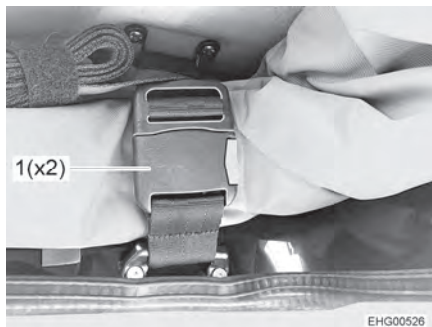
Varsel signalet stanser først når man slår av tenningen eller de to elektriske låsen til telttaket er blitt lukket.

Monteringssted tast

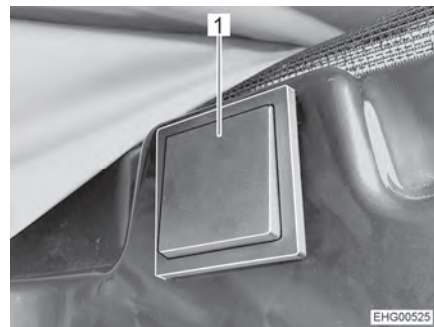
Tasten for elektrisk frigjøring (Bilde 56) er montert på den høyre siden i området over skyvedøren.

- ▷ Elektrisk frigjøring er kun mulig når tenningen er slått av.

Bilde 55 Beltelås

Bilde 56 Tast for elektrisk frigjøring

Åpne telttak:

- Åpne begge beltelåsene (Bilde 55,1).
- Hold inne tasten (Bilde 56,1) i minst 2 sekunder.

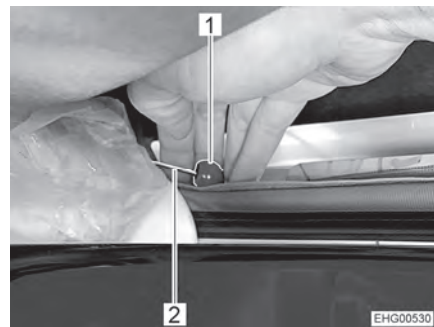
- ▷ Man har 5 sekunder på seg til å åpne telttaket. Etter 5 sekunder blir de to elektriske låsene låst igjen.
- Trykk jevnt på de to bøylehåndtakene mot telttaket til telttaket svinges oppover av seg selv.

Mekanisk nødopplåsing

Hvis den elektriske frigjøringen blir defekt, kan telttaket i nødtillfeller låses opp mekanisk.

Bilde 57 Glidelås

Bilde 58 Nødopplåsing

- Åpne glidelåsen (Bilde 57,2) på undersiden av foldebelgen (Bilde 57,1) fullstendig.
- Trekk i tauet (Bilde 58,2) på de to sidene av den røde knappen (Bilde 58,1).
- Trykk telttaket lett oppover til låsen blir mekanisk åpnet.

Stige

- ▶ Bruk kun den medfølgende stigen til å klatre opp til liggeflaten i telttaket.
- ▶ Stigen er en teleskopstige som må trekkes ut før bruk, til man hører at den låses opp.
- ▶ Lagre stigen på et sikkert sted før turen starter.

Bilde 59 Stige

Bruke stigen:

- Skyv ut stigen til man hører at den låses opp.
- Hekt stigen i de tilhørende holderne ved stigeåpningen.

Lagre stigen:

- Hekt av stigen.
- Skyv sammen stigen trinn for trinn. For å gjøre dette trykker du på de røde sikringsknappene (Bilde 59,1) under hvert trinn.
- Lagre stigen på et sikkert sted.

Sikkerhetsnett

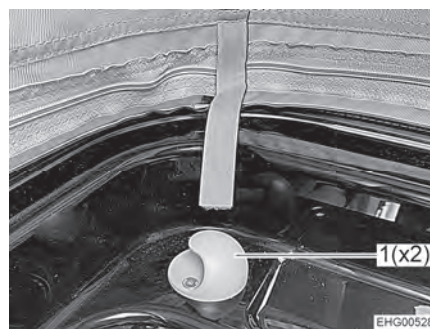

- ▷ Ikke bruk sikkerhetsnettet til å transportere eller oppbevare gjenstander i.

Det er festet et sikkerhetsnett under madrassen for å hindre at man faller ut.

Bilde 60 Sikkerhetsnett

Bilde 61 Holder

- Trekk ut sikkerhetsnettet (Bilde 60,2) under madrassen (Bilde 60,1) og spenn det over stigeåpningen.
- Fest sikkerhetsnettet på de to holderne (Bilde 61,1).

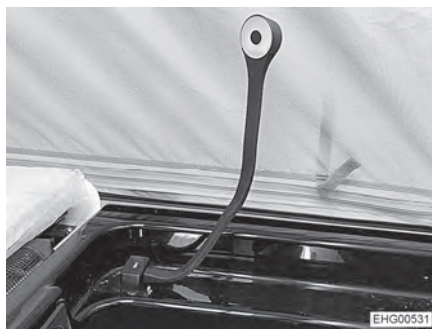
Vindsikring

Ved sterk vind kan telttaket bli festet ekstra godt med to sikkerhetsseler.

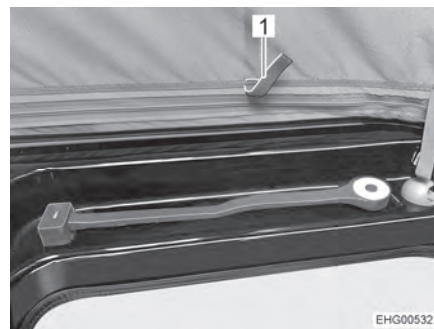

Bilde 62 Vindsikring

- Trekk de to sikkerhetsselene (Bilde 62,1) helt ut.
- Fest hvert av sikkerhetsselene diagonalt på beltelåsene (Bilde 62,2).
- Åpne telttaket fullstendig.
- Trekk til begge sikkerhetsselene til de er spent.

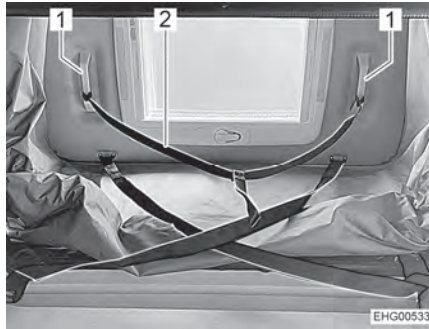
Bilde 63 Svanehalsslamper, driftsposisjon

Bilde 64 Svanehalsslamper, transportposisjon

Lukke telttak:

- Før man lukker foldebelgen, må man lukke alle glidelåsene og borrelåsene til ventilasjonsåpningene.
- Sett svanehalsslampene fra driftsposisjon (Bilde 63) og tilbake i transportposisjon (Bilde 64).

Bilde 65 Hjelpébånd

Bilde 66 Beltelås, åpnet

- Trekk telttaket ved hjelp av hjelpébåndet (Bilde 65,2) sakte nedover to tredjedeler av avstanden, til telttaket blir stående av seg selv. Vær oppmerksom på følgende:
 - Den venstre og høyre siden av telttaket må senkes nedover jevnt.
 - Klem inntrekkingsinnretningene på siden av foldebelgen innover når den lukkes.
- Hvis inntrekkingsinnretningene til foldebelgen ikke er klemt inn: Åpne telttaket på nytt og lukk det saktere.
- Trekk teltduken innover ved hjelp av laskene (Bilde 64,1).
- Trekk telttaket fullstendig bakover med de to bøylehåndtakene (Bilde 65,1), til sidelåsene smekker på plass.
- Rull opp teltduken og oppbevar den på siden.
- Lukk og stram begge beltelåsene (Bilde 66).

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 10.

8.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
- ▶ Under tanking på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (varmeanlegg, kokeplass). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gasskomfyren må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.

- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gassskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gassskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gassskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater (f.eks. gassgrill) som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

8.2 Gasflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres med lukket hovedventil og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gassskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gassskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før gasstrykkregulatoren eller gasslangen fjernes fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. **Ikke** trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilen. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

- ▷ Skrueforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.

Gasstrykkregulatoren er fast montert i gasskapet. Gassflasken kobles via en høytrykksslange til gasstrykkregulatoren.

Høytrykksslangene for gass og deres tilkoblinger er forskjellig i ulike land. Tilbehørsforretninger tilbyr tilsvarende landsspesifikke utførelser og adaptere.

8.3 Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- ▶ Kontrollsystemet og slangene skal skiftes ut senest 10 år etter produksjonsdatoen. Brukeren er ansvarlig for dette.

- ▷ Les produsentens bruksanvisning for gasstrykk-kontrollsystemet, og følg instruksene.

DuoControl CS er et sikkerhetssystem for gasstrykkregulering med automatisk omkobling, beregnet på gassanlegg med to flasker og med kollisjons-sensor. DuoControl-kontrollsystemet kobler automatisk om gasstilførselen fra driftsflasken til reserveflasken når driftsflasken er tom eller ikke er drifts-klar lenger. På denne måten kan gassforbrukerne fortsatt være i drift. DuoControl-kontrollsystemet er egnet for alle kommersielle gassflasker med flytende gass (propan/butan) med et trykk på 0,6 til 16 bar.

DuoControl-kontrollsystemet garanterer et konstant gasstrykk for gassappa-ratene, uavhengig av typen gassflasker.

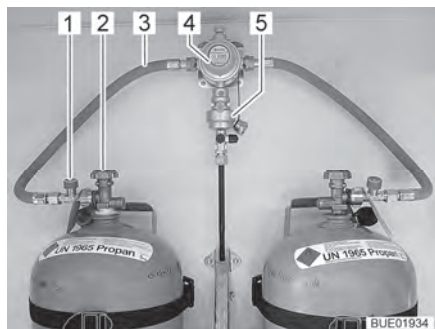
Ved ulykker avbrytes gasstilførselen automatisk av kollisjonssensoren i DuoControl-kontrollsystemet.

Gassflaskene er tilkoblet med høytrykksslang. En slangebruddsikring forhindrer gasslekkasje hvis det oppstår skade på slangene.

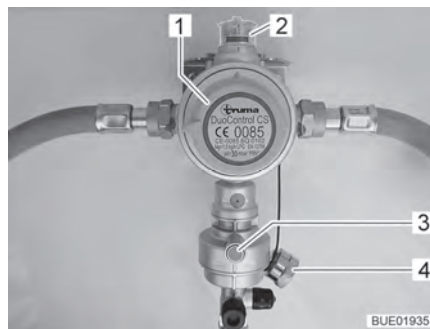
Bruk av gassdrevne enheter under kjøring er tillatt i hele Europa, når kjøretøyet er utstyrt med et gasstrykk-kontrollsystem med kollisjonssensor og høytrykksslang med slangebruddsikring.

(Basiskjøretøy
Fiat/Citroën)

Bilde 67 Gassflasker med DuoControl

Bilde 68 DuoControl-kontrollsystem

Anleggets oppbygging

DuoControl-kontrollsystemet består av en omkoblingsventil (Bilde 67,4) og en kollisjonssensor (Bilde 67,5). DuoControl-kontrollsystemet er montert mellom gasslangene (Bilde 67,3) med slangebruddsikring (Bilde 67,1). Med dreiebryteren (Bilde 68,1) på omkoblingsventilen kan du bestemme hvilken gassflaske som skal brukes som driftsflaske, og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Statusen på gassforsyningen vises i sevinduet (Bilde 68,2):

- Grønn: Gass hentes fra driftsflasken.
- Rød: Gass hentes fra reserveflasken.

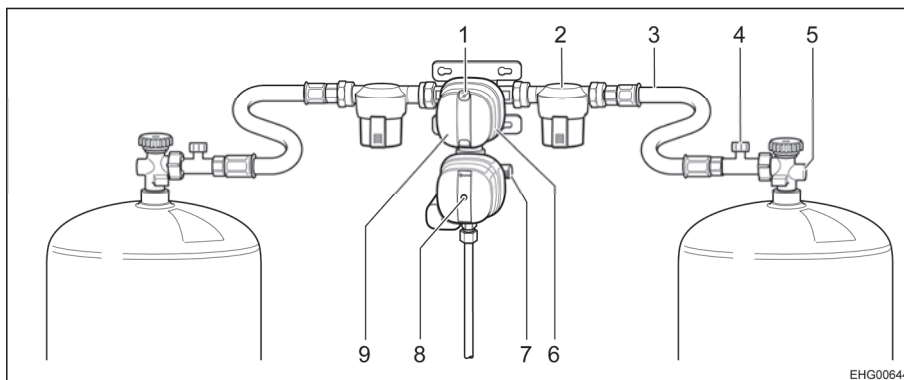
Bruk av kun én gassflaske er tillatt, men da må den åpne tilkoblingen tildekkes med bilddekselet (Bilde 68,4).

Kollisjonssensor

Kollisjonssensoren stenger av gasstilførselen ved kraftige sammenstøt (f.eks. ulykker). Kollisjonssensoren aktiveres ved å trykke på den grønne tilbakestillingsknappen (Bilde 68,3).

Slangebruddsikring (SBS)

Slangebruddsikringen (SBS) (Bilde 67,1) stenger av gasstilførselen hvis den tilkoblede slangen revner. Slangebruddsikringen må aktiveres ved å trykke på den grønne knappen.

(Basiskjøretøy Ford)

Bilde 69 Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- 1 Statusvisningen driftsflaske/reserveflaske (grønn/rød)
- 2 Gassfilter
- 3 Høytrykkslange
- 4 Slangebruddsikring (SBS)
- 5 Hovedventil for gassflasken
- 6 Dreiebryter for å veksle mellom driftsflaske og reserveflaske
- 7 Skruhetten (testtilkobling)
- 8 Gull resetknapp for kollisjonssensoren
- 9 Omkoblingsventil med kollisjonssensor

Anleggets oppbygging

DuoControl-kontrollsystemet består av en omkoblingsventil med kollisjonssensor (Bilde 69,9). DuoControl-kontrollsystemet er montert mellom høytrykkslangene (Bilde 69,3) med slangebruddsikring (Bilde 69,4). Med dreiebryteren (Bilde 69,6) på omkoblingsventilen kan du bestemme hvilken gassflaske som skal brukes som driftsflaske, og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Statusindikatoren (Bilde 69,1) viser status for gassforsyningen:

- Grønn: Gass hentes fra driftsflasken.
- Rød: Gass hentes fra reserveflasken.

Det er tillatt å bruke kun én gassflaske, men da må det åpne tilkoblingspunktet tildekkes med en skruhetten (Bilde 69,7).

Kollisjonssensor

Kollisjonssensoren stenger av gasstilførselen ved kraftige sammenstøt (f.eks. ulykker). Kollisjonssensoren aktiveres ved å trykke på den gule resetknappen (Bilde 69,8).

Slangebruddsikring (SBS)

Slangebruddsikringen (SBS) (Bilde 69,4) stenger av gasstilførselen hvis den tilkoblede slangen revner.

Eis-Ex DuoControl-kontrollsystemet kan varmes opp (Eis-Ex). Hvis kontrollpanelet er innstilt til vinterdrift, varmes DuoControl-kontrollsystemet automatisk opp. Dermed unngås feil i gassanlegget på grunn av frost.

- 1 Gul kontrollampe - Eis-Ex
- 2 Posisjonen vinterdrift
- 3 Posisjonen AV
- 4 Posisjonen sommerdrift
- 5 Rød kontrollampe - driftsflaske tom
- 6 Grønn kontrollampe - tilførsel fra driftsflaske
- 7 Vippebryter

Bilde 70 Kontrollpanel (DuoControl)

Kontrollpanel

På kontrollpanelet (Bilde 70) kan du slå gasstilførselen av og på via DuoControl-kontrollsystemet. Hovedventilene (Bilde 69,5) på gassflaskene og gassavstengeventilen på apparatet må åpnes for hånd.

Sommer- og vinterdrift kobles inn og ut med vippebryteren (Bilde 70,7) på kontrollpanelet.

De to kontrollampene på kontrollpanelet indikerer fyllenivået for driftsflasken. Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 70,6) lyser, er driftsflasken tilstrekkelig fylt. Hvis den røde kontrollampen (Bilde 70,5) lyser, er driftsflasken tom. Gassforsyningen foregår deretter via reserveflasken.

Ta i bruk:

- Koble til gassflasker.
- Med dreiebryteren (Bilde 69,6) på omkoblingsventilen velger du gassflasken som først skal brukes (driftsflaske). Drei dreiebryteren alltid til stopp.
- Åpne gassflaskens hovedventiler (Bilde 69,5).
- Aktiver slangebruddsikring (SBS). Trykk og hold inne den grønne knappen (Bilde 67,1) eller SBS (Bilde 69,4) i ca. 5 sekunder. I sevinduet hhv. i statusindikeringen (Bilde 69,1) vises den grønne markeringen.

Koble inn sommer-/vinterdrift:

- Slå på DuoControl-kontrollsystemet på kontrollpanelet (Bilde 70). Still vippebryteren (Bilde 70,7) på vinterdrift (Bilde 70,2) eller på sommerdrift (Bilde 70,4). Den gule kontrollampen Eis-Ex (Bilde 70,1) lyser hvis du velger vinterdrift.

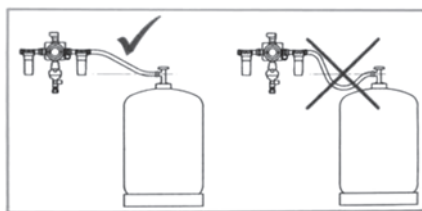
For å slå av:

- Sett vippebryteren (Bilde 70,7) i posisjonen AV (Bilde 70,3). Kontrollampene slukkes.
- Lukk hovedventilene (Bilde 67,2 eller Bilde 69,5) på gassflaskene.

Bytte gassflasker

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.
- ▶ Koble til gassledningen slik at den stiger fra gassflasken mot kontrollsystemet (se Bilde 71).

EHG00019

Bilde 71 Riktig tilkobling av gassflasken

Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 70,6) slukkes under drift og den røde kontrollampen (Bilde 70,5) begynner å lyse, er driftsflasken tom og må skiftes ut. Den røde markeringen vises i sevinduet (Bilde 68,2) hhv. i statusindikeringen (Bilde 69,1). Reserveflasken forsyner gassforbrukeren videre med gass.

En tom gassflaske kan også skiftes ut mens gassapparatet er i bruk.

Skifte gassflaske:

- Vri dreiebryteren (Bilde 69,6) en halv omdreining i samme retning som gassflasken som brukes for øyeblikket. Da blir denne gassflasken driftsflasken, og den tomme gassflasken blir reserveflasken. Markeringen i sevinduet (Bilde 68,2) hhv. i statusindikeringen (Bilde 69,1) bytter fra rødt til grønt.
- Steng hovedventilen (Bilde 67,2 eller Bilde 69,5) på den tomme gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Skru gasslangen av den tomme gassflasken (som regel venstregjenge).
- Løsne remmene og ta ut den tomme gassflasken.
- Sett en full gassflaske i gasskapet og fest den med remmene.
- Koble gasslange til fylt gassflaske (som regel venstregjenge).
- Åpne gassflaskens hovedventil.
- Aktiver slangebruddsikring (SBS). Trykk og hold inne den grønne knappen (Bilde 67,1) eller SBS (Bilde 69,4) i ca. 5 sekunder.

8.4 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Fremgangsmåten som beskrives i påfølgende del, gjelder for kjøretøy som er utstyrt med en enkel gasstilkobling. Når kjøretøyet er utstyrt med et kontrollsystem: Ved skifte av gassflasken, må man gå frem slik det står beskrevet for kontrollsystemet.

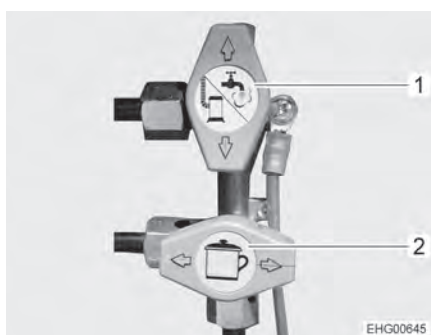

Bilde 72 Tilkobling gassflaske

- Åpne luken til gasskapet.
- Steng gassflaskens hovedventil (Bilde 72,4). Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 72,2) og åpne fingerskruen (Bilde 72,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gasslange (Bilde 72,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 72,2) med gasslangen (Bilde 72,1) på gassflasken og trekk til fingerskruen (Bilde 72,3) (som regel venstregjenge). **Ikke** trekk for hardt til.
- Lukk luken til gasskapet.

8.5 Gassavstengeventiler

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil for hvert gassdrevne apparat. Gassavstengeventilen er montert til venstre i det bakre området eller under sittegruppen.

- 1 Gassavstengeventil for varmeanlegg/varmtvann, lukket
- 2 Gassavstengeventil kokeplass, åpnet

Bilde 73 Gassavstengeventiler

For å åpne: ■ Still gassavstengeventilen i retning gassledningen.

For å stenge: ■ Still gassavstengeventilen på tvers i forhold til gassledningen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapittel 10.

9.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må tilfredsstille bestemte merkinger: Dette er CE-merking, EMV-kontroll (elektromagnetisk kompatibilitet) og e-kontroll. Bare dette kan garantere funksjonssikkerheten til kjøretøyet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▶ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

- ▶ Med hovedbryteren på panelet kan kretsen på 12 V-forsyningen slås av. (Unntak: varmeanlegg, kjøleskap, stigtrinn, sentralt taklys og satellittsystem (dersom tilgjengelig) er fortsatt i drift). Dette er nødvendig f.eks. for en WLTP-test (global standardisert testprosedyre for å bestemme eksosutslipp).

9.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▶ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Noen elektriske komponenter, som f.eks. klokke og kontrollamper trenger kontinuerlig strøm. De betegnes som kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilestrøm og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▶ Fullstendig utlading skader batteriet.

- Kapasitet** Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan avgi i løpet av et tidsrom på 20 timer uten at det tar skade, eller hvor mye strøm som er nødvendig for å lade opp et tomt batteri i løpet av 20 timer. Hvis et batteri kan avgi f. eks. 4 Ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.

9.3 12 V-spenning

- ▷ For å koble alle elektriske 12 V-forbrukere fra spenningsforsyningen og unngå av boenhets-batteriet blir utladet, må du sette batteri-skillebryteren (Bilde 76,11) på strømsentralen til "Batterie Aus" (batteri av).

Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske forbrukere som f.eks. kjøleskap eller varmeanlegg (resirkuleringsvifte) ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Ved oppvarmingsdrift blir resirkuleringsventilatoren koblet inn og ut ved hjelp av termostatsstyring. Dermed blir boenhets-batteriet belastet, når det ikke er tilkoblet noen 230 V-forsyning.

Når du går ut av kjøretøy bør du slå av de elektriske forbrukerne for å spare på energiforrådet i boenhets-batteriet. Det finnes to ulike scenarier:

Variant 1 (borte i kort tid)

Når kjøretøyet skal forlates bare for kort tid, er det mulig å spare strøm ved å slå av alle elektriske forbrukere som ikke trenger å være i drift (f.eks. belysning). Slå derfor av de elektriske forbrukerne som ikke skal brukes med bryteren. Kjøleskapet og/eller varmeanlegget kan ved kortvarig fravær være i drift.

Variant 2 (borte i lengre tid)

Når kjøretøyet skal forlates for lengre tid, er det anbefalt å slå av mesteparten av de elektriske forbrukerne. Det kan gjøres ved å slå av hovedbryter 12 V på panelet (se avsnittet 9.5.1). Bare det sentrale taklyset, varmeanlegget, kjøleskapet, stigtrinn (gjelder ikke I-modeller) og satellittsystemet blir værende i drift.

9.3.1 Boenhets-batteri Type AGM

- ▷ Fra- og tilkobling, samt bytte av boenhets-batteri, skal bare utføres av fagfolk. Ved mangelfull tilkobling består det en fare for kortslutning og brann ved skurende kabel. For å få tilgang til boenhets-batteriet må både sete og dets dreieinnretning demonteres. Disse komponentene er sikkerhetsrelevante og må monteres på fagkyndig vis med skruesikring og under overholdelse av et bestemt dreiemoment.
- ▷ Start alltid reisen med et fulladet boenhets-batteri. Lad derfor boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.
- ▷ Lad alltid boenhets-batteriet helt opp etter reisen.
- ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.
- ▷ Bruk tilgjengelig lademodul i strømsentralen for lading av boenhets-batteriet. Ved ekstern lading skal det brukes et godkjent ladeapparat som er egnet for batteritypen og kapasiteten til boenhets-batteriet.
- ▷ Ved lengre stillstand (4 uker og lenger) skal boenhets-batteriet kobles fra 12 V-spenningen eller lades regelmessig.
- ▷ Ved bytte av boenhets-batteri skal det bare benyttes et batteri av samme type og med samme spesifikasjoner som det opprinnelig monterte batteriet. Avvikende batterier skal kun benyttes etter godkjennelse fra bilprodusenten.
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkople. Kortslutningsfare!
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Ta hensyn til batteriprodusentens vedlikeholdsanvisning og bruksanvisning.

- ▷ Batteriet er vedlikeholdsfritt. Vedlikeholdsfritt betyr:
Man trenger ikke å kontrollere syrenivået.
Man trenger ikke å smøre batteripolene.
Også et vedlikeholdsfritt batteri må lades regelmessig.
Anbefaling: Hver 6. til 8. uke må det gjennomføres en komplett ladesyklus. Avhengig av batterikapasitet og ladeapparat kan ladesyklusen vare fra 24 til 48 timer.

Monteringssted (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Boenhets-batteriet er montert i førerområdet under høyre sete.

Monteringssted (Basiskjøretøy Ford)

Boenhets-batteriet er montert i sengebenken bak til venstre.

Utladning

Hvilestrømmen, som forbrukes kontinuerlig av noen elektriske forbrukere, lader ut boenhets-batteriet.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, varmetvikling og brannskader.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Selv et fulladet boenhets-batteri kan lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig innkoblede forbrukere).

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

Batteriets selvutlading er avhengig av temperaturen. Ved 20 til 25 °C er selvutladingsraten ca. 3 % av kapasitet/måned. Selvutladingsfrekvensen tilar ved stigende temperaturer: Ved 35 °C er selvutladingsraten ca. 20 % av kapasitet/måned.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

- ▷ Forbrukere som ladeapparat, laderegulator for solcelleanlegg, panel og lignende tar strøm fra batteriet, også når hovedbryteren 12 V er slått av på panelet (Bilde 77,6). Still derfor batteri-skillebryteren (Bilde 76,11) på strømsentralen på "Batterie Aus" (batteri av) når kjøretøyet ikke brukes over lengre tid.

9.3.2 Batterilading over 230 V-forsyning

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.3.3 Batterilading via kjøretøymotor (dynamo)

Når motoren er i gang, lades boenhets-batteriet og startbatteriet med kjøretøyetets dynamo. Hvis kjøretøyetets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av et relé i strømsentralen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyetets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets ladetilstand kan vises på panelet.

9.3.4 Lade startbatteriet

- ▶ Batterisyre er giftig og etsende. Unngå enhver kontakt med hud eller øyne. Ved kontakt skyl grundig med mye vann (hud, øyne, klær, gjenstander) og oppsøk lege om nødvendig.
- ▶ Eksplosjonsfare under ladning med eksternt ladeapparat. Når polklemmene kobles på, kan det oppstå gnister. Batteriet må kun lades i godt ventilerte rom og på god avstand fra åpen ild eller gnister. Under lading kan batteriet utvikle og frigi gasser.
- ▶ For lading av startbatteriet med ekstern batterilader skal batteriet alltid tas ut av kjøretøyet.

- ▷ Aldri koble batterikabelen på feil pol (rød kabel -> plusspol, svart kabel -> minuspol).
- ▷ Når et batteri er koblet ut skal ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare!
- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Før lading av batteriet må man kontrollere om det eksterne ladeapparatet er godkjent for batteritypen.
- ▷ Ta hensyn til bruksanvisningene for basiskjøretøy og batterilader.
- ▷ Ved overlading blir batteriet skadet og kan ikke repareres.

Monteringssted (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Startbatteriet er montert i fotrommet i det venstre førerhuset under et plastdeksel eller under venstre sete i førerhuset.

Monteringssted (Basiskjøretøy Ford)

Startbatteriet er montert under førersetet.

Å lade med eksternt ladeapparat

For lading av startbatteriet med eksternt ladeapparat er fremgangsmåten som følger:

- Slå av kjøretøymotoren.
- Slå av alle elektriske forbrukere.
- Slå av hovedbryter 12 V på panelet. Den kontrollampen slukkes.
- Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen.
- Trekk ut nettpluggen på strømsentralen.
- Steng samtlige gassapparater, alle gassavstengeventiler og gassflaskens hovedventil.
- Opprett tilgang til startbatteriet. For å gjøre dette tar du av plastdekselet i fotrommet i det venstre førerhuset.
- Fare for kortslutning når batteripolene frakobles. Koble derfor først fra minuspolen på startbatteriet og tilslutt plusspolen.
- Ta startbatteriet ut av kjøretøyet.
- Sjekk at det eksterne ladeapparatet er av.
- Koble det eksterne ladeapparatet til startbatteriet. Påse at polene kobles til i riktig rekkefølge: Koble først polklemmen "+" på plusspolen på batteriet og klem deretter polklemmen "-" til minuspolen på batteriet.
- Slå på det eksterne ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende ladetid for batteriet finnes i bruksanvisningen for ladeapparatet.
- Informasjon vedrørende styrken på batteriet finner du i dataene for batteriet.
- Koble fra ekstern batterilader i omvendt rekkefølge.

9.3.5 Lade-Booster for boenhets-batteri

- ▶ Ikke gjennomfør vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Det er fare for elektrisk støt og brann.
- ▶ Hvis huset eller kablene er skadet: Ikke ta i bruk apparatet. Koble apparatet fra strømforsyningen.
- ▶ Sørg for at væske ikke kommer seg inn i apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke rør apparatet. Ikke oppbevar varmemfølsomme gjenstander i nærheten av apparatet.

- ▷ Bruk kun boenhets-batterityper som støtter lade-boosteren.
- ▷ Når du skifter batteritype: La Lade-Booster tilbakestilles og programmeres i en servicestasjon.

Under kjøring lades boenhets-batteriet av kjøretøyets dynamo. Svingninger i ladestrømmen og et spenningsfall mellom dynamoen og boenhets-batteriet påvirker ytelsen til boenhets-batteriet. Lade-Booster brukes til å holde ladestrømmen fra dynamoen konstant og for å kompensere for eventuelle spenningsfall.

- ▷ Lade-Booster ble stilt inn til fabrikkstandard for boenhets-batteriet. Lade-Booster fungerer automatisk så snart panelet (LT 100) er slått på. Hvis panelet (LT 100) er slått av, blir Lade-Booster også deaktivert.

Hvis det er mye varme, sørger en innebygd vifte for at Lade-Booster ikke overopphetes.

Sikringene til spenningssensorene (1 A hver) er festet til boenhets-batteriet og startbatteriet.

Monteringssted

Lade-Boosteren er innebygd under førersetet (bak strømsentralen) eller til venstre bak i bilen, i sengebenken.

9.4 Strømsentral (EBL 31)

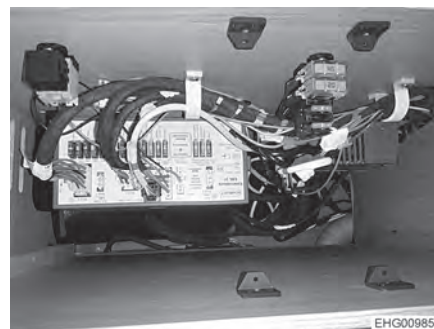
- ▷ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!

- ▷ Det er ikke alltid at alle pluggplassene for sikringer er bestykt, dette avhenger av modellen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 74 Monteringssted for strømsentral (Fiat/Citroën)

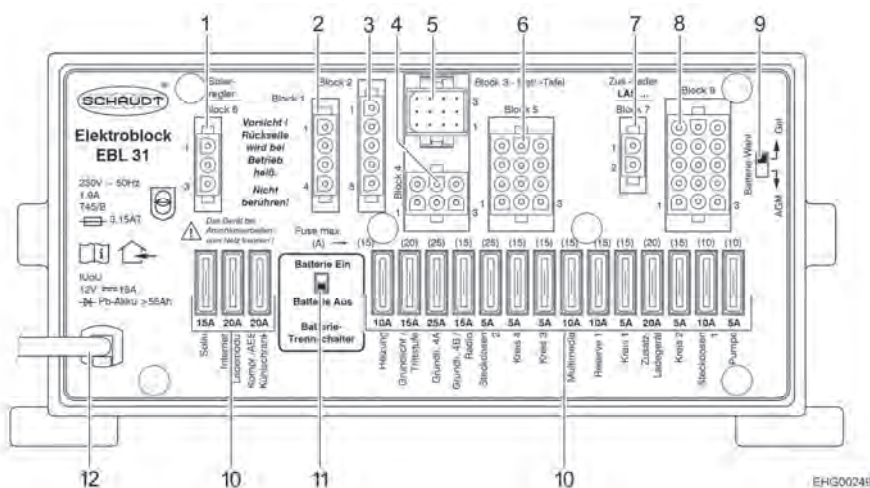
Bilde 75 Monteringssted for strømsentralen (Ford)

Monteringssted (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Strømsentralen befinner seg under det venstre setet i førerhuset eller til venstre bak i bilen, i sengebenken.

Monteringssted (Basiskjøretøy Ford)

Strømsentralen er bygd inn bak til venstre under sengen.

Bilde 76 Strømsentral (EBL 31)

- 1 Blokk 6: Laderegulator for solcelleanlegg (hvis montert)
- 2 Blokk 1: Kjøleskap
- 3 Blokk 2: Styreledninger
- 4 Blokk 4: Varmeanlegg, grunnbelysning (belysning i inngangssonen), stigtrinn
- 5 Blokk 3: Panel
- 6 Blokk 5: Reserve, stikkontakter, grunnbelysning
- 7 Blokk 7: Ekstra ladeapparat
- 8 Blokk 8: Forbruker, TV, vannpumpe, reserve, multimedia, stikkontakter
- 9 Bryter batterivalg (Gel/AGM)
- 10 Sikringer
- 11 Batteri-skillebryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))
- 12 Nettilkobling 230 V~

Oppgaver

Strømsentralen har følgende oppgaver:

- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
- Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
- Strømsentralen fordeler strømmen til 12 V-strømkretsene og sikrer disse. Til stikkontaktene kan det tilkobles apparater med maks. 10 A.

- Strømsentralen har tilkoblinger for en laderegulator for solcelleanlegg, ekstra ladeapparat, samt ytterligere styre- og overvåkingsfunksjoner.
- Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhetsens batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet.
- Batteri-skillebryteren i strømsentralen skiller alle forbrukerne fra boenhets-batteriet.

Strømsentralen virker kun i sammenheng med et panel.

Strømmen som forsynes fra den interne lademodulen til strømsentralen, er begrenset til 18 A, og er delt inn i ladestrøm og forbrukerstrøm.

9.4.1 Batteri-skillebryter

- ▷ Etter at batteriskillebryteren er slått på igjen: Sette i drift grunnbelysning (belysning i inngangområde), stigtrinn, varmeanlegg og reserve 4 igjen (avhengig av modell). Slå på hovedbryter 12 V en liten stund. Dette gjelder også når boenhets-batteriet er frakoblet og tilkoblet igjen.

Batteri-skillebryteren slår av alle 12 V-forbrukerne i boenheten (med unntak av kjøleskapet). Dermed unngås en langsom utladning av boenhets-batteriet dersom kjøretøyet ikke brukes over lengre tid (f.eks. kortere lagring).

Batteriene kan videre lades fra strømsentralen, også når batteri-skillebryteren er avslått.

Slå på/av:

- Skyv batteri-skillebryter oppover: Batteri på ("Batterie Ein").
- Skyv batteri-skillebryter nedover: Batteri av ("Batterie Aus").

- ▷ Hvis kjøretøyet skal settes i bero, må batteri-skillebryteren slås av. I tillegg må sikringen til kjøleskapet (under passasjeret) trekkes ut.

9.4.2 Batteri-valgbryter

- ▶ Hvis batteri-valgbryteren er feil innstilt, kan det danne seg knallgass. Eksplosjonsfare!

- ▷ Boenhets-batteriet kan skades dersom batteri-valgbryteren står i gal stilling.
- ▷ Ikke forandre fabrikkinnstillingen av batteri-valgbryteren.

Monteringssted

Batteri-valgbryteren befinner seg på strømsentralen.

9.4.3 Batteriovervåking

▷ Et utladet boenhets-batteri bør lades fullt opp på nytt så snart som mulig.

Batteriovervåkeren i strømsentralen kontrollerer spenningen i boenhets-batteriet.

Dersom batterispenningen synker under 10,5 V, kobler batteriovervåkingen i strømsentralen ut alle 12 V-forbrukere.

Forholdsregler:

- Slå av alle elektriske forbrukere som ikke er absolutt nødvendige med den tilhørende bryteren.
- Hvis nødvendig slå på 12 V-forsyningen med hovedbryteren 12 V en liten stund igjen. Dette er kun mulig, når batterispenningen ligger over 11 V. Dersom spenningen ligger under dette, kan 12 V-forsyning først gjeninnkoples når boenhets-batteriet er ladet.

9.4.4 Batterilading

Når motoren er i gang, blir boenhets-batteriet og startbatteriet koblet sammen med et relé i strømsentralen og lades med kjøretøyets dynamo. Hvis kjøretøyets motor er avslått, blir batteriene automatisk skilt av strømsentralen igjen. Det hindrer at startbatteriet utlades av strømforbrukende apparater i boenheten. Dette sikrer kjøretøyets startevne. Boenhets-batteriets eller startbatteriets polspenning kan vises på panelet.

Når kjøretøyet er tilkoblet 230 V-forsyningen via CEE-stikkkontakten, blir boenhets-batteriet og startbatteriet ladet via lademodulen i strømsentralen. Startbatteriet lades kun med en vedlikeholdslading. Ladestrømmen tilpasses batteriets ladetilstand. Overlading er derfor ikke mulig.

Slå av alle strømforbrukende apparater under lading slik at lademodulen i strømsentralen kan benyttes med full kapasitet.

9.4.5 Kabeltilordningen "SAT-klargjøring"

Tilordning på EBL

Ledningsfarge	Signal	Tilkobling
Svart	D+	Tilkoblingsfordeler rad 6 lilla
Brun	Pluss	Block 5/Pin 9 (sikring for grunnbelysning 15 A)
Hvit	Minus	Block 5/Pin 12

9.5 Panel (LT 100)

Bilde 77 Panel (LT 100)

- 1 Knapp for kontroll av spenningen i boenhets-batteriet
- 2 Knapp for kontroll av fyllenivå i ferskvannstanken
- 3 Knapp for kontroll av fyllenivå i spillvannstanken
- 4 LED-skala for visning av tanknivå
- 5 LED-skala for visning av batterispenning
- 6 Hovedbryter 12 V og grønn LED
- 7 Symbol for nettilkobling og gul LED

Bryterne og knappene på panelet er sensor-tastefelt. Koblingsfunksjonen utløses ved berøring.

Strømtilkobling

Den gule LED-en ved symbolet for strømtilkobling "⚡" (Bilde 77,7) lyser når kjøretøyet er koblet til en ekstern strømforsyning. LED-en lyser da også når panelet er slått av.

9.5.1 Hovedbryter 12 V

Hovedbryteren 12 V (Bilde 77,6) kobler panelet og 12 V-forsyningen til boenheten inn og ut.

Unntak: Avhengig av modell, forblir grunnbelysning (belysning i inngangsområdet), varmeanlegget, satellittanlegget og stigtrinn driftsklare.

For å slå på:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 77,6): 12 V-forsyningen i boenheten er aktivert. LED-en lyser grønt.

For å slå av:

- Trykk på bryteren "⏻" (Bilde 77,6) igjen: 12 V-forsyningen i boenheten er deaktivert. LED-en slukker.

- ▷ Slå alltid av 12 V-forsyningen på panelet når du forlater kjøretøyet. Slik forhindres unødvendig utlading av boenhets-batteriet.
- ▷ Forbrukere som styreenheter (f.eks. laderegulator for solcelleanlegg eller panel) eller innebygde apparater (f.eks. stigtrinn) tar i tillegg strøm fra batterikapasiteten, også når 12 V-forsyningen på panelet er avslått. Derfor må boenhets-batteriet kobles fra kjøretøyet 12 V-spenning med bryteren på strømsentralen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.

9.5.2 LED-skala for batterispenning

LED-skalaen (Bilde 77,5) viser batterispenningen hos boenhets-batteriet som følger:

- Alle LED-ene lyser: Batteriet er ladet tilstrekkelig.
- Gul og rød LED lyser: Batteriet er delvis utladet.
- Kun den røde LED-en lyser: Batteriet er utladet.
- Rød LED blinker: Batteriet er fullstendig utladet.

Indikere batterispenning:

- Trykk på knapp "🔌" (Bilde 77,1): Boenhetbatteriets spenning indikeres. Følgende tabeller hjelper til med å forklare den anviste batterispenningen til boenhets-batteriet på panelet.

Batterispenning (verdi ved løpende drift)	Kjøredrift (kjøretøyet kjører, ingen strømtilkobling)	Batteridrift (kjøretøyet står, ingen strømtilkobling)	Nettdrift (kjøretøyet står, strømtilkobling)
Under 11,0 V (rød LED blinker)	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via dynamoen	Batteriet er fullstendig utladet	Batteriet er fullstendig utladet, ingen lading via strømforsyningen
12,2 V eller mindre Fare for fullstendig utladning (batterialarm) (rød LED lyser)	12 V-spenning overbelastet	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	12 V-spenning overbelastet
	Batteriene lades ikke av dynamoen	Når forbrukere er innkoblet: Batteri overbelastet	Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt
12,7 V til 13,5 V (rød, gul og en grønn LED lyser)	12 V-spenning overbelastet ¹⁾	Normalt område	12 V-spenning overbelastet ¹⁾
	Batteriene lades ikke av dynamoen ¹⁾		Batteriet lades ikke av strømsentralen, strømsentralen er defekt ¹⁾
13,5 V (alle LED-ene lyser)	Batteriet lades	Inntrer kun kort etter ladingen	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer.

Hvilespenning

Målingen av hvilespenningen er en enkel metode for å kontrollere batteriets tilstand. Med hvilespenning refereres det til batteriets spenning i hviletilstand, når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

Den påfølgende tabellen hjelper til å forklare den anviste hvilespenningen. De angitte verdiene er veiledende verdier for gele-batterier.

Visning LT 100	Verdier for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Rød LED blinker	11,0 V eller mindre	Batteriet er fullstendig utladet
Rød og gul LED lyser	11,0 V til 12,2 V	Batteriet er utladet til fullstendig utladning
Rød og gul LED lyser	12,2 V til 12,7 V	Batteriet er tomt eller ladet opp til ca. 50 %
Rød, gul og den nederste grønne LED-en lyser	12,7 V til 13,5 V	Batteriet er ladet mellom ca. 50 % og helt fullt
Alle LED-ene lyser	Over 13,5 V	(Forekommer bare under lading)

- ▷ Langvarig fullstendig utlading skader batteriet kan ikke repareres.

Forholdsregler:

- Ved batterialarm må alle forbrukere slås av og boenhets-batteriet lades, enten ved kjøring eller ved tilkobling til en 230 V-forsyning.

9.5.3 LED-skala for tanknivå

LED-skalaen (Bilde 77,4) viser fylleenivået i ferskvannstanken eller spillvannstanken.

Indikere nivået:

Trykk på knapp "☰" (Bilde 77,2): Ferskvannstankens fylleenivå vises med lysende LED-er.

Trykk på knapp "☷" (Bilde 77,3): Spillvannstankens fylleenivå vises med lysende LED-er.

Fyllenivåmåler

LED-visning	Tankfyllenivå
Alle LED-ene lyser	Tank full
3 LED lyser	Tank ca. 3/4 full
2 LED lyser	Tank ca. 1/2 full
1 LED lyser	Tank ca. 1/4 full
Nedre LED blinker	Tank tom

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.6 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenningen forsyner:

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Strømsentralen

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenheten, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet.

9.6.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptore er heller ikke tillatt.

9.6.2 Kople til 230 V-forsyning

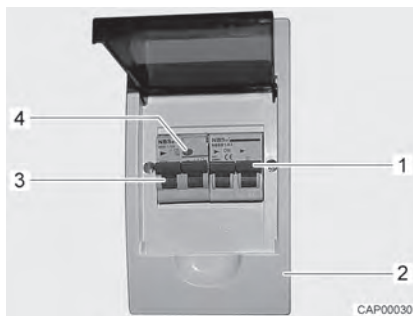

- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå opphetning.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet er utstyrt med en jordfeilbryter (FI-bryter).
- ▷ Det kreves jordfeilbrytere (FI-brytere, 30 mA) for koblingspunkter på campingplasser (campingfordelere).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

Bilde 78 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

Bilde 79 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.
- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 78,1) i sikringsboksen (Bilde 78,2).
- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 79) og sett i stikkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkontakten på campingfordeleren. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
- Slå på ledningsbeskyttelsesbryteren i sikringsboksen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 78,4) til jordfeilbryteren (FI-bryter) (Bilde 78,3) i sikringsboksen (Bilde 78,2). Jordfeilbryteren skal utløses.
- Slå på jordfeilbryteren (Bilde 78,3) igjen.

Koble fra forbindelsen:

- Slå av ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 78,1) i sikringsboksen (Bilde 78,2).
- Løsne låsetappen på campingfordeleren og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

9.7 Sikringer

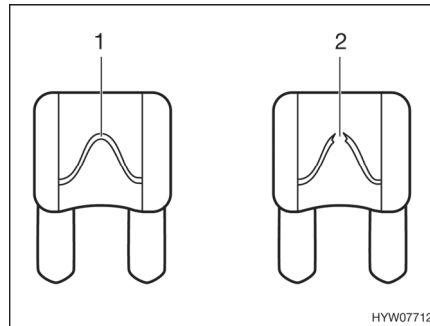

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

9.7.1 Sikringer 12 V

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

- 1 Uskadd sikringselement
- 2 Avbrutt sikringselement

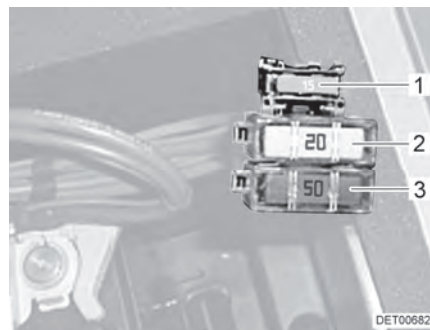
Bilde 80 Sikring 12 V

En intakt 12 V sikring kan registreres på det uskadede sikringselementet (Bilde 80,1). Når sikringselementet er avbrutt (Bilde 80,2), må sikringen byttes.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun bladsikringer med verdier som er angitt nedenfor.

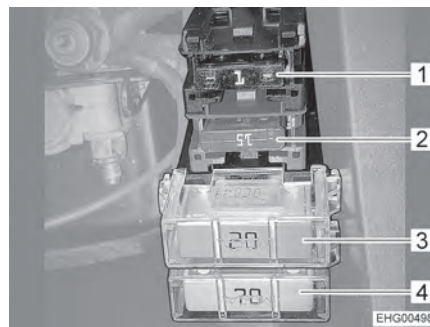
Sikringer ved startbatteriet (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Sikringene er montert i nærheten av startbatteriet. Startbatteriet er tilgjengelig på gulvet mellom førerhusetene og et deksel.

- 1 Bladsikring 15 A/blå (styring relé)
- 2 Stor bladsikring 20 A/gul (forsikring kjøleskap)
- 3 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring startbatteri)

Bilde 81 Sikringer ved startbatteriet uten Lade-Booster

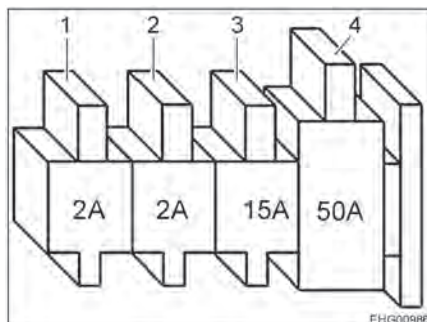
- 1 Bladsikring 1 A/sort (spenningssensor startbatteri)
- 2 Bladsikring 15 A/blå (styring relé)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (startbatteri for kjøleskap)
- 4 Stor bladsikring 70 A/beige (sikring startbatteri)

Bilde 82 Sikringer ved startbatteriet med lade-booster

Sikringer på startbatteriet (Basiskjøretøy Ford)

Sikringene er montert bak førersetet under et deksel.

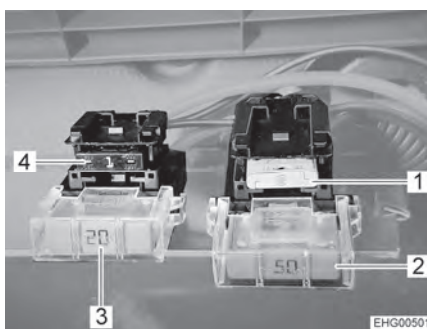

- 1 Bladsikring 2 A/grå (tilførselsledning D+ reléer)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (spenningssensor startbatteri)
- 3 Bladsikring 15 A/blå (ladekrets startbatteri)
- 4 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring startbatteri)

Bilde 83 Sikringer ved startbatteriet

Sikringer ved boenhetsbatteriet (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

Sikringene er montert i setekonsollen til høyre sete i førerhuset.

- 1 Bladsikring 2 A/grå (spenningssensor EBL)
- 2 Stor bladsikring 50 A/rød (sikring boenhets-batteri)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (boenhets-batteri for kjøleskap)
- 4 Bladsikring 1 A/sort (spenningssensor boenhets-batteri)

Bilde 84 Sikringer ved boenhetsbatteri med Lade-Booster

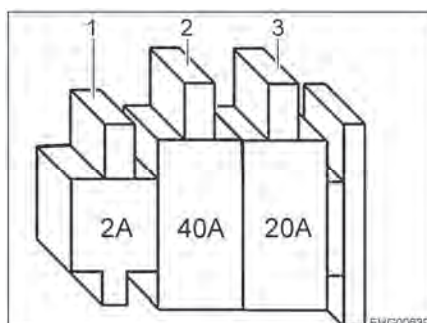
Hvis kjøretøyet **ikke** er utstyrt med en lade-booster, befinner følgende sikringer seg på boenhetsbatteriet:

- Bladsikring 2 A/grå (spenningssensor EBL)
- Stor bladsikring 20 A/gul (boenhets-batteri for kjøleskap)
- Stor bladsikring 40 A/oransje (sikring boenhets-batteri)

Sikringer ved boenhetsbatteriet (Basiskjøretøy Ford)

Sikringene er montert i sengebenken bak til venstre.

Kjøretøy med **et** boenhets-batteri:

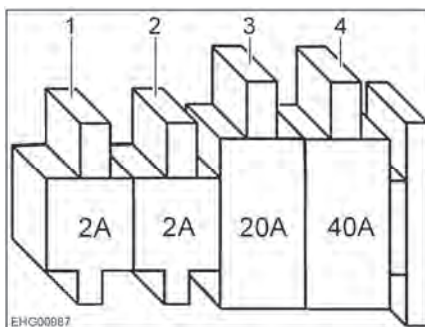

- 1 Bladsikring 2 A/grå (spenningssensor EBL)
- 2 Stor bladsikring 40 A/oransje (boenhets-batteri)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (kjøleskap)

Bilde 85 Sikringer hvis man har et boenhets-batteri

Kjøretøy med **to** boenhets-batterier:

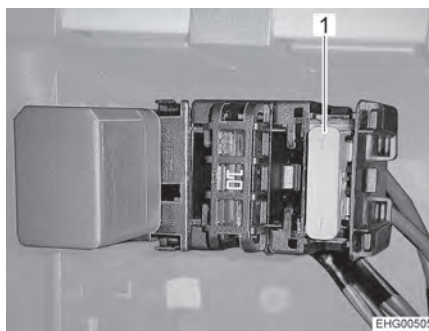

- 1 Bladsikring 2 A/grå (booster boenhets-batteri Pluss)
- 2 Bladsikring 2 A/grå (føler batteri Pluss)
- 3 Stor bladsikring 20 A/gul (kjøleskap)
- 4 Stor bladsikring 40 A/oransje (boenhets-batteri)

Bilde 86 Sikringer hvis man har to boenhets-batterier

Sikring for Pluss-Signal "Tenning på, kjøretøy" (Basiskjøretøy Fiat/Citroën)

På B-søylen på høyre kjøretøyside er sikringen for pluss-signalet "Tenning på, kjøretøy" montert.

- 1 Bladsikring 2 A/grå (pluss-signal "Tenning på, kjøretøy")

Bilde 87 Sikring på B-søyle, høyre kjøretøyside

Sikringen kan nås bak et deksel.

Bilde 88 Deksel (sett fra førerhusdøren)

Bilde 89 Deksel (sett fra skyvedøren)

Skift sikring:

- Trekk ut 2 skruer (Bilde 88,1) samt 2 skruer (Bilde 89,2) og ta dekselet (Bilde 88,2 og Bilde 89,3) av B-søylen (Bilde 89,1).
- Skift sikring.
- Sett dekselet på B-søylen og fest med 4 skruer.

**Sikring for Pluss-Signal
"Tenning på, kjøretøy"
(Basiskjøretøy Ford)**

Sikringen er montert under det høyre setet i førerhuset.

Sikring: Bladsikring 2 A/grå

**Sikring til CP+
(Basiskjøretøy Ford)**

Sikringen er montert i sittegruppen.

Sikring: Bladsikring 2 A/grå

Sikring for generator D+

Sikringen er montert i sengebenken bak til venstre.

Sikring: Bladsikring 2 A/grå

**Sikring for varmeanlegg
for spillvannstanken**

Sikringen er montert under sittegruppen.

Sikring: Bladsikring 2 A/grå

**Sikring for Thetford-
toalett**

Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.

9.7.2 Sikring 230 V

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.

Bilde 90 230 V-sikringsboks med ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter

En jordfeilbryter (FI-bryter) i sikringsboksen sikrer hele kjøretøyet mot feilstrøm (0,03 A). Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 90,2) sikrer 230 V-spenningen.

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 90,1). Jordfeilbryteren skal utløses.

Monteringssted

Sikringsboksen er montert bak service-luke i sittebenken.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

10.1 Generelt

- Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

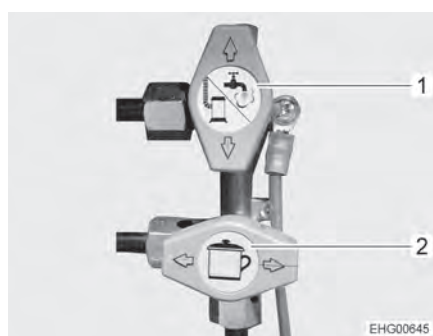

- Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereeder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

- 1 Gassavstengeventil for varmeanlegg/varmtvann, lukket
- 2 Gassavstengeventil kokeplass, åpnet

Bilde 91 Posisjon gassavstengeventiler (eksempel)

10.2 Varmeanlegg/Varmtvannsbereidning

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyet boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereider-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereider.

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!
- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!

- ▶ Ikke bruk rommet over og bak varmeanlegget som oppbevaringsrom.
- ▶ Bruksvannet kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.
- ▷ Varmtvannsberedning må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm bruksvanntanken hos varmeanlegget ved frostfare når varmtvannsberedning ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberedning kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter apparatet mot forkalkning.

- ▷ Vann som varmes opp av varmeanlegget skal ikke benyttes som drikkevann.
- ▷ La varmeanlegget med jevne mellomrom (minst hver 3 måned) løpe noen minutter med full belastning, for å fjerne kondensvann. Slik kan luktproblemer unngås.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

10.2.1 Riktig oppvarming

Bilde 92 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

I kjøretøyet finnes det flere luftdyser (Bilde 92). Rør fører varmluften til luftdysene. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilens stilles på resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Når 5 luftdyser er helt åpne, kommer det mindre varmluft ut fra hver enkelt dyse. Når bare 3 luftdyser er åpne, strømmes det mer varmluft ut av hver enkelt dyse.

10.2.2 Varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi)

- Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme bruksvanntanken.

Spenningsforsyningen til varmestyringen kan ikke avbrytes via hovedbryteren 12 V.

Varmeanlegget blir drevet med gass.

Bilde 93 Kontrollpanel

- 1 Sommerdrift vanntemperatur 60 °C
- 2 Sommerdrift vanntemperatur 40 °C
- 3 Av
- 4 Vinterdrift "Kun varmeanlegg"
- 5 Vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning"
- 6 Dreiebryter (ytre ring)
- 7 Kontrollampe "Driftsmåte varmeanlegg" (grønn)
- 8 Temperaturregulator
- 9 Kontrollampe "Oppvarmingsfase varmtvannsberedning" (gul)/ "Feil" (rød)

Driftsmåter

Varmeanlegget kan drives med ulike driftsmåter:

- Vinterdrift (med eller uten varmtvannsberedning)
- Sommerdrift (kun varmtvannsberedning)

Velge driftsmåte:

- Driftsmåte innstilles med dreiebryteren (Bilde 93,6).

Varmeanlegg med gassdrift

Varmeanlegget blir drevet kun med gass.

Vinterdrift

Ved vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning" (Bilde 93,5) varmes også bruksvannet automatisk når varmeanlegget slås på. Når ønsket romtemperatur er nådd og varmeanlegget slår seg av, fortsetter oppvarmingen av bruksvannet til vanntemperaturen er nådd.

En temperaturføler ved siden av panelet måler romtemperatur.

I driftsmåten "Kun varmeanlegg" (Bilde 93,4) kan varmeanlegget være i gang når bruksvanntanken er tom.

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Still inn temperaturregulatoren (Bilde 93,8) på kontrollpanelet på ønsket varme.
- Still dreiebryteren (Bilde 93,6) på vinterdrift "Kun varmeanlegg" (Bilde 93,4) eller på vinterdrift "Varmeanlegg og varmtvannsberedning" (Bilde 93,5).

Den grønne kontrollampen (Bilde 93,7) lyser.

Resirkuleringsvifte slår seg på automatisk når varmeanlegget settes i drift.

- For å slå av:
- Sett dreiebryteren (Bilde 93,6) på "O" (Bilde 93,3).
 - Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedventilen på gassflasken.

Etter at varmeanlegget er slått av, kan resirkuleringsviften stå på for å utnytte restvarmen.

Sommerdrift Oppvarming av kjøretøyet er ikke mulig med driftsmåten "Sommer". I denne driftsmåten blir kun bruksvannet varmet opp til 40 °C eller 60 °C.

- Slå på varmtvannsberedning:
- Åpne hovedventilen på gassflasken og den gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
 - Sett dreiebryteren (Bilde 93,6) på kontrollpanelet (Bilde 93) på "Sommerdrift" (Bilde 93,1 eller 2).

Den gule kontrollampen (Bilde 93,9) lyser under oppvarmingsfasen. Når innstilt vanntemperatur er nådd, er oppvarmingsfasen over og den gule kontrollampen slukkes.

Ved feil lyser kontrollampen (Bilde 93,9) på kontrollpanelet rødt (se avsnittet 15.5).

- Slå av varmtvannsberedning:
- Sett dreiebryteren (Bilde 93,6) på kontrollpanelet (Bilde 93) på "O".
 - Steng gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder" og hovedventilen på gassflasken.

Sikkerhets-/avtappingsventil

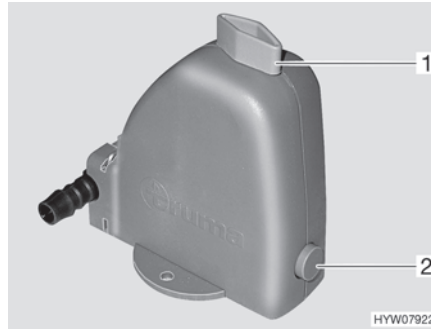
Varmeanlegget er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 94). Sikkerhets-/avtappingsventil hindrer at vannet til varmtvannsberedningen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmeanlegget når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 2 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen automatisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 6 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannarmaturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

Bilde 94 Sikkerhets-/avtappingsventil

**Fylle/tømme
bruksvanntanken**

Bruksvanntanken forsynes med vann fra vanntanken.

*Fyll bruksvanntanken med
vann:*

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 94,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 94,2).
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at bruksvanntanken er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

Tøm bruksvanntanken:

- Sett dreiebryteren (Bilde 93,6) på kontrollpanelet (Bilde 93) på "O".
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 94,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 94,2) hopper ut. Bruksvanntanken tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av bruksvanntanken (ca. 12 liter).

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.2.3 Dieseldrevet varmeanlegg og varmtvannsberedning (Truma Combi D) (Spesialmodeller)

Varmeanlegget og varmtvannsberedningen Truma Combi D drives med diesel.

Funksjonene, betjeningsdelen og betjeningen er den samme som for det gass-/strømdrevne varmeanlegget Truma Combi, se avsnittet 10.2.2.

Ytterligere informasjon finnes i dokumentasjonen til varmeanleggsprodusenten.

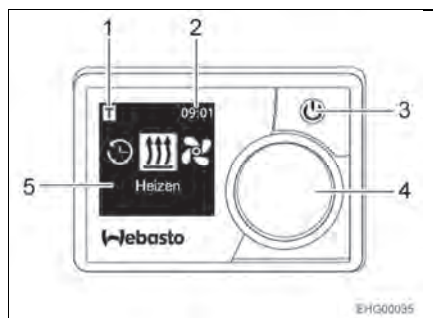
10.2.4 Kupévarmer (Webasto)

- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!

Boenheten og motoren kan varmes opp med kupévarmeren.

Varmefunksjonen kan slås på og av manuelt eller ved hjelp av timer.

- 1 Symbolet er forhåndsvalgt tid aktivert
- 2 Klokkeslett
- 3 Starttast med statusindikator
- 4 Styringsknapp
- 5 Menyindikator

Bilde 95 Kontrollpanel (kupévarmer)

Slå på varmeanlegg til basiskjøretøyet:

- Sett varmeregulatoren på "Varm".
- Slå på vifte.
- For kontinuerlig drift: Sett vifte på laveste trinn (pga. batterikapasitet).
- For rask oppvarming av kjøretøyet: Sett viften på høyere trinn.
- For å åpne/stenge luftdyse til basiskjøretøy etter ønske.

Slå på kupévarmeren:

- Trykk på knapp (Bilde 95,3).
- Innstille ønsket funksjon ved dreining av styringshodet (Bilde 95,4).

Se dokumentasjonen fra produsenten for ytterligere informasjon.

10.2.5 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 96 Veggpipen (varmlufts-varme-anlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

10.3 Gasskomfyr

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Gasskomfyren må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Ikke plasser gardiner, forheng eller kjøkkenhåndklær i nærheten av kokeplassen. Brannfare!
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke votter eller grytekluter. Fare for personskade!
- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Gasskomfyrdekslet lukkes ved hjelp av fjærkraft. Fare for skader når dekslet lukkes!

- ▷ Gasskomfyrdekslet av glass skal ikke brukes som kokefelt.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke belast gasskomfyrdekslet med trykk når det er lukket.
- ▷ Ikke still varme kasseroller på gasskomfyr- eller vaskbeskyttelsen.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til apparatprodusenten som er vedlagt separat.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer.

Bryterne for gasskomfyren er plassert direkte på gasskomfyren.

**Gasskomfyr
(Basiskjøretøy
Fiat/Citroën)**

Bilde 97 Gasskomfyr

For å slå på:

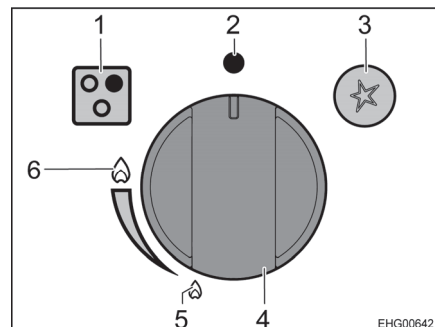
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekslet.
- Drei dreieregulatoren (Bilde 97,1) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.
- Trykk på trykknappen (Bilde 97,2). En gnist genereres i brenneren. Hvis nødvendig, trykkes trykknappen flere ganger.
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, gjentas fremgangsmåten fra begynnelsen.

For å slå av:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

**Gasskomfyr
(Basiskjøretøy Ford)**

Bilde 98 Gasskomfyr med 2 bluss

Bilde 99 Brytere og indikatorer

- 1 Indikator kokeplate
- 2 0-posisjon (gasstilførselen er stengt)
- 3 Knapp for elektrisk tenning
- 4 Dreieregulator
- 5 Stilling "Minste flamme"
- 6 Stilling "Største flamme"

- Når du skal tenne (slå på) blusset, må du se til at det ikke står noen gryte eller gjenstand på brenneren.

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekslet.
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 99,4) og still den inn på "Største flamme" (Bilde 99,6).
- Hold dreieregulatoren inne, og trykk samtidig på knappen for elektrisk tenning (Bilde 99,3).
- Når flammen brenner: Hold dreieregulatoren inne i noen sekunder til (ellers vil flammen slukne igjen), og slipp den opp.
- Sett dreieregulatoren et sted mellom "Minste flamme" (Bilde 99,5) og "Største flamme" (Bilde 99,6).
- Hvis tenningen mislyktes, må du gjenta prosedyren.

For å slå av:

- Vri dreieregulatoren (Bilde 99,4) til 0-posisjon (Bilde 99,2).
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

10.4 Kjøleskap

Under kjøring er kjøleskapet i drift via 12 V-spenning. Ved høye omgivelsestemperaturer kommer ikke kjøleskapet opp i full kjøleeffekt lenger.

10.4.1 Kompressor-kjøleskap - Diverse

- ▶ Ventilasjonsåpningene skal alltid holdes åpne.
- ▶ På grunn av tekniske forhold, kan ikke temperaturen i kjøleskapet og fryseren holdes konstant hele tiden. Under ugunstige forhold kan matvarer i fryseren tines opp.

- ▷ Ikke bruk noen gjenstander eller varmeapparater for å sette fart på tiningen.
- ▷ Når kjøretøyet utsettes for sterkt sollys: Ventiler kjøretøyet godt.
- ▷ Før kjøring må produktene i kjøleskapet sikres mot å skli.
- ▷ Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Sørg for at boenhetens batteri alltid er tilstrekkelig ladet. Boenhetens batteri lades opp under kjøring ved hjelp av kjøretøyet dynamo. Når kjøretøyet står parkert, kan du lade boenhetens batteri med nettstrøm, med et ladeapparat eller med et solcelleanlegg.

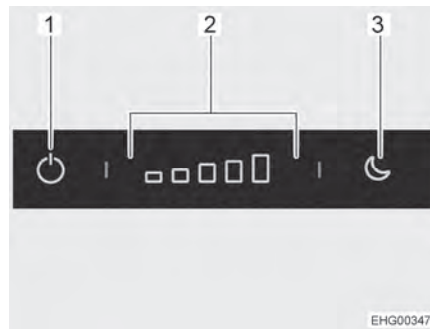
- ▷ Temperaturen i kjøleskapet avhenger av omgivelsestemperaturen (romtemperatur), hvor hyppig døren åpnes og innholdet i kjøleskapet. Juster kjøletrinnet ved behov.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Driftsmåter

Kjøleskapet drives utelukkende med 12 V likespenning. 12 V-forsyningen kommer da alltid via strømsentralen.

10.4.2 Kompressor-kjøleskap Thetford - Betjening

- 1 På/av-knapp
- 2 Betjeningsfelt kjølenivå-innstilling
- 3 Knappen nattmodus

Bilde 100 Brytere (kjøleskap)

For å slå på: ■ Trykk på på/av-knapp (Bilde 100,1) og hold den inne i ca. 2 sekunder. Den blå kontrollampen viser at kjøleskapet fungerer. Betjeningsfeltet (Bilde 100,2) viser det innstilte kjøletrinnet. Indikatoren dimmes etter ca. 10 sekunder.

For å slå av: ■ Trykk på på/av-knapp (Bilde 100,1) og hold den inne i ca. 2 sekunder. Den blå kontrollampen slukker sakte.

Kjøletrinnet som kjøleskapet kjøles ned med, må velges avhengig av romtemperatur. En høyere romtemperatur krever et høyere kjøletrinn. Ved lavere romtemperatur er det nok med et lavt kjøletrinn.

Stille inn kjøletrinn: ■ På betjeningsfeltet (Bilde 100,2) trykkes ønsket kjøletrinn.

Kjøleskapet har en nattmodus. Når nattmodus er aktivert, jobber kjøleskapet stille med lavere effekt.

Aktivere nattmodus: ■ Trykk på knappen nattmodus (Bilde 100,3). Den blå kontrollampen viser at nattmodus er aktivert.

Deaktivere nattmodus: ■ Trykk på knappen nattmodus (Bilde 100,3). Den blå kontrollampen slukker. Kjøleskapet arbeider nå i normal drift.

▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.4.3 Kompressor-kjøleskap Dometic - Betjening

For å slå på: ■ Trykk på betjeningsknappen i 2 sekunder. Kjøleskapet starter opp med de innstillingene du hadde valgt sist.

■ Aktiver navigasjonsmenyen. Trykk på betjeningsknappen.

■ Velg ønsket menyalternativ. Det gjør du ved å dreie på betjeningsknappen.

■ Åpne menyalternativet. Trykk på betjeningsknappen.

■ Naviger til ønsket innstilling via menyalternativet. Det gjør du ved å dreie på betjeningsknappen.

■ Velg innstilling. Trykk på betjeningsknappen. Valgte innstillinger vises i blått.

■ Bekreft dine valg. Trykk på piltasten på displayet.

For å slå av: ■ Trykk på betjeningsknappen i 4 sekunder. Du vil høre en pipelyd, og kjøleskapet vil slå seg av.

10.4.4 Kjøleskapdør-lås

▷ Under kjøring må kjøleskapdøren alltid være lukket og låst i lukket posisjon.

▷ Når kjøleskapet er avslått, låses kjøleskapdøren i luftestilling. På denne måten unngår man at det danner seg mugg.

Kjøleskapdøren kan stå i to stillinger:

- Lukket kjøleskapdør mens man kjører og når kjøleskapet er i bruk
- Kjøleskapdøren litt åpen for å lufte når kjøleskapet er avslått

Thetford Kjøleskapet åpnes og lukkes med håndtaket på døren.

For å åpne: ■ Trykk håndtaket til siden og hold det inne for å åpne kjøleskapdøren.

For å stenge: ■ Lukk kjøleskapdøren. Låsehaken klikker hørbart på plass.

Luftestilling Kjøleskapdøren kan blokkeres i luftestilling med hjelp av en svingbar bøyle.

Bilde 101 Låseanordning i normalstilling

Bilde 102 Låseanordning i luftestilling

Låse: ■ Åpne kjøleskapdøren.
 ■ Vri bøylen (Bilde 101,1) framover (Bilde 102).
 Når kjøleskapdøren nå lukkes, blir den stående litt åpen.

Dometic Hvordan du skal låse kjøleskapdøren er beskrevet i produsentens egen bruksanvisning.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet.

11.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 12).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

- ▷ Før man benytter vannarmaturene, må 12 V-forsyningen på panelet være slått på. Ellers arbeider ikke vannpumpen.

Plassering av vannpumpe

Dykkpumpen befinner seg i vanntanken.

11.2 Vanntank

Vanntanken rommer ca. 90 l (basiskjøretøy Fiat/Citroen) eller ca. 100 l (basiskjøretøy Ford).

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehåndtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 11.2.4), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

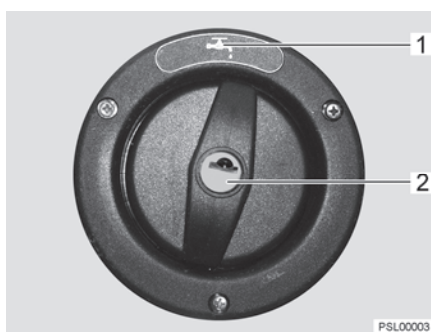
Moneringssted

Vanntanken er montert på høyre side i det bakre området og er tilgjengelig over 2 luker.

Bilde 103 Vanntank

11.2.1 Drikkevann-påfyllingsstuss med deksel

Bilde 104 Dekslet for drikkevann-påfyllingsstuss

Drikkevann-påfyllingsstussen er, avhengig av modellutførelse, plassert på venstre eller høyre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet "🚰" (Bilde 104,1). Dekslet åpnes og lukkes med nøkkelen til de utvendige lukene.

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 104,2) og drei den en kvart omdreining mot urviseren.
 - Fjern dekslet.
 - Fyll vanntanken med drikkevann.

- For å stenge:*
- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
 - Drei nøkkelen en kvart omdreining med urviseren.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.

11.2.2 Påfylling av vannanlegget

- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

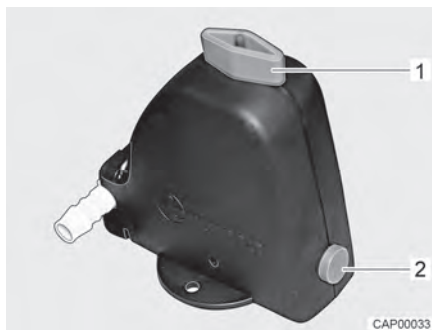

- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

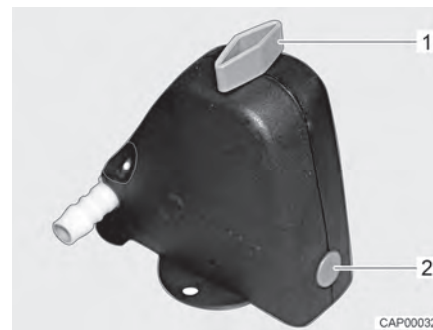

- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

Bilde 105 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet

Bilde 106 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 105,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 105,2). Den lukkede sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 106. Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.
- Steng alle vannkraner.
- Lukke vanntankens utløpsåpning.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

11.2.3 Etterfyll med vann

- Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Gå fram på følgende måte for å fylle vanntanken med drikkevann:

- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen (Bilde 104).
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.

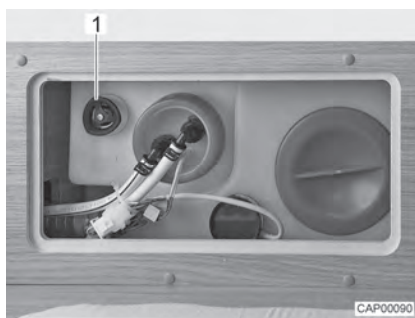
11.2.4 Redusere vannmengden for kjøring

- Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Dreiehåndtak

Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.

Bilde 107 Vanntank med dreiehåndtak

For å stenge:

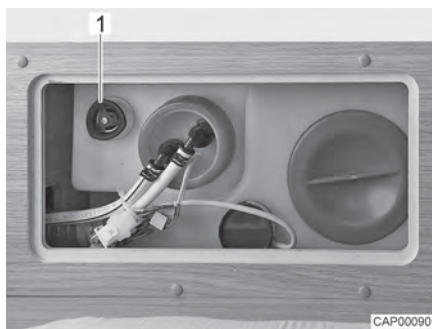
- Drei dreiehåndtaket (Bilde 107,1) på vanntanken til stopp med urviseren.
- Fyll opp vanntanken med drikkevann.

For å åpne:

- Drei dreiehåndtaket (Bilde 107,1) på vanntanken til du møter motstand mot urviseren. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.

11.2.5 Tappe av vann

Bilde 108 Vanntank med dreiehåndtak

- På vanntanken dreier du dreiehåndtaket (Bilde 108,1) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.

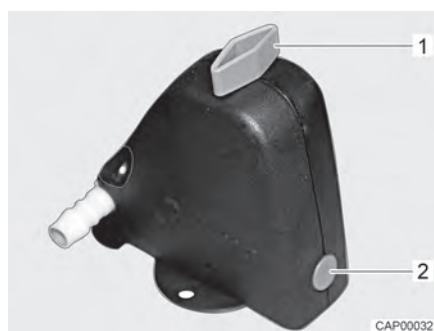
11.2.6 Tømme vannanlegg

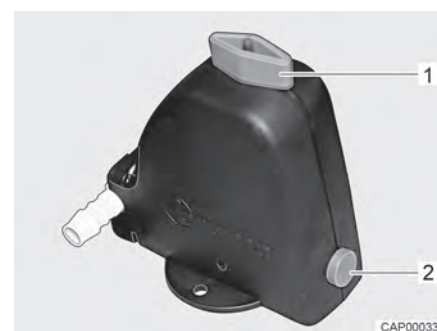
- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (der den finnes) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskader på innbyggingsapparatene, frostskader på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår du frostskader og avleiringer:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen. Slå her av 230 V-sikringen (se avsnittet 9.7.2). Den eksterne 230 V-tilkoblingen kan forbli tilkoblet for å lade batteriet.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Sett varmtvannsberedning ut av drift (se avsnittet 10.2.2).

Bilde 109 Sikkerhets-/avtappingsventil lukket

Bilde 110 Sikkerhets-/avtappingsventil åpnet

- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Bilde 109). Vri dreiebryteren (Bilde 109,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 109,2) hopper ut. Den åpne sikkerhets-/avtappingsventilen er fremstilt under Bilde 110.

- Åpne vanntankens avløp (se avsnittet 11.2.5).
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Blås ut vannet som er igjen i vannledningene (maks. 0,5 bar). Trekk slangen av vannpumpen og blås inn i slangen.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømning.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen være åpnet.

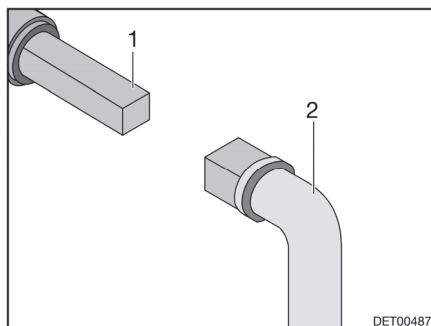
11.3 Spillvannstank

- ▷ Fyll tilstrekkelig med frostvæske (f.eks. koksalt) på spillvannstanken, slik at ikke spillvannet fryser ved frostfare.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

Bilde 111 Betjening spillvannkran

Spillvannkranen for spillevanntømming er montert på kjøretøyets venstre side.

Firkant for åpning av spillvannkran kan nås direkte under gulvet av kjøretøyet.

For å tømme:

- Stikk nøkkelen (Bilde 111,2) på firkanten (Bilde 111,1).
- For å åpne spillvannkranen må firkanten dreies en kvart omdreining.
- Tøm spillvannstanken fullstendig.
- For å stenge spillvannkranen skal firkanten dreies tilbake til anslag.

11.4 Isolert og oppvarmet spillvannstank

Avhengig av modell og utstyr vil kjøretøyet være utrustet med en isolert og oppvarmet spillvannstank, samt med en automatisk kontroll av spillvannstank-varmeanlegg.

Når på/av-bryteren til kontrollen er slått på (Bilde 112), vil spillvannstank-varmeanlegget slås på automatisk så snart utetemperaturen faller under 0 °C. Spillvannstanken er dermed beskyttet mot frost.

Monteringssted for bryter

På/Av-bryteren sitter under benkeplaten på kjøkkenet eller under sittegruppen.

Bilde 112 På/av-bryter, slått på

Slå på automatisk spillvannstank-varmeanlegg:

- Trykk ned på/av-bryteren. LED-visningen (Bilde 112,1) lyser.

Slå av automatisk spillvannstank-varmeanlegg:

- Trykk opp på/av-bryteren. LED-visningen (Bilde 112,1) slukkes.

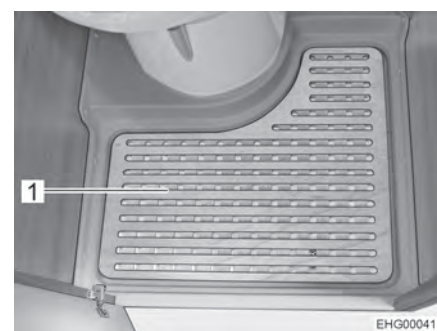
11.5 Toalettrom

- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

Bilde 113 Lysbryter toalettrom

Bilde 114 Avtakbar gulvplate

Lysbryteren (Bilde 113, 1) for toalettrommet befinner seg på ytterveggen til toalettrommet.

- Fjern den avtakbare gulvplaten (Bilde 114,1) for å kunne dusje.

Bilde 115 Toalettrom med dusj

- For å dusje lukkes døren (Bilde 115,1) og dusjforhenget (Bilde 115,2) trekkes for fullstendig, slik at alle veggene er beskyttet.
- Trekk ut håndduscsjen og heng den inn i åpningen oppe på dusjforhenget.
- For å lufte under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.

- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 12.2.

11.6 Toalett

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kloakktank når det er fare for frost og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummen.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

- ▷ Kloakktank må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

11.6.1 Svingbart toalett

Toalettet spyles direkte via kjøretøyets vannsystem.

Bilde 116 Toalett

Toalettskålen kan dreies i ønsket posisjon. For å gjøre det må man ta tak i overdelen (Bilde 116,2) til toalettet med begge hender og dreie den.

Et kontrollpanel med spyleknapp (Bilde 116,1) er plassert i nærheten av toalettskålen.

Fyllenivåmåleren (Bilde 116,4) endrer farge fra grønn til rød når kloakktanken må tømmes.

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 116,3) mot urviseren.
- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 116,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren.

11.6.2 Tømme kloakktanken

▷ Kloakktanken kan kun tas ut når skyveren er lukket.

Bilde 117 Klaff for kloakktanken

Bilde 118 Kloakktank

- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen til kloakktanken på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 117,1) til trykklåsen og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.

- Begge trykklås (Bilde 117,2) trykkes samtidig med tomlene, og klaffen for kloakktanken åpnes.
- Sving klaffen helt opp, og legg den mykt mot ytterveggen. Klaffen holdes åpnet med magnet.
- Trekk holdebøylene (Bilde 118,2) opp og ta ut kloakktanken (Bilde 118,1).
- Frakt kloakktanken til et deponi og tøm den helt.

- ▷ For å tømme helt betjener du lufteknappen på kloakktanken med tommelen.

11.6.3 Vinterdrift

- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, kan toalettet også benyttes om vinteren.

Dersom toalettet, vanntanken og kloakktanken (kassetten) ikke befinner seg i et frostsikkert område i kjøretøyet, må vanntanken, kloakktanken og vannledningene tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskaader.

11.6.4 Midlertidig lagring

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tømmes vanntanken, kloakktanken og vannledningene.

Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm kloakktanken.
- Skyll kloakktanken grundig.
- La tømmestussene på kloakktanken være åpne.
- La kloakktanken tørke så lenge som mulig.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

12.1 Utvendig stell

12.1.1 Generelt

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvaelignende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

12.1.2 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikk-kontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

12.1.3 Vaske kjøretøyet

- ▷ Rengjør aldri kjøretøyet i vaskegater. Børsterullene kan skade de utvendige klistremerkene. Det kan trenge vann inn i eksosavtrekket eller i det automatiske luftesystemet. Kjøretøyet kan bli skadet.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Unngå direkte sollys. Ta hensyn til miljøet.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.

- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Etterbehandle deler i glassfiberforsterket plast (GRP) regelmessig med et poleringsmiddel. Dermed unngår du at delene gulner, og forsegingen på overflaten opprettholdes.
- Gummilister på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafittstøv.

12.1.4 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
- ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
- ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
- ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
- ▷ Etter at kjøretøyets vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
- ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.

- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforhandleren har dette.

12.1.5 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

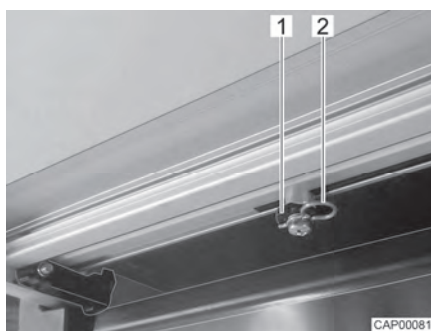

12.1.6 Rengjøre stigtrinn

- ▷ Stigtrinnet skal kun beveges for hånd når drivstengene er løsnet.

Om nødvendig kan stigtrinnene demonteres fullstendig, slik at man kan rengjøre dem.

Bilde 119 Drivstang (stigtrinn)

Bilde 120 Anslag (stigtrinn)

- Kjøre fullstendig ut stigtrinn.
- Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen.
- Trekk av begge sikringsklippene (Bilde 119,2) på drivstengene (Bilde 119,1) på undersiden av stigtrinnet.
- Løsne begge drivstengene fra festebolten.
- Skru ut én skrue på hver av sidene til stigtrinnet (Bilde 120,1). Da blir stigtrinnets endeanslag atskilt.
- Trekk stigtrinnet med hånden utover ut av føringen.
- Børst av stigtrinnet med en tørr børste eller bruk en støvsuger. Ikke bruk vann eller høytrykkspyler.
- Monter stigtrinnet igjen i motsatt rekkefølge etter rengjøringen.

12.1.7 Rengjøre telttaket

- ▷ Ikke lagre en skitten, våt foldebelg foldet eller sammenlagt over lengre tid.
- ▷ Ikke bruk høytrykksspyler!
- ▷ Ikke bruk aggressive rengjøringsmidler!
- ▷ Bruk silikonfrie impregneringsmidler for etterimpregnering, i henhold til produsentens bruksanvisning.

- ▷ Stoffet på foldebelgen er vannavvisende, men det betyr ikke at den er vanntett.

- Sett opp telttaket for rengjøring og impregnering.
- Børst telttaket regelmessig med en myk børste. Telttaket skal være tørt når du børster det.
- Fjern mindre flekker med et viskelær eller skyll av med varmt vann (maks. 35 °C).

- Fjern større flekker med en mild såpeløsning (f.eks. grønnsåpe, maks. 35 °C). Skyll godt for å ikke etterlate noen såperester.
- La stoffet tørke godt etter rengjøringen, helst i solen.
- Etterimpregner telttaket ved behov.

12.2 Innvendig stell

- ▷ Hvis mulig skal flekker fjernes umiddelbart.
- ▷ Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling (se avsnittet 12.1.4).
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.
- ▷ Støvsug tepper og trekk jevnlig med en egnet børste.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.
- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
- Putetrekke rengjøres med tørrskum eller skum fra et mildt vaskemiddel. Beskytt putene mot direkte sollys slik at de ikke falmer.
- Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
- Teppegulvene skal rengjøres med teppeskum og støvsuges ved behov.
- PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Teppegulv og PVC-gulvbelegg kan klisteres sammen.
- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i gasskomfyrens åpninger. Vann kan skade gasskomfyren.

- Myggnetting på dører, vinduer og takluker: Fjern alltid insekter eller skitt umiddelbart. Ellers kan nettet skades. Veps eller fugler kan forårsake skade når de spiser på rester. For rengjøring av myggnett anbefales det fuktet mikrofiberklut. Bruk kun vaskemiddel når det er pH-nøytralt og ikke inneholder løsemidler. Om nødvendig kan det forhåndsrengjøres forsiktig med en myk børste eller en fin børste på støvsugeren.
- Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

12.2.1 Kjøleskap

- Rengjør kjøleskapet utvendig og innvendig med en myk klut og lunkent vann (tilsatt et mildt rengjøringsmiddel).
- Skyll deretter kjøleskapet med rent vann og la det tørke.
- Hold avløpsrennen for kondensvann fri for avleiringer.
- For å unngå materialendringer, må det ikke brukes såpe og ingen skarpe, kornete eller sodaholdige rengjøringsmidler.
- Sørg for at det ikke kommer olje eller fett på dørpakningen.

12.3 Overflater i rustfritt stål

- ▷ Overflater i rustfritt stål skal ikke rengjøres med blekemidler, med produkter som inneholder klor eller saltsyre, med bakepulver eller med pussemiddel for sølv.
- ▷ Det skal ikke benyttes flytende skuremiddel eller grove svamper.

- ▷ Før rengjøringen testes på et lite iøynefallende sted om rengjøringsproduktet som benyttes egner seg for denne overflaten.
- ▷ Etter rengjøringen skal overflatene tørkes grundig for å unngå kalkspor.
- ▷ Hos børstede overflater i rustfritt stål tørkes i sliperetningen.

Fjerne riper fra overflaten:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en myk rengjøringsklut og med spesialmiddel for rengjøring/glans på overflater i rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av krevende smuss og fastbrent fett:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av fingeravtrykk:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en myk rengjøringsklut og med oppvaskmiddel eller glassrens.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av flekker fra kaffe og te:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en natron-blanding. La natron-blandingen virke i 15 minutter.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerning av rustflekker:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk. Benytt evt. en myk rengjøringsklut og et rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

12.4 Vannanlegg

12.4.1 Rengjør vanntanken

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekslet på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

12.4.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmidler fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vannkannen eller vanntanken.
Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.
- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.

- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på "Varmt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på "Kaldt" og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettspylingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

12.4.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfeksjonsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 12.4.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

12.4.4 Rengjør spillvannstanken

Rengjør spillvannstanken etter hver gangs bruk.

- Tømme spillvannstanken.
- Åpne da tappekranen og rengjøringsåpningen på spillvannstanken.
- Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
- Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

12.5 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader undergulvet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekket til om natten med vinterisolasjonsmatter.

12.5.1 Forberedelser

- Kontroller om kjøretøyet har lakk- og rustskader. Utbedre evt. skader.
- Understellets metalleder skal behandles med voksbasert rustbeskyttelse.
- Lakkerte utvendige flater skal behandles med egnet middel.

12.5.2 Vinterdrift

Om vinteren oppstår det kondens når kjøretøyet brukes ved lave temperaturer. God ventilasjon er viktig for å sikre god luftkvalitet i boenheten og for å unngå skader på kjøretøyet på grunn av kondens.

- Sett varmeanlegget på maksimal oppvarming og åpne takskap, gardiner samt rullegardiner i oppvarmingsfasen. Slik oppnås optimal ventilasjon.
- Sett opp alle putene om morgenen, luft ut av oppbevaringsrom og tørk bort fuktighet.

- ▷ Dannes det likevel kondens på enkelte steder, må det tørkes bort.

12.5.3 Etter vintersesongen

- Vask undergulv og motor grundig. Slik fjernes korrosjonsfremmende smeltemidler (veisalt, lutrester).
- Vask bobilens utvendig og polér lakkflatene med bilvoks.

12.6 Lagring

12.6.1 Midlertidig lagring

- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

Dyrene kan komme seg inn i kjøretøyet i et ubevoktet øyeblikk og skjule seg der.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr. Dette bør spesielt gjøres ca. 24 timer etter at kjøretøyet er parkert.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autorisert forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

Gjennomgå følgende sjekkliste før lagring:

Basiskjøretøy

Ting å gjøre	Utført
Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på tankanlegget	
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke. Dette forhindrer trykkpunkter på dekkene og hjullager	
Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
Pumpe opp dekkene til anbefalt maksimumstrykk	
Sørg for tilstrekkelig lufttilførsel til undergulvet	
 ▶ Fuktighet eller mangel på oksygen, f.eks. når det brukes plastfolie til å dekke til, kan føre til synlige uregelmessigheter på undergulvet	
Følg i tillegg henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	

Karosseri

Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
For å hindre at det dannes kondens med påfølgende jordslag, må boenheten og alle oppbevaringsrom som er tilgjengelige utenfra samt oppstillingsplassen (f.eks. garasje) luftes hver 3. uke	

Inne

Still opp putene til lufting og dekk dem til	
Vask kjøleskapet	
La dørene til kjøleskap og fryseskap stå på gløtt	
Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
Koble flatskjermen fra strømmettet og ta den eventuelt ut av kjøretøyet	

	Ting å gjøre	Utført
Gassanlegg	Steng gassflaskens hovedventil	
	Lukk alle gassavstengeventiler	
	Ta alltid gassflasken ut av gasskapet, selv om de er tomme	
Elektrisk anlegg	Boenhets- og startbatteriet skal lades helt opp ▷ Lad alltid batteriet minst 20 timer før kortere lagring.	
	Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 9)	
Vannanlegg	Tøm hele vannanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar). La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Se anvisningene i kapittel 11	

12.6.2 Lagring om vinteren

Supplerende forholdsregler er nødvendige ved lagring over vinteren:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
	Fyll drivstofftanken med vinterdiesel	
	Kontroller frostvæsken i kjølevannet	
	Utbedre lakkskader	
	Påfylling av vindusspylervæske med frostvæske	
Karosseri	Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
	Luftesystemet må stå åpent	
	Påmonterte støtter skal rengjøres og smøres	
	Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
	Låser skal pensles med olje eller glyserin	
	Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
	Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Inne	Sett opp avfukter (granulater)	
	Puter og madrasser må tas ut av kjøretøyet og oppbevares på et tørt sted	
	Boenheten må luftes hver tredje uke	
	Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
	Rengjør boenheten grundig	
	Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	

Elektrisk anlegg

Ting å gjøre	Utført
Demonter starterbatteri og boenhets-batteri og lagre dem frostfritt (se kapittel 9) eller kople kjøretøyet til en 230 V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	

Vannanlegg

Rengjør vannanlegget med tillatte rengjøringsmidler som fås hos fag-handelen	
--	--

Hele kjøretøyet

Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk plater som tillater luftgjennomstrømning	
---	--

12.6.3 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

Gjennomgå følgende sjekkliste før igangsetting:

Basiskjøretøy

Ting å gjøre	Utført
Kontroller trykket i dekkene	
Sjekk trykket i reservehjulet (der det finnes)	

Karosseri

Kontroller funksjonen for stigtrinn	
Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
Kontroller at alle utelåser fungerer	
Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	

Gassanlegg

Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gass-trykkregulatoren	
--	--

Elektrisk anlegg

Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt	
 > Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå på batteri-skillebryteren på strømsentralen (se kapittel 9)	
Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer	

Vannanlegg

Desinfisere vannledninger og vanntank	
Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
Steng tappekraner og vannkraner	
Kontroller at vannanlegget er tett	

Innebygde apparater

Kontroller funksjonen for innebygde apparater	
---	--

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler.

13.1 Lovlige kontroller

Avhengig av nasjonal lovgivning, må følgende lovlige kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). Istedenfor må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVFG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for tildeling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

13.2 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Fabrikkens erfaring og regelmessige tekniske anvisninger herfra, samt innretninger og verktøy garanterer faglig korrekt inspeksjon utfra den nyeste kunnskapen.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

13.3 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

13.4 Telttak

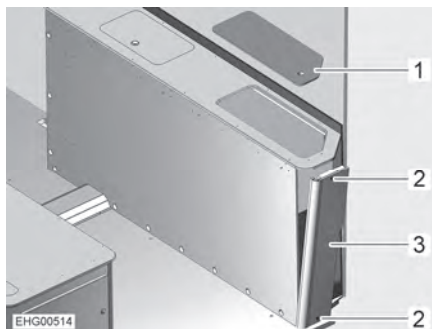
- Sjekk om beltebåndene og laskene fungerer riktig og om de har skader.
- Luft stoffet/foldebelgen flere ganger i året, slik at det ikke dannes ubehagelig lukt.
- Reparer små skader i foldebelgen ved hjelp av reparasjonssettet. Reparasjonssettet er tilgjengelig hos en fagforhandler.
- Alle andre reparasjoner og justeringsarbeid (både på foldebelgen og andre komponenter) skal kun utføres av et autorisert verksted.

13.5 Utskiftning av lyspærer, utvendig

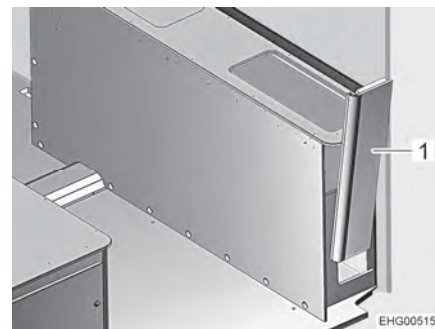

- ▷ I følgende del beskrives det hvordan man skifter lyspærer for baklysene. Informasjon om frontlysene og lampene på siden finner du i den separat vedlagte bruksanvisningen fra produsenten av basiskjøretøyet.

Baklysene er ikke direkte tilgjengelige. For at lyspærene skal kunne byttes ut, må man først fjerne de monterte delene på den høyre hhv. venstre sengebenken.

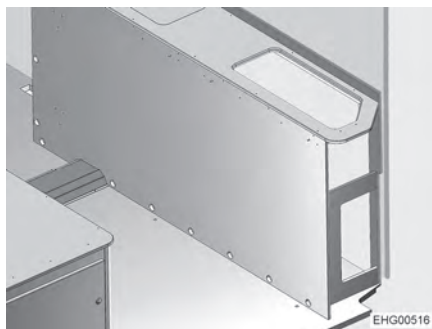
Bilde 121 Sengebenk høyre

Bilde 122 Sengebenk høyre, sidevegg

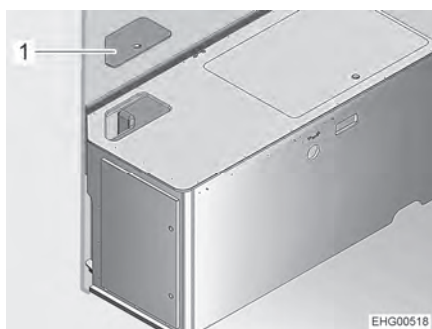
Skifte lyspære (høyre baklys):

- Ta av servicelokket (Bilde 121,1).
- Skru ut 2 skruer (Bilde 121,2).
- Ta tak i sengebenken ovenfra og trykk sideveggen (Bilde 121,3) lett ut-over.
- Ta sideveggen (Bilde 122,1) av oppover med lette ristende bevegelser.

Bilde 123 Tilgang til lyspære, baklys, høyre

- Skift lyspæren gjennom åpningen i sengebenken.
- Sett inn sideveggen ovenfra og skyv den nedover.
- Fest sideveggen med 2 skruer.
- Lukk sengebenken med servicelokket.

Bilde 124 Sengebenk venstre

Skifte lyspære (venstre baklys):

- Ta av servicelokket (Bilde 124,1).
- Skift lyspæren gjennom åpningen i sengebenken.
- Lukk sengebenken med servicelokket.

13.6 Utskiftning av lyspærer, utvendig

- Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

13.7 Reservedeler

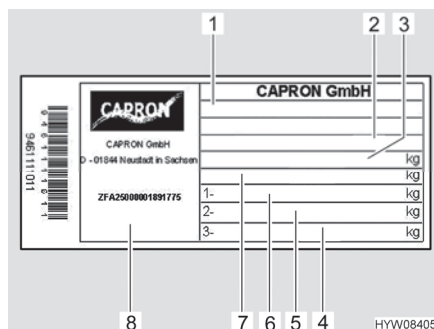
- Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av oss er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Forhandleren fører disse produktene. Forhandleren er informert om tillatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av oss kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av oss. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til forhandleren.

13.8 Typeskilt

- 1 Type
- 2 Produsent- og karosserinummer
- 3 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 4 Ledig
- 5 Teknisk tillatt totalvekt på bakaksel
- 6 Teknisk tillatt totalvekt på foraksel
- 7 Teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 8 Serienummer

Bilde 125 Typeskilt

Typeskiltet (Bilde 125) med serienummeret er plassert på B-søylen på passasjersiden.

Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

▷ Oppgi alltid **serienummeret** ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

13.9 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

13.10 Forhandler

De autoriserte forhandlerne og servicestasjonene er kontaktesteder når man trenger reservedeler til kjøretøyet.

Adressene og telefonnumrene til de autoriserte forhandlerne og servicestasjonene finner du på internett på hjemmesiden til produsenten.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

14.1 Generelt

- Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 14.6).

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

- ▷ Avhengig av utførelse, er kjøretøyet som standard utstyrt med et dekkreparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret. Eksempel: 0722 Uke 7, produksjonsår 2022.
- ▷ På kjøretøy med Fiat-/Citroën-basis er håndverktøyet plassert bak til venstre mellom gasskapet og våtrommet.
- ▷ På kjøretøy med Ford-basis er håndverktøyet blitt plassert i inngangspartiet på passasjersiden (Bilde 126).

Bilde 126 Håndverktøy (Basiskjøretøy Ford)

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme modell for hver aksel.
 - Vær oppmerksom på merknadene i vognkortet.
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.

Bilde 127 Trekk til hjulmutrene eller hjulskruene over krysset

- Stram til hjulmutre eller hjulskruer i rekkefølgen som vises i Bilde 127. Bruk en dreiemomentnøkkel og overhold det påbudte tiltrekkingsmomentet (se avsnittet 14.5).
- Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet. Etter skifte av hjul må hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter 50 km. Gå frem i rekkefølgen som vises i Bilde 127.
- Ved bruk av nye eller nylakkerte felger skal hjulmutrene eller hjulskruene ettertrekkes etter ca. 1000 til 5000 km. Gå frem i rekkefølgen som vises i Bilde 127.
- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

14.2 Dekkutvalg

- Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekkets tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

14.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109 Q
(eksempel)

Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

14.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.
- Kjør slik at dekkene slites så lite som mulig. Unngå kraftig bremsing, rask start og turer på dårlige veier.

14.5 Tiltrekningsmoment

Felger	Tiltrekningsmoment
Stålfelg 15"	160 Nm
Stålfelg 16"	180 Nm
Alufelg 15"	140 Nm
Alufelg 16"	160 Nm

14.6 Dekktrykk

- For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.
- Bruk kun dekk som er oppgitt i kjøretøypapirene.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

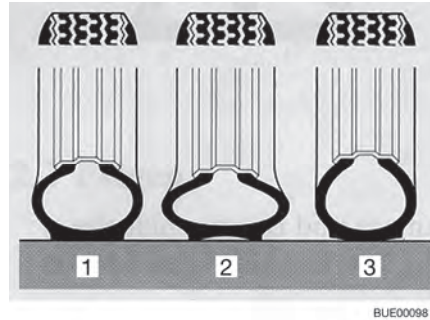

- ▷ Henvisningsklistremerke med nødvendig dekktrykk er festet på innsiden av B-søylen (se Bilde 129).

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

Dekkets anleggsflate forandrer seg avhengig av dekktrykket.

- 1 Riktig dekktrykk
- 2 For lavt dekktrykk
- 3 For høyt dekktrykk

Bilde 128 Dekkets anleggsflate

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk er trykket høyere enn ved kalde dekk. Kontroller derfor om du har riktig trykk med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykket angis i bar.
- ▷ Over 4,75 bar er en metall-ventil prinsipielt nødvendig.
- ▷ Ved erstatningsbehov anbefaler vi dekkene i Camping-utførelse.

Kjøretøyene tilpasses stadig nyeste tekniske standard. Det er mulig at nye dekkdimensjoner ikke er tatt med i denne tabellen. I så fall opplyser forhandleren gjerne om de nyeste verdiene.

Bilde 129 Henvisningsklistremerker om dekktrykk på B-søyle (eksempel)

(Basiskjøretøy
Fiat/Citroën)

Standarddekk	Dekktype	Lufttrykk foran i bar	Lufttrykk bak i bar
215/70 R15 CP	Bobildekk	5,0	5,5
225/75 R16 CP	Bobildekk	5,5	5,5

(Basiskjøretøy Ford)

Type kjøretøy*)	Dekkdimensjoner	Lufttrykk foran i bar	Lufttrykk bak i bar
350 M	235/65R16C	3,5	4,2
350 L	235/65R16C	3,3	4,5

*) Se typeskiltet for å finne ut hvilken utgave av kjøretøyet du har, se avsnittet 13.8.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

15.1 Bremseanlegg

- Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

15.2 Elektrisk anlegg

- Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.

- For skifte av sikringer, se kapittel 9.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Watt-verdier
	Sikring defekt	Skift sikring
Den innebelysningen fungerer ikke	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Stigtrinnet går ikke ut eller bare delvis ut (om vinteren)	Mekanikken er frosset Beskyttelsesinnretningen (klemvern) er blitt utløst på grunn av overbelastningsstrøm	Rengjør stigtrinn, fjern is
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	Sikringsautomat 230 V har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på

Feil	Årsak	Tiltak
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor bladsikring på start- eller boenhets-batteriet
	Ingen nettspenning tilstede	Slå på sikringsautomat ene i kjøretøyet
	Strømsentralen er overopphetet	Omgivelsestemperaturen er for høy eller lufting av strømsentralen er hindret
	For mange forbrukere er på	Slå av unødvendige forbrukere
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kontrollampen 12 V lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Bladsikring på boenhets-batteriet defekt	Skift bladsikring på boenhets-batteriet
12 V-forsyning i boenheten fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri
	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skillebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skillebryteren
	Sikringsautomat 230 V har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Stor bladsikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor bladsikring på boenhets-batteri

Feil	Årsak	Tiltak
230 V-kontrollampen lyser ikke, selv om 230 V nettspenning er tilkoblet	Strømforsyningen er uten spenning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-automatsikring er utløst før strømsentralen eller er slått av	Tilbakestill 230 V-sikringsautomat
Ingen spenning på en tilkoblet forbruker	Den selvtilbakestillende polyswitch-sikring er utløst	Kontroller kontakter og ledninger, slå av 12 V-forsyningen i ca. 2 minutter og deretter på igjen
	Selvtilbakestillende polyswitch-sikring har blitt utløst flere ganger (3 ganger), systemet har slått av den aktuelle utgangen permanent	Fjern årsaken til utløsning av polyswitch-sikringen Opphev den permanente frakoblingen (slå på 12 V-forsyning til boenhetsbatteriet, trykk dreieknapp og hold den inne minst 3 sekunder)
Startbatteriet blir utladet ved 12 V-drift	Skillerelé i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
Ingen spenning fra boenhetsbatteriet	Boenhetsbatteriet er utladet	Lad boenhetsbatteriet umiddelbart ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhetsbatteriet lades helt opp Utlading skjer gjennom kontinuerlig innkoblet forbruker (se kapittel 9)
Batterilading med av solaranlegg fungerer ikke	Feil med elektrisk tilkobling til solaranlegget	Kontroller kontakter og ledninger
	Sikring defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Laderegulator for solaranlegg defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhetsbatteriet blir overladet ("koker")	Batteri-valgbryteren er stilt inn feil	Endre innstilling for batterivalgbryteren
	Ladesensor eller relé er defekt	Dra i store bladsikringen på boenhetsbatteriet, oppsøk deretter kundeservice

15.3 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Gassflaskens hovedventil stengt	Åpne gassflaskens hovedventil
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

15.4 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

15.5 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eks-terne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostad. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 3 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service
Ingen LED lyser, apparatet er slått på, driftsspenningen er i orden	Automatisk gjenoppstart er blokkert, f.eks. etter et brudd i strømforsyningen	Tilbakestill apparatet (slå av, vent fem sekunder, slå det på igjen)
Etter at det blir slått på (vinter- og sommerdrift) lyser ingen LED	Ingen driftsspenning	Kontroller 12 V batterispenning og lad batteriet om nødvendig
		Kontroller alle elektriske pluggforbindelser
	Apparat- eller kjøretøysikring er defekt	Kontroller apparat- eller kjøretøysikring og skift ut hvis defekt
Etter at det blir slått på lyser den grønne LED, men varmeanlegget går ikke	Temperaturen som er stilt inn på betjeningsdelen er lavere enn romtemperaturen	Still inn en høyere temperatur på betjeningsdelen
Grønn LED-lampe lyser, rød LED-lampe blinker	Sikkerhetsbryteren på vinduet over eksosavtrekket er aktivert	Lukke vindu
	Fare for underspenning, batterispenningen er for lav < 10,4 V	Lad batteri
Varmeanlegget kobles hele tiden mellom minimal og maksimal ytelse	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen til innsuging av omluft
Den røde LED-lampen lyser ca. 30 sekunder etter at varmeanlegget slås på	Hovedventil eller gassavstengeventil er stengt	Åpne hovedventil eller gassavstengeventil
	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Forbrenningslufttilførsel eller avgassutgang lukket	Åpningene avdekkes

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget slår seg av etter lengre tids drift med feil	Gasstrykkregulator isete	Bruk regulatoroppvarming (Eis-Ex)
	For høy andel butan i gassflasken	Bruk propan (særlig ved temperaturer under 10 °C er butan ikke egnet til oppvarming)
	Varmluftutganger utgang blokkert	Fjern blokkeringen
Grønn LED blinker etter at varmeanlegget slås av	Etterløpstiden for å redusere temperaturen i apparatet er aktiv	Ingen feil. Etterløpet slår seg av selv etter ca. fem minutter
Grønn og rød LED lyser etter at apparatet blir slått på	Elektronikke er defekt	Ta kontakt med kundeservice

Dersom disse tiltakene ikke fører til at feilen rettes, skal det nærmeste serviceverkstedet for det aktuelle produktet informeres. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

15.5.1 Kupévarmer (Webasto)

Se dokumentasjonen fra produsenten for mer informasjon angående årsaker til feil og utbedring av feilene.

15.6 Kjøleskap

15.6.1 Generelt

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Hvis kjøleskapet har synlige skader, skal det ikke tas i bruk.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

15.6.2 Thetford

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet kjøler for mye Kompressor går ikke	For høyt kjøletrinn innstilt	Still inn lavere kjøletrinn
	Ingen forsyningsspenning	Lad batteri
		Ta kontakt med kundeservice
	For lav batterispenning	Lad batteri
	For lav batterikapasitet	Skift batteri
	Omgivelsestemperatur er for høy	Sørg for lavere temperatur i omgivelsene, såfremt mulig (f.eks. ved å parkere kjøretøyet i skyggen)
Synkende kjøleeffekt, stigende innnetemperatur	Utilstrekkelig lufting	Luftingsåpningene skal holdes frie
		Ta kontakt med kundeservice
	Omgivelsestemperaturen er for høy	Sørg for lavere temperatur i omgivelsene, såfremt mulig (f.eks. ved å parkere kjøretøyet i skyggen)
	Utilstrekkelig lufting	Luftingsåpningene skal holdes frie
		Ta kontakt med kundeservice
	Lav batterikapasitet	Lad batteri
Uvanlige lyder	Støy fra viften	Ta kontakt med kundeservice

15.6.3 Dometic

Feil	Mulige årsaker	Tiltak
Kjøleskapet virker ikke	Sikringen for likestrøm er defekt	Skift ut sikringen i reléboksen. Ta kontakt med en autorisert kundeserviceavdeling
	Sikringen i kjøretøyet har gått	Skift ut kjøretøysikringen (se bruksanvisning til selve kjøretøyet)
	Kjøretøybatteriet er utladet	Sjekk kjøretøybatteriet og sett det til lading
	Tenningen er ikke på	Slå på tenningen
	Kompressortemperaturen er for lav (< 0 °C)	Steng igjen/dekk til alle lufteristene på utsiden. Bruk isolasjonsmatter
	Kjøleskapet slås av automatisk så snart spenningen ikke er tilstrekkelig (utkoblingsspenning: 10,4 V)	Lad batteriet. Kjøleskapet starter igjen av seg selv (innkoblingsspenning: 11,7 V)
Kjøleskapet er ikke kaldt nok	Ikke nok lufting rundt kjøleaggregatet	Se etter at luftegitteret ikke er tildekket
	Det har lagt seg is på fordamperen	Se etter at kjøleskapdøren går ordentlig igjen. Sjekk at kjøleskapets tetningslist ligger riktig rundt det hele, og at den ikke er skadet. Tin av kjøleskapet
	Temperaturinnstillingen er for høy	Still inn på lavere temperatur
	Omgivelsestemperaturen er for høy	Fjern luftegitteret en stund, for å få ut den varme luften fortere
	Du har satt for mange matvarer samtidig inn i kjøleskapet	Ta ut en del av matvarene
	Du har satt for mange varme matvarer samtidig inn i kjøleskapet	Ta ut den varme maten, og la den kjøle seg ned
	Kjøleskapet har ikke vært i drift lenge nok	Sjekk temperaturen på nytt etter fire til fem timer

- ▷ Ytterligere feilkoder finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

15.7 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fyll på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Bryter for vannpumpe slått av	Slå på vannpumpen
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (få noen til å gjøre det) ¹⁾
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fyll på drikkevann
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Bytt målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblanden tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalles i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vanndysene på dusjhodet tilstoppet	Vanndysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

Feil	Årsak	Tiltak
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

¹⁾ Når du skal bytte ut vannpumpen, må du sørge for at den blå ledningen på vannpumpen kobles til den brune ledningen i kjøretøyet, og den brune ledningen på vannpumpen må kobles til den blå ledningen i kjøretøyet (pluss på minus og minus på pluss). Ellers vil vannpumpen gå feil vei, og den vil produsere mindre strøm.

15.8 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje

▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

Modell	Sitteplasser	Soveplasser	Utvendige mål L / B / H (i cm)
C 540 / CV 540	4	2	541 / 205 / 265
RT (med telttak)	4	4	541 / 205 / 278
C 590 / CV 590	4	2 / 3 (OPT)	599 / 247 / 291
C 600 / CV 600	4	2 / 3 (OPT)	599 / 205 / 265
RT (med telttak)	4	4 / 5 (OPT)	599 / 205 / 278
C 601 / CV 601	4	4 / 5 (OPT)	599 / 205 / 265
C 640 / CV 640	4	2 / 3 (OPT)	636 / 205 / 265
RT (med telttak)	4	4 / 5 (OPT)	636 / 205 / 278

OPT = Antall soveplasser med tilleggsutstyr.

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du nyttige tips vedrørende kjøring.

På slutten av kapitlet er det en sjekkliste hvor du finner det viktigste utstyret for reisen.

17.1 Trafikkbestemmelser i utlandet

- ▷ Sjåføren er forpliktet til å informere seg om trafikkbestemmelsene i det landet han/hun reiser til. Du får informasjon hos automobillubber eller ladsrepresentanter.
- ▷ I noen europeiske land må man bruke varselvester når man forlater kjøretøyet på grunn av uhell eller ulykker.
- ▷ I mange land gjelder bestemte og delvis ulike regler og forskrifter (f.eks. forskjellige varselsignaler for sykkelstativet, krav om å ha med alkoholtester, reservelys, refleksvester, godkjent størrelse av reservekanner). Sjåføren må sjekke forskriftene før reise.
- ▷ Den nyeste informasjonen finner du vanligvis på hjemmesidene til de nasjonale bilførerforeningene.

Informasjon om trafikkbestemmelsene er spesielt viktig, da gjeldende lover og forskrifter gjelder ved ulykker. For din egen sikkerhets skyld bør du alltid være oppmerksom på følgende punkter når du reiser i utlandet:

- Ta med forsikringsbeviset.
- Ulykker skal varsles til politiet.
- Skriv ikke under på dokumenter som du ikke har lest og forstått fullt og helt.

17.2 Hjelp på Europas veier

- ▷ Før reisen startes skal en innhente informasjon om nasjonale telefonnumre for redningsmannskap og politi. I mange land gjelder det sentrale nødnummeret 112 (uten forvalg).
- ▷ Lag en liste over viktige telefonnumre i landene man har reist til, og ta med denne i kjøretøyet.

Bilklubber i hjemlandet eller i landet man har reist til hjelper en gjerne videre.

17.3 Gassforsyning i de europeiske landene

- ▷ I Europa benyttes det forskjellige tilkoblingssystemer for gassflasker. Fylling eller bytting av gassflasker er ikke alltid mulig i utlandet. Under-søk før du reiser, f.eks. hos bilorganisasjonene eller i fagpressen, hvilke tilkoblingssystemer som benyttes i landet du skal besøke.

Generelle tips

Vær alltid oppmerksom på følgende råd:

- Kjør på ferie med fylte gassflasker.
- Utnytt maksimal mulig kapasitet på gassflaskene.
- Ta med adaptersett (fås i campingbutikken) for å fylle gassflasker i utlandet, og for å koble gasstrykkregulatoren til utenlandske gassflasker.
- I den kalde årstiden må man fylle med en andel propangass (butan om-dannes ikke til gass under 0 °C).
- Bruk blå flasker fra firma Campingaz (finnes over hele verden). Bruk alltid sikkerhetsventil på gassflaskene.
- Hvis man må bruke fremmede flasker i utlandet, må man sjekke gass-flaskene passer inn i gasskapet. Utenlandske gassflasker er ikke alltid like store som gassflaskene man har selv.
- En oversikt over gassleverandører i Europa finnes på nettsiden www.mylpg.eu.

17.4 Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene

I mange europeiske land er det krav om betaling av veiavgift. Veiavgiftsbestemmelsene og betalingsmåte er svært forskjellig. Uvitenhet gir imidlertid ikke fritak for straff, og straffene kan være skikkelig strenge.

I likhet med trafikkbestemmelsene, er sjåføren forpliktet til å skaffe seg informasjon om veiavgiftene før reisen starter. I Østerrike for eksempel er ikke lenger vignett tilstrekkelig for kjøretøyer med en totalvekt over 3,5 t. Man må skaffe seg og sette på en såkalt "Go-Box".

Informasjon fås hos alle automobilklubber eller på Internett.

- ▷ Frontruter med solfilter kan hindre funksjonen til automatiske bompengebrikker (f.eks. Go-Box). Vær oppmerksom på dette når du kjøper brikkesystemet (f.eks. Split-Go-Box).

17.5 Tips for sikker overnatting når man er underveis

Å ta visse forholdsregler er det beste du kan gjøre for å få en trygg natt i kjøretøyet.

Man reduserer risikoen for tyveri til et minimum når man følger disse grunnreglene:

- Når det er høysesong bør man ikke overnatte på motorveirasteplasser eller på parkeringsplasser langs motorveien som er typiske ferieruter.
- Flere kjøretøy på ett sted betyr ikke nødvendigvis at man er bedre beskyttet mot tyveri. La din egen vurderingsevne bestemme.
- Kjør til en campingplass selv om det bare er for én natt.
- Når du parkerer ute i det fri, bør du sørge for fluktmuligheter. Sørg for at du har fri adgang til førersetet. Ha tenningsnøkkelen lett tilgjengelig.
- Ta kun med verdisaker som er absolutt nødvendig. Hvis det er mulig bør man oppbevare verdisaker i et lite pengeskap og ikke i nærheten av vinduer og dører.
- Lås kjøretøyet omhyggelig.

17.6 Tips for vintercampere

Følgende tips bidrar til at vintercampingen blir et hyggelig minne.

- Reserver oppstillingsplass til rett tid. Gode vintercampingplasser blir ofte tidlig opptatt.
- Start ikke uten vinterdekk.
- Ta med kjettinger.
- Velg oppstillingsplass under tak. Vær oppmerksom på underlaget. Sne og is kan tine.
- Når kjøretøyet er oppstilt, løsner man håndbremsen for å hindre at den fryser fast.
- Snøskavler må aldri dekke det automatiske luftesystemet.
- Hold det automatiske luftesystemet fritt for is og snø.
- Sørg for god luftsirkulasjon. God luftsirkulasjon hindrer fuktighet, og boenheten blir lettere å varme opp.
- Dekk vindusrutene i førerhuset med isolasjonsmatter for å unngå kuldebroer.
- Følg rådene i avsnittet "Gassforsyning i europeiske land".
- Til gassanlegget brukes et toflaske-system med omkoblingsautomatikk slik at det ikke går tomt for gass i løpet av natten.
- Bruk gassanlegget kun med propangass.
- Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- Ikke i bilen må man aldri bruke katalysatorovner og infrarøde gasstråleovner, da de forbruker oksygen ved forbrenning.
- Legg 230 V-forsyningsledningen slik at den ikke fryser fast eller blir skadet (f.eks. ved snørydding).
- Ved kraftig snøfall må man jevnlig fjerne snøen fra taket på kjøretøyet. Noen få centimeter med pulversnø isolerer, men våt snø blir fort altfor tung for taket.
- Rydd taket helt for snø slik at kjøretøy som kjører bak deg ikke blir hindret av snødrevet.

17.7 Reisesjekklister

Disse sjekklistene skal hjelpe deg slik at viktige ting ikke glemmes hjemme, selv om ikke alt på sjekklisten er nødvendig.

- ▷ Ikke vent til like før avreise med å kontrollere reisedokumentene (f.eks. papirer og informasjon) samt bilens tekniske stand. Ved å planlegge og kontrollere dokumentene i god tid, får du en god start på ferien.

Kjøkkenområde

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Tørkeklut		Oppvaskmiddel		Salatbestikk
	Bestikk		Oppvaskhåndklær		Skjærebrett
	Stekespade		Glass		Oppvaskbørste
	Bokseåpner		Grillbestikk		Oppvaskkluter
	Bakke til isklumper		Korketrekker		Fyrstikker
	Lighter		Kjøkkenrull		Termoskanne
	Flaskeåpner		Søpleposer		Gryter
	Plastbokser		Panner		
	Servise		Røreskje		

Bad/Sanitær

	Håndklær		Vaskemidler		Toalettppapir
	Hygieneartikler		Toalettborste		Tannglass

Boenhet

	Søplebøtte		Kortspill		Ryggsekk
	Bilatlas		Feiekost		Soveposer
	Badehåndklær		Feiebrett		Skrivesaker
	Badesko		Stearinlys		Sko
	Batterier		Kleshenger		Skopussesaker
	Sengetøy		Klesbørste		Sportsutstyr
	Skittentøypose		Hodeputer		Støvsuger
	Bøker		Kart		Lommelykt
	Campingguide/Par- keringsplassoversikt		Medikamenter		Lommekniv
	Kikkert		Mobiltelefon		Bordduk
	Brannslukkingsap- parat		Sysaker		Drikkeflaske
	Gassflaske		Regntøy		Klesklyper
	Insektlampe		Reiseapotek		Klessnor
	Beskyttelsesmidler mot insekter		Reiseguide		

Kjøretøy/verktøy

✓	Gjenstand	✓	Gjenstand	✓	Gjenstand
	Kanne til spillvann		Gasslange		Kjettinger (vinter)
	Stikkontakt til adapter		Stoffbånd		Skrutrekker
	CEE-adapter		Kanne til drikkevann		Strømtester
	Snor		Kabeltrommel		Støtteklosser
	Reservehjul		Lim		Førstehjelpsskrin
	Reservelamper		Kombitang		Jekk
	Reservesikringer		Kompressor		Varseltrekant
	Hammer		Maljer		Varseltavle
	Stillbar skrunøkkel med åpen ende		Slangeadaptere		Varselvest(er)
	Gassfyllingsadapter		Slangeklemmer		Varselblinklys

Ute

	Avspenningstau		Campingbord		Lås
	Blåsebelg		Bagasjespinner		Snor
	Campingstoler		Grill		Teltplugger/stram-mebånd

Dokumenter

	Adresseliste		Vognkort		ID-kort
	Anmeldelsesbe- kreftelse(r)		Førerkort		Forsikringsbevis
	Allergikort		Vaksinasjonskort		Forsikringspapirer
	Bruksanvisninger		Kredittkort		Vignett/bombrikke
	Pakningsvedlegg for medisiner		Pass		Visum

Vektangivelsene og -kontrollene for bobiler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av konfiguratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurasjon av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrjedelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værbetingelser når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. Capron (Sunlight/Carado) bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av Capron (Sunlight/Carado) gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
- $3 \times 75 \text{ kg}$ passasjervekt
- 100 kg minste nyttelast
= 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer Capron (Sunlight/Carado) den tillatte totalvekten på samtlig bestillbart, modellrelatert tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert Capron (Sunlight/Carado). Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer Capron (Sunlight/Carado), sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-forsyning	
Feillokalisering	138
Slå på	82
12-V-forsyning.....	74
12-V-spenning.....	74
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	85
230 V-sikringsboks.....	90
230 V-spenning.....	85
230 V-tilkobling	85
Feillokalisering	137

A

Anhengsbord	
Forminske	51
Med delbart støtteben.....	51
Ominnredning til sengebase	52
Utvide	51
Ansvarsfraskrivelse	5
Automatisk luftesystem	12, 43

B

Bakakseltrykk.....	26
Bakdører	42
Bakre langsgående seng	55
Bakre seng	
Ominnredning etter soving.....	55
Ominnredning til senger.....	55
Barnesikringssystemer.....	35
Batteri se startbatteri og boenhets-batteri.....	75
Batterienes kapasitet	74
Batteriovervåking	81
Batteri-skillebryter	80
Batteri-valgbryter.....	80
Belastning	18, 22
Belastning se også last.....	22
Belysning	
Bakdel, utvendig	126
Feillokalisering	137
Lamper, rengjøre	116
Lyspærer, skifte	126
Betegnelser på dekket	133
Blendingsfoldegardin, Heki-takluke	
Åpne.....	51
Stenge.....	51
Blendingsfoldegardin, rengjøre.....	117
Blendingsfoldegardin, vinduer	
Åpne.....	45
Stenge.....	45
Blendingsgardin i førerhuset.....	47
Åpne.....	46, 47, 48
Stenge.....	46, 47, 48
Blendingsgardin, rengjøre.....	117

Boenhets-batteri	
Anvisninger for	75
Feillokalisering.....	138, 139
Lade-Booster.....	78
Monteringssted	75
Sikringer	88
Utladning	75
Bord	51
Brann	
Oppførsel ved	11
Slukking	11
Brannfare, unngå.....	11
Brannvern	11
Bremseanlegg, feillokalisering.....	137
Bremser	34
Kontrollere	34, 137
Butangass.....	15, 66

C

Campingflasker, bruke	15, 66
-----------------------------	--------

D

Dekk	
Dekktrykk.....	134
Dekkvalg.....	133
Generelle råd.....	131
Håndtering av	134
Merking.....	133
Økt slitasje.....	13, 31, 131, 134
Deler se tilleggsutstyr	12
Dimensjoner, se tekniske data	8
Dører	
Feillokalisering.....	146
Inngangsdør	41
Driftsmåter	
Varmeanlegg	93
Varmtvannsberedning	93
Drikkevann-påfyllingsstuss.....	104
Åpne	104
Stenge	104
Dugg se kondens	43
Dusj	109

E

Elektrisk anlegg	
230 V-tilkobling, feillokalisering	137
Begrepsforklaringer	73
Belysning, feillokalisering	137
Feillokalisering.....	137
Sikkerhetsanvisninger	16

F

Faktisk kjøretøyvekt	18, 21
Feillokalisering	
12 V-forsyning	138
230 V-tilkobling	137
Batteri	138
Belysning	137
Boenhets-batteri	138
Bremseanlegg	137
Elektrisk anlegg	137
Gassanlegg	140
Gasskomfyr	140
Innvendig dør	146
Karosseri	146
Kjøleskap	142
Møbelklaffer	146
Startbatteri	138
Toalett	145
Vannforsyning	145
Varmelufts-varmeanlegg	141
Varmtvannsberedning	141
Vifte	141
Felgtype	132
FI-bryter se jordfeilbryter	90
Flatskjerm	
Kjøreposisjon	55
Lagring	28
TV-posisjon	54
Før kjøring	17
Førersete	38
Forhandler	129
Første igangsetting	17
Frostfare	103, 107
Fullstendig utlading	73

G

Garantibevis	5
Gardiner, rengjøre	116
Gassanlegg	
Betjening	67
Defekt	14, 65, 140
DuoControl	67
Feillokalisering	140
Gassflaske, utskifting	67
Generelle råd	14
Ingen gass	140
Omkoblingsautomatikk	67
Gassavstengeventil	72
Åpne	72
Stenge	72
Symboler	72, 91
Gassflasker	
Sikkerhetsanvisninger	15, 66
Skifte	70, 71
Gassforsyning i de europeiske landene	150

Gasskap	15, 66
Gasskomfyr	
Feillokalisering	140
Rengjøre	116
Slå av	98, 99
Slå på	98, 99
Gasslukt	14, 65, 140
Gassregulator	29
Gasstrykkregulator, skrueforbindelser	67
Generelle råd	8
Grunnutstyr	19

H

Håndbremse	39
Dra til	12
Håndtering av dekkene	134
Heki-takluke	50
Åpne	50
Blendingsfoldegardin	51
Luftestilling	50
Myggnetting	51
Stenge	50
Hekkbelysning	126
Henvisningsklistremerker	129
Hjelp på Europas veier	149
Hjelp ved uhell i Europa	149
Hjulbytte	131
Tiltrekningsmoment	134
Holdebremse, se håndbremse	39
Hovedbryter 12 V	82
Høyt gassforbruk	14, 65, 140
Høytrykksspyler, vaske med	113
Hvilespenning	73
Hvilestrøm	73

I

Igangsetting	
Etter lagring over vinteren	123
Etter midlertidig lagring	123
Innebelysning	52
Lyspærer, skifte	128
Innebelysning, feillokalisering	137
Innebygde apparater	91
Anvisninger	12
Inngangsdør	41
Myggnetting	41
Innvendig dør, feillokalisering	146
Innvendig stell	116
Insektnettsjalusi, rengjøre	117
Insektnettsjalusi, vinduer	
Åpne	45
Stenge	45
Inspeksjoner	126
Inspeksjonsarbeider	126
Isofix-barnesikring	36

J

Jordfeilbryter	85
Kontrollere	90

K

Kabeltrommel	85
Kjettinger	30
Kjøleskap	39, 100
Dørlås	102
Feillokalisering	142
Nattmodus, aktivere	101
Nattmodus, deaktivere	101
Slå av	101, 102
Slå på	101
Still inn temperatur	101
Kjøleskapsdør	
Åpne	102
Blokkere i luftestilling	102
Stenge	102
Kjørehastighet	33
Fare for enkelte deler	34
Kjøretøy, vaske	113
Kjøretøybelysning se utelys	126
Kjøring	33
Kloakktank	
Tømme	111
Uttak	111
Kloakktank se toalett-kassett	111
Kobling av tilhenger	14
Generelle råd	26
Sikkerhetsanvisninger	14
Komfyr se gasskomfyr	97
Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet	43
Kondens på gulv-understellforskruinger	43
Kontroller se sjekkliste	31, 121
Kontroller, lovlige	125
Kontrollfrister	125
Konvensjonell belastning	20
Køyeseng bak	58
Kupévarmer	
Basiskjøretøy, varme	96
Slå på	96
Kvelningsfare	12, 43

L

Lagring	
Avstengning, midlertidig (toalett)	112
Midlertidig	121
Over vinteren	122
Lampe i det bakre området	54
Lamper	52, 128
Betjene	52
Rengjøre	116

Lås

Dører	41
Utvendig luke	42
Last se også belastning	17
Lastfordeling	22
Lastsikring	22
Ledningsbeskyttelsesbryter	90
Lekkasjevann i kjøretøyet	145
Lovlige kontroller	125
Luftdysene, stille inn	92
Lufting	43
Toalettrom	109
Lys, se lyspærer, skifte	128
Lyspærer, skifte	128
Innebelysning	128
Utelys	126

M

Miljøvernansvisninger	9
Møbelflater, rengjøre	116
Møbelklaffer, feillokalisering	146
Monteringssted	
Batteri-valgbryter	80
Boenhets-batteri	75
Sikringsboks	90
Vannpumpe	103
Myggnetting, Heki-takluke	
Åpne	51
Stenge	51
Myggnetting, inngangsdør	
Åpne	41
Stenge	41
Myggnetting, rengjøre	117

N

Nakkestøtter	38
Nøkkelsett	17

O

Oppkjøringsklosser	39
Overbelastning	22
Overflater i rustfritt stål, rengjøres	117
Overnatting, underveis	151

P

Pære se lyspærer, skifte	126, 128
Påfyllingsstuss for drivstoff	38
Panel (LT 100)	82
Hovedbryter 12 V	82
Passasjersele	38
Persienner	
Åpne	46, 47
Stenge	46, 47

Personlig utstyr	21
Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre.....	116
Propangass	15, 66
Putetrekk, rengjøre	116
PVC-gulvbelegg	52
PVC-gulvbelegg, rengjøre	116

R

Reisesjekkliste	152
Rengjøre se stell	113
Rengjøre, vanntank.....	118
Reservedeler.....	128
Resirkuleringsvifte.....	92
Rørlampe	
Demontering	53
Dreie	53
Montere	53

S

Sanitæranlegg.....	103
Senger.....	55
Serienummer	129
Sikkerhets-/avtappingsventil varmeanlegg	94
Sikkerhetsanvisninger	11
Brannvern	11
Elektrisk anlegg	16
Kobling av tilhenger	14
Trafikksikkerhet.....	12
Vannanlegg.....	16
Sikkerhetsbelter	34
Rengjøre	117
Riktig festing	35
Sikring 230 V.....	90
Monteringssted	90
Sikringer	
230 V sikring	85, 90
For generator D+	90
For pluss-signal	89, 90
For Thetford-toalett.....	90
For varmeanlegg, av spillvannstanken	90
Sikringer 12 V	87
Til CP+	90
Ved boenhets-batteriet	88
Ved startbatteriet	87, 88
Sikringer 12 V	87, 89, 90
For generator D+	90
For pluss-signal	89, 90
For Thetford-toalett.....	90
Til CP+	90
Ved boenhets-batteriet	88
Ved startbatteriet	87, 88
Sikringsboks.....	90
Sittegruppe, ominnredning til senger	59
Sitteplassforordning	38

Sjekkliste

For igangsetting etter lagring	123
Før kjøring	31
Før reisen	152
Trafikksikkerhet	31
Ved lagring over vinteren	122
Ved midlertidig lagring.....	121
Skillevegg, uttakbar	28
Skjermholder	
Kjøreposisjon.....	55
TV-posisjon	54
Spillvannskran	108
Spillvannstank	108
Feillokalisering	145
Stell	119
Tømme	108
Spillvannstank, oppvarmet og isolert	109
Spotlight.....	52
Demontering.....	53
Dreie.....	52
Forskyve.....	53
Startbatteri	
Feillokalisering	138
Lade	76
Sikringer	87, 88
Stell.....	113
Blendingsfoldegardin.....	117
Blendingsgardin	117
Gardiner	116
Gasskomfyr	116
Gulvbelegg av PVC.....	116
Høytrykksspyler, vaske med	113
Innvendig stell	116
Innvendige plastdeler.....	116
Insektnettsjalusi.....	117
Lamper	116
Møbelflater	116
Myggnetting.....	117
Om vinteren.....	120
Overflater i rustfritt stål	117
Putetrekk	116
Sikkerhetsbelte.....	117
Spillvannstank	119
Stigtrinn	115
Stores	116
Telttak.....	115
Teppegulv.....	116
Undergulv	114
Utslagsvask.....	116
Utvendig stell.....	113
Vannanlegg	118
Vannledninger	118
Vanntank	118
Vaske	113
Ved lagring over vinteren	122
Ved midlertidig lagring.....	121
Vindusruter	114

Stigtrinn	27, 39
Rengjøre	115
Skyve ut	27
Stell	115
Trekke in	27
Varselsignal	27
Stores, rengjøre	116
Støttelast	26
Strømsentral (EBL 31)	78
Moneringssted	79
Oppgaver	79
Symboler	
For instruksjoner	7
Gassavstengeventiler	72, 91

T

Takluke med smekklås	49
Åpne	49
Stenge	49
Takluker	48
Heki-takluke	50
Takluke med smekklås	49
Tanken	38
Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	38
Teknisk tillatt totalvekt	18, 21
Tekniske data	8
Telttak	60
Impregnere	115
Rengjøre	115
Teppegulv, rengjøre	116
Tilbehør, montering	12
Tilhengerkobling	26
Med avtagbar kulehals	26
Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling	85
Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	17
Tilleggslast	17
Beregning	21
Sammensetning	19
Tilleggsutstyr	20
Beskrivelse	7
Merking	7
Sikkerhetsanvisninger	12
Tiltrekkingsmoment, hjul	134
Toalett	110, 111
Feillokalisering	145
Fyllenivåmåler	111
Midlertidig lagring	112
Sikring	90
Spyle ned	111
Vinterdrift	112
Toalett-kassett, holdebøyle	112
Toalettrom	109
Lufting	109

Tømming	
Kloakk	9
Søppel	9
Spillvann	9
Trafikkbestemmelser i utlandet	149
Trafikksikkerhet	31
Anvisninger for	12
Sjekkliste	31
TV-anlegg	54
Tverrgående hattehylle	59
Tverrseng bak	55
Typeskilt	129

U

Undergulv, stell	114
USB-stikkontakt-element	53
Utelys	31
Feillokalisering	137
Lyspærer, skifte	126
Utslagsvask, rengjøre	116
Utvendig stell	113
Utvendige luker	42
Klaffelås	42

V

Vannanlegg	
Desinfisering	119
Drikkevann-påfyllingsstuss	104
Påfylling	105
Rengjøre	118
Sikkerhetsanvisninger	16
Stell	118
Tømme	107
Vannforsyning	
Feillokalisering	145
Generelt	103
Vannledninger, rengjøre	118
Vannpumpe	103, 105
Vanntank	
Rengjøre	118
Vann, fylle	106
Vann, tappe	107
Vannmengde, redusere	106
Vanntank se også vannanlegg	104
Varmeanlegg	91, 95
Driftsmåter	93
Feillokalisering	141
Første igangsetting	92
Luftdysene, stille inn	92
Resirkuleringsvifte	92
Varmluftfordeling	92
Varmluftfordeling	92

Varmelufts-varmeanlegg		Vekt i kjøreklar tilstand	19
Feillokalisering	141	Vindu med åpning utover	44
Resirkuleringsvifte	92	Åpne	44
Varmtvannsberedning	91, 95	Blendingsfoldegardin	45
Driftsmåter	93	Insektnettsjalusi	45
Feillokalisering	141	Langvarig lufting	44
Sikkerhets-/avtappingsventil	94	Lukke	44
Slå av	94	Vinduer	43
Slå på	93, 94	Blendingsfoldegardin	45
Tømme	95	Insektnettsjalusi	45
Vann, fyller	95	Vindusruter, rengjøre	114
Varselmerker	129	Vintercamping	151
Vaske med høytrykksspyler	113	Vinterdrift	120
Vedlikeholdsarbeid	126	Vintervedlikehold	120
Veiavgiftsbestemmelsene i de europeiske landene	150		